

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: Информатика и рачунарство			Разред:8
ЦИЉ УЧЕЊА ПРЕДМЕТА : Циљ учења <i>Информатике и рачунарства</i> је оспособљавање ученика за управљање информацијама, безбедну комуникацију у дигиталном окружењу, креирање дигиталних садржаја и рачунарских програма за решавање различитих проблема у друштву које се развојем дигиталних технологија брзо мења.			Годишњи фонд часова: 34
Наставна тема	Исходи по темама	Наставни садржаји	Начин остваривања
ИКТ	– унесе и мења податке у табели; – разликује типове података у ћелијама табеле; – сортира и филтрира податке по задатом критеријуму; – користи формуле за израчунавање статистика; – графички представи податке на одговарајући начин; – примени основне функције форматирања табеле, сачува је у пдф формату; – приступи дељеном документу, коментарише и врши измене унутар дељеног документа;	Радно окружење програма за табеларне прорачуне. Креирање радне табеле и унос података (нумерички, текстуални, датум, време....). Формуле и функције. Примена формула за израчунавање статистика. Сортирање и филтрирање података. Графичко представљање података. Форматирање табеле (вредности и ћелија). Рачунарство у облаку – дељене табеле (нивои приступа, измене и коментари).	Програм наставе и учења информатике и рачунарства, у другом циклусу основног образовања и васпитања, организован је по спиралном моделу и оријентисан је на остваривање исхода. Исходи су јасни и прецизни искази о томе шта ученик зна да уради и вредносно процени по завршетку процеса учења. Наставни програм предмета информатика и рачунарство се састоји из три тематске целине: Информационо-комуникационе технологије (скр. ИКТ), Дигитална писменост и Рачунарство. Да би сви ученици остварили предвиђене исходе, потребно је да наставник упозна специфичности начина учења својих ученика и према њима планира и прилагођава наставне активности. Наставник треба да осмисли активности тако да укључују практичан рад уз примену ИКТ-а, повезивање различитих садржаја из других тема унутар самог предмета, као и са другим предметима. Пожељно је да планиране активности ученика на часу прати сажето и јасно упутство за реализацију задатка, уз евентуалну претходну демонстрацију поступка од стране наставника. Оставити простор за ученичку иницијативу и креативност – кроз дискусију са ученицима одабирати адекватне алате, концепте и стратегије за реализацију одређених активности. У току
ДИГИТАЛНА ПИСМЕНОСТ	– наведе потенцијалне ризике дељења личних података путем интернета, поготову личних података деце; – повеже ризик на интернету и кршења права деце; – објасни појам „отворени подаци”; – објасни појам вештачке интелигенције својим речима; – наведе примере коришћења вештачке интелигенције у свакодневном животу; – објасни утицај вештачке интелигенције на живот човека;	Заштита личних података. Права детета у дигиталном добу Отворени подаци. Појам и примена вештачке интелигенције Садашњост и будућност вештачке интелигенције – етичка питања	

РАЧУНАРСТВО	– успостави везу између отварања података и стварања услова за развој иновација и привредних грана за које су доступни отворени подаци; – унесе серију (низ) података; – изврши једноставне анализе низа података (израчуна збир, просек, проценте, ...); – графички представи низове података (у облику линијског, стубичастог или секторског дијаграма); – унесе табеларне податке или их прочита из локалних датотека и сними их; – изврши основне анализе и обраде табеларних података (по врстама и по колонама, сортирање, филтрирање, ...);	Програмски језици и окружења погодни за анализу и обраду података (Jupyter, Octave, R, ...). Унос података у једнодимензионе низове. Једноставне анализе низова података помоћу библиотечких функција (сабирање, просек, минимум, максимум, сортирање, филтрирање). Графичко представљање низова података. Унос и представљање табеларно записаних података. Анализе табеларно записаних података Обраде табеларно записаних података (сортирање, филтрирање, ...).	реализације планираних активности радити на успостављању и неговању навика и понашања као што су поступност, аналитичност, истрајност, самосталност у раду, али и спремност на сарадњу и одговоран приступ тимском раду. Достизање дефинисаних исхода може се остварити уз одређени степен слободе наставника како у избору метода рада, програмских алата и технологија (рачунар, дигитални уређај...), тако и у редоследу и динамици реализације елемената различитих тематских области. На интернету и у литератури се могу наћи примери добре праксе које, уз прилагођавање условима рада и поштовање ауторских права, треба користити у настави и учењу.
ПРОЈЕКТНИ ЗАДАЦИ	– сарађује са осталим члановима групе у свим фазама пројектног задатка; – сараднички осмисли и спроведе фазе пројектног задатка; – самовреднује своју улогу у оквиру пројектног задатка/тима; – креира рачунарске програме који доприносе решавању пројектног задатка; – поставља резултат свог рада на Интернет ради дељења са другима уз помоћ наставника; – вреднује своју улогу у групи при изради пројектног задатка и активности за које је био задужен.	Онлајн упитник (креирање – типови питања, дељење – нивои приступа и безбедност). Онлајн упитник (прикупљање и обрада података, визуализација). Отворени подаци. Инфографик. Управљање дигиталним уређајима (програмирање уређаја). Фазе пројектног задатка од израде плана до представљања решења.	С обзиром да је настава Информатике и рачунарства теоријско-практичног карактера, часове треба реализовати поделом одељења на 2 (две) групе, уколико одељење има више од 20 ученика. Програм наставе и учења може се остваривати на самосталним или спојеним часовима у складу са могућностима школе. Подсетити ученике на значај поштовања правила која важе у кабинету и у раду са рачунарима и опремом, кроз демонстрацију и личну активност ученика (правилно укључивање, пријављивање, коришћење, одјављивање и искључивање рачунара). Наставницима се препоручује да у току осмог разреда, ради развијања међупредметних компетенција и остваривања корелације са другим предметима, реализују са ученицима најмање два пројектна задатка који обухватају теме и из других предмета. Време реализације пројектних задатака (једног из области ИКТ и Дигитална писменост и другог из области Рачунарство) одређује наставник у договору са ученицима и са наставницима других предмета, који обухватају област изабране теме. При избору тема, понудити неколико пројектних тема и омогућити тимовима ученика да одаберу

			ону која највише одговара њиховим интересовањима.
Праћење и вредновање	У процесу вредновања потребно је континуирано пратити рад ученика. У настави оријентисаној на достизање исхода вреднују се и процес и продукти учења. Требало би и вредновање више усмерити ка праћењу и вредновању практичних радова и вежбања, а мање ка тестовима знања. Вредновање активности, нарочито ако је тимски рад у питању, се може обавити са групом тако да се од сваког члана тражи мишљење о сопственом раду и о раду сваког члана понаособ (тзв. вршњачко оцењивање). Препоручује се да наставник са ученицима договори показатеље на основу којих сви могу да прате напредак у учењу, ученици се уче да размишљају о квалитету свог рада и о томе шта треба да предузму да би свој рад унапредили. Оцењивање тако постаје инструмент за напредовање у учењу. На основу резултата праћења и вредновања, заједно са ученицима треба планирати процес учења и бирати погодне стратегије учења. У процесу оцењивања добро је користити портфолио (електронска збирка докумената и евиденција о процесу и производима рада ученика, уз коментаре и препоруке) као извор података и показатеља о напредовању ученика. Предности коришћења портфолија су вишеструке: омогућава континуирано и систематично праћење напредовања, подстиче развој ученика, представља увид у праћење различитих аспеката учења и развоја, представља, подршку у оспособљавању ученика за самопроцену, пружа прецизнији увид у различите области постигнућа (јаке и слабе стране) ученика. Употребу портфолија отежавају недостатак критеријума за одабир производа учења, материјално-физички проблеми, време, финансијска средства и велики број ученика. Већи број ометајућих фактора, у прикупљању прилога и успостављању критеријума оцењивања, је решив успостављањем сарадње наставника са стручним сарадником, уз коришћење Блумове таксономије. Препоручује се и оцењивање базирано на практичним радовима и вежбањима. Квизове, тестове знања и слично користити првенствено за увежбавање и утврђивање појмова и чињеничних знања, а мање за формирање коначних оцена. Креирање таквих инструмената за утврђивање градива, кад год је могуће, препустити самим ученицима, чиме се постиже вишеструки ефекат на усвајање знања и вештина. Препоручено је комбиновање различитих начина оцењивања да би се сагледале слабе и јаке стране сваког свог ученика. Приликом сваког вредновања постигнућа потребно је ученику дати повратну информацију која помаже да разуме грешке и побољша свој резултат и учење. Потребно је да наставник резултате вредновања постигнућа својих ученика континуирано анализира и користи тако да промени део своје наставне праксе. Када је промени, потребно је да прикупи нове податке да би могао да види колико су те промене ефикасне. У оквиру плана рада наставника, у делу ваннаставних активности, поред додатне и допунске наставе, планирати секцију и време за менторски рад са ученицима који учествују на такмичењима из овог предмета. Препоручује се да се избор тема за рад на секцији изврши у сарадњи са другим наставницима, а да се почетна иницијатива препусти ученицима и њиховим интересовањима.		
Начин прилагођавања	У складу са утврђеним потребама извршити индивидуализацију наставе и обезбедити додатну образовну подршку: - просторно, садржајно и методичко прилагођавање наставног програма (нпр. распоред седења, избор градива и прилагођавање задатака, начина и врста оцењивања...); - коришћење вршњачке подршке и помоћи у остваривању прилагођених исхода и развијању компетенција; - размена искустава и сарадња са члановима одговарајућих стручних већа и тимова у школи.		

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: Техника и технологија			Разред:8.
ЦИЉ УЧЕЊА ПРЕДМЕТА : Циљ учења <i>Технике и технологије</i> је да ученик развије техничко-технолошку писменост, да изгради одговоран однос према раду и производњи, животном и радном окружењу, коришћењу техничких и технолошких ресурса, стекне бољи увид у сопствена професионална интересовања и поступа предузимљиво и иницијативно.			Годишњи фонд часова: 68
Наставна тема	Исходи по темама	Наставни садржаји	Начин остваривања
Животно и радно окружење	– процени значај електротехнике, рачунарства и мехатронике у животном и радном окружењу; – анализира опасности од неправилног коришћења електричних апарата и уређаја и познаје поступке пружања прве помоћи; – образложи важност енергетске ефикасности електричних уређаја у домаћинству; – повеже професије (занимања) у области електротехнике и мехатронике са сопственим интересовањима;	Увод у електротехнику, рачунарство и мехатронику. Електрична инсталација-опасност и мере заштите. Примена електричних апарата и уређаја у домаћинству, штедна енергије и енергетска ефикасност. Професије (занимања) у области електротехнике и мехатронике.	У области животно и радно окружење, обрађују се садржаји првенствено везани за електротехнику, рачунарство и мехатронику. Уз помоћ различитих медија потребно је, у најкраћим цртама, приказати развој ових грана технике као и њихову међусобну повезаност. Путем примера навести ученике да анализирају утицај развоја наведених области на савремен начин живота. Указати на доприносе српских научника у развоју електротехнике и телекомуникација. Правилну употребу електричних апарата и уређаја у домаћинству треба представити ученицима што је могуће више на практичним примерима користећи доступна наставна средства и мултимедије, са посебним акцентом на уштеду енергије. Објаснити разреде енергетске ефикасности електричних уређаја на основу којих ученик може извршити поређење електричних уређаја према ефикасности. Навести значај примене енергетски ефикасних уређаја са аспекта екологије и економије. Посебно анализирати могуће опасности које се могу десити приликом коришћења електричних апарата и уређаја и евентуалне последице у случају непридржавања упутстава за њихово коришћење. Навести поступке деловања приликом струјног удара. За избор наставка школовања и будућег занимања потребно је навести ученицима значај занимања из области електротехнике са примерима из свог животног окружења..
Саобраћај	– упореди карактеристике електричних и хибридни саобраћајних средстава са конвенционалним;	Саобраћајна средства на електропогон – врсте и карактеристике. Хибридна возила.	Преглед карактеристика класичних саобраћајних средстава треба заокружити електронским подсистемима, као и конструкцијама и функцијама средстава на

	– разуме значај електричних и електронских уређаја у саобраћајним средствима; – користи доступне телекомуникационе уређаје и сервисе;	Електрични и електронски уређаји у саобраћајним средствима. Основи телекомуникација.	електрични погон и хибридних возила. Препоручује се да ученици самостално, путем доступних извора знања, истраже предности и недостатке возила на електрични и хибридни погон и упореде их са конвенционалним возилима. У ову сврху могуће је користити различите наставне методе (методу пројектне наставе, проблемску, истраживачки рад). Путем мултимедија приказати електрични и електронски систем код саобраћајних средстава (путничка возила, mopеди). Елементе система (уређаје за производњу и акумулацију електричне енергије, електропокретач, уређај за паљење радне смеше, уређаје за сигнализацију) повезати са претходним знањем ученика о погонским машинама (моторима). Посебно обратити пажњу на намену електронских уређаја (електронско убризгавање, сензори за кретање) Осврнути се и на потребу исправности ових уређаја за безбедно учествовање у саобраћају. Преношење података на даљину чини посебан сегмент саобраћаја. Потребно је ученицима приближити телекомуникациону технологију и указати на убрзани развој телекомуникационих система и њихов утицај на живот. У овом сегменту обрадити пренос информација путем аудиовизуелних средстава (радио и телевизија), мобилне телефоније, GPS система, рачунарских и бежичних мрежа. Према могућностима и опреми, у овом делу искористити доступне уређаје (мобилне телефоне, таблете, рачунаре) и практично остварити међусобну комуникацију путем њих, користећи интернет сервисе (електронску пошту, видео конференције, кратке поруке) или мобилне апликације (Viber, WhatsApp).
--	--	---	--

Техничка и дигитална писменост	– класификује компоненте ИКТ уређаја према намени; – процени значај управљања процесима и уређајима помоћу ИКТ; – црта електричне шеме правилно користећи симболе; – користи софтвере за симулацију рада електричних кола; – састави електромеханички модел и управља њиме помоћу интерфејса;	Основне компоненте ИКТ уређаја. Управљање процесима и стварима на даљину помоћу ИКТ. Основни симболи у електротехници. Рачунарски софтвери за симулацију рада електричних кола. Израда и управљање електромеханичким моделом.	Упознати ученике са основним симболима и ознакама које се користе у електричним шемама и оспособити их за њихово цртање. Приликом реализације ове активности користити једноставне шеме. Демонстрирати рад са софтвером за симулацију рада електричних кола примереним узрасту и предзнањима ученика. Креирати вежбу у оквиру које ученици цртају електричну шему и користе рачунарску симулацију за приказ њеног функционисања. Уколико материјално-техничке могућности дозвољавају, ученици потом састављају електричну шему на радном столу и демонстрирају њен рад. Можете користити аналогне и дигиталне компоненте. Осмислити вежбе у којима ће ученици саставити и управљати електромеханичким моделима користећи ИКТ и интерфејс. Сложеност модела прилагодити условима и опреми са којом школа располаже. Комбиновати знања и вештине из програмирања која ученици поседују са појашњењем функција и начина рада појединих елемената модела. Уколико ученици раде са различитим моделима предвидети време за представљање појединачних решења у одељењу. У најкраћим цртама упознати ученике са могућностима управљања процесима и стварима на даљину помоћу ИКТ-а (Internet of Things – интернет ствари). Оспособити ученике да правилно читају и тумаче карактеристике компоненти ИКТ уређаја. Демонстрирати њихов изглед и рад у складу са условима у школи. Осмислити активности у којима ученици самостално или групно учествују са циљем истраживања карактеристика нпр. рачунарских компоненти потребних за реализацију одређеног захтева/посла (играње одређене игре, рад са
--	---	--	---

			одређеним софтвером и сл.). У оквиру ове активности предвидети коришћење интернета и креирање/обликовање спецификације опреме од стране ученика поштујући основе пословне комуникације и е-кореспонденције.
Ресурси и производња	– објасни систем производње, трансформације и преноса електричне енергије; – анализира значај коришћења обновљивих извора електричне енергије; – разликује елементе кућне електричне инсталације; – повеже електрично и/или електронско коло према задатој шеми; – користи мултиметар; – анализира карактеристике електричних машина и повезује их са њиховом употребом; – класификује електронске компоненте на основу намене; – аргументује значај рециклаже електронских компоненти;	Електроенергетски систем. Производња, трансформација и пренос електричне енергије. Обновљиви извори електричне енергије. Електроинсталациони материјал и прибор. Кућне електричне инсталације. Састављање електричних кола Коришћење фазног испитивача и мерење електричних величина мултиметром. Електричне машине. Електротехнички апарати и уређаји у домаћинству. Основни електронике. Рециклажа електронских компоненти.	На почетку изучавања ове области упознати ученике, на информативном нивоу, са електроенергетским системом наше земље. Шта га чини, које су потребе за електричном енергијом, а који потенцијали за производњу којима располажемо. Производњу, трансформацију и пренос електричне енергије објаснити уз помоћ мултимедије. У најкраћим цртама објаснити хидроелектране, термоелектране и нуклеарне електране, значај трансформисања електричне енергије у трансформаторским станицама, као и пренос електричне енергије далеководима и нисконапонском електричном мрежом, од произвођача до потрошача. Садржаје у овој области, који су директно везани за живот и дело нашег научника Николе Тесле, увек посебно истаћи и нагласити. Када је у питању производња електричне енергије, део садржаја посветити обновљивим изворима електричне енергије. Ту се пре свега мисли на: соларне електране, ветроелектране (аероелектране), геотермалне електране, електране на биомасу, мини хидроелектране и постројења за сагоревање комуналног отпада. Ове садржаје реализовати уз помоћ одговарајуће мултимедије. Са ученицима анализирати значај и предности производње и коришћења обновљивих извора електричне енергија са аспекта заштите животне средине. Уз помоћ узорака електроинсталационог материјала, као очигледног наставног средства, или цртежа и мултимедије, објаснити

			ученицима својства и примену елетроинсталационог материјала (проводници, изолатори, инсталационе цеви и кутије, сијалична грла и сијалице, прекидачи, утичнице, утикачи, осигурачи, електрично бројило, уклопни сат). Уз помоћ одговарајућих шема и узорака склопљених струјних кола, објаснити ученицима, основна струјна кола кућне електричне инсталације (струјно коло прикључнице са уземљењем, сијалице са једнополним, серијским и наизменичним прекидачем). Тражити од ученика да у свесци нацртају шеме поменутих струјних кола. Објаснити ученицима упрошћену шему и главне карактеристике трофазне електричне инсталације. При објашњавању користити електричну шему трофазне струје приказану на основи једног мањег стана. Упознавање електроинсталационог материјала и прибора најефикасније се може остварити применом у различитим конструкцијама струјних кола. На основу стечених теоријских знања ученици, уз помоћ наставника, практично састављају струјна кола кућне електричне инсталације (струјно коло сијалице са једнополним, серијским и наизменичним прекидачем...). Спајање елемената струјних кола вршити уз помоћ пинова на монтажним испитним плочама или лемљењем. Уколико се определите за лемљење, ученицима демонстрирати правилну и безбедну употребу електричне лемилице. Водити рачуна да се симулација струјних кола ради само са напонима до 24 V. Искористити практичан рад ученика за демонстрацију рада универзалним мерним инструментом (мултиметром). При практичном
--	--	--	--

			раду ученици треба да користе мултиметар за мерење електричних величина. Уколико сте оперативним планирањем предвидели, у овом делу области можете са ученицима урадити симулацију струјних кола уз помоћ бесплатних рачунарских програма намењених за ту сврху. У најкраћим цртама упознати ученике са електричним машинама једносмерне и наизменичне струје, врстама и главним деловима. Излагање поткрепити моделима електромотора. Упознавање ученика са електротехничким апаратима и уређајима у домаћинству урадити уз помоћ мултимедије, слика или модела (пресека појединих кућних апарата и уређаја). Објаснити главне делове, принцип рада и начин одржавања најкоришћенијих електротермичких (решо, штедњак, пегла, грејалице, бојлер ...), електромеханички (усисивач, миксер, соковник, фрижидер, замрзивач, клима уређај ...) и комбинованих апарата и уређаја (фен за косу, ТА пећ, машина за прање веша, машина за прање судова ...). Овај део наставне области се може искористити за израду мултимедијалне презентације, тако што ће сваки ученик на истој приказати и презентовати по један уређај у домаћинству. У оквиру електронике, кроз примере практичне примене, упознати ученике са основама на којима се заснива рад дигиталне технологије. Уз практични приказ, упознати ученике са основним електронским елементима (отпорници, кондензатори, завојнице, диоде, транзистори, интегрисана кола ...). Најавити коришћење електронских елемената у оквиру практичног рада у следећој области Конструкторско моделовање.
--	--	--	---

			На крају ове области упознати ученике са могућношћу и значајем рециклаже електронских компоненти са еколошког и економског аспекта. Ову област реализовати у тесној корелацији са наставним садржајима физике, посебно са аспекта закона електротехнике на којима су засновани разни уређаји на електротермичком, електромеханичком дејству електричне струје.
Конструкторско моделовање	– самостално/тимски истражује и осмишљава пројекат; – креира документацију, развије и представи бизнис план производа; – састави производ према осмишљеном решењу; – састави и управља једноставним школским роботом уз примену вештачке интелигенције; – представи решење готовог производа/модела; – процењује свој рад и рад других и предлаже унапређење реализованог пројекта.	Моделовање електричних машина и уређаја. Огледи са електропанелима. Коришћење интерфејса за управљање помоћу рачунара. Израда и коришћење једноставног школског робота управљаним вештачком интелигенцијом. Рад на пројекту: – израда производа/модела; – управљање моделом; – представљање производа/модела.	Ова област је сложенија јер се у њој по вертикали повезују садржаји како претходних разреда тако и осмог разреда. У овом делу програма ученици кроз практичан рад примењују претходно стечена знања и вештине кроз моделовање електричних машина и уређаја. То је неопходно пошто се та знања и вештине појављују и у реализацији делова пројекта. У овом разреду треба заокружити целину о обновљивим изворима енергије. С обзиром да је у претходним разредима било речи о механичким и топлотним претварачима енергије у осмом разреду тежиште је на електричној енергији. Моделе који користе обновљиве изворе енергије ученици могу моделовати на различите начине. Један од начина је извођење огледа са електропанелима. У ту сврху довољно је радити на мањој плочи електропанела и помоћу мултиметара (универала) мерити промене у зависности од количине светла. У оквиру пројекта могуће је израдити модел ветрогенератора. Са интерфејсом ученици су се упознали на нивоу „црне кутије” (black box). Практично приказати како функционише интерфејс да би, у каснијој фази, могли применити стечена знања на неком пројекту. Ученике треба упознати са

		основним деловима интерфејса: напајање, улази и излази. Ученици треба да разликују роботе управљане вештачком интелигенцијом (ВИ) наспрам робота управљаних једноставним аутоматским системима и да познају њихове типичне функције и способности. Идеје треба развити кроз дискусију, истраживање и симулацију, а уколико материјално-техничке могућности дозвољавају и развити модел решења проблема из реалног света коришћењем робота управљаним ВИ. Реализацију ове целине започети дискусијом са ученицима о роботима које су видели на вестима, медијима или можда уживо. Навести карактеристичне способности ових робота: препознавање специфичних објеката или лица, самостална навигација око објеката, класификација и разликовање објеката, разумевање и репродукција људског говора, препознавање и приказ емоција и импровизација у неочекиваним ситуацијама. Упутити ученике да роботе управљане ВИ могу препознати на основу следећих критеријума: (1) могућност опажања света око себе, (2) анализа и организација података прикупљених опажањем, (3) разуме и доноси самосталне одлуке на основу података. Пошто роботи управљани ВИ за опажање света око себе користе сензоре, ученици се могу организовати у парове или групе како би самостално путем Интернета истражили сензоре који се уобичајено користе у роботници. Уколико постоје материјално-техничке могућности, организовати демонстрацију рада робота управљаног ВИ или симулирати његов рада на рачунару путем одговарајућег софтвера. С обзиром да је програм модуларног типа оставља се могућност да ученици изразе своје личне афинитете, способности, интересовања
--	--	---

			како би се определили за неке од понуђених могућности: израда модела електричних машина и уређаја, аутоматских система, робота, електронских склопова и модела који користе обновљиве изворе енергије. Садржаје треба реализовати кроз ученичке пројекте, од графичког представљања замисли, преко планирања, извршавања радних операција, маркетинга до процене и вредновања. Наставити са алгоритамским приступом у конструкторском моделовању посебно у приступу развоја техничког стваралаштва - од идеје до реализације. Потребно је да ученици користе податке из различитих извора, самостално проналазе информације о условима, потребама и начину реализације производа/модела користећи ИКТ, израђују производ /модел, поштујући принципе економичног искоришћења материјала и рационалног одабира алата и машина примењујући процедуре у складу са принципима безбедности на раду. У пројект се може укључити и више ученика (тимски рад) уколико је рад сложенији, односно ако се ученици за такав вид сарадње одлуче. Када је пројекат реализован, ученици представљају резултате до којих су дошли. При томе треба омогућити да се самопроценом сопственог рада и рада других на основу постављених критеријума развије размена ставова и мишљења. Да би унапредили процес рада на пројекту треба подстицати употребу електронске кореспонденције. Исто тако треба реализовати активности које се односе на одређивање оквирне цене трошкова и вредност израђеног модела приликом представљања производа/модела.
Праћење и вредновање	У настави оријентисаној на достизање исхода вреднују се процес и продукти учења.		

	У процесу оцењивања потребно је узети у обзир све активности ученика (уредност, систематичност, залагање, самоиницијативност, креативност и др.). Вредновање активности, нарочито ако је тимски рад у питању, потребно је обавити са групом тако да се од сваког члана тражи мишљење о сопственом раду и о раду сваког члана понаособ (тзв. вршњачко оцењивање). Приликом сваког вредновања постигнућа потребно је да наставник са ученицима договори показатеље на основу којих сви могу да прате напредак у учењу. На тај начин ученици ће бити подстакнути да промишљају о квалитету свог рада и начинима како га унапредити. Оцењивање тако постаје инструмент за напредовање у учењу. На основу резултата праћења и вредновања, заједно са ученицима треба планирати процес учења и бирати погодне стратегије учења.
Начин прилагођавања	У складу са утврђеним потребама извршити индивидуализацију наставе и обезбедити додатну образовну подршку: - просторно, садржајно и методичко прилагођавање наставног програма (нпр. распоред седења, избор градива и прилагођавање задатака, начина и врста оцењивања...); - коришћење вршњачке подршке и помоћи у остваривању прилагођених исхода и развијању компетенција; - размена искустава и сарадња са члановима одговарајућих стручних већа и тимова у школи.

КРИТЕРИЈУМИ ОЦЕЊИВАЊА (од 2. до 8. разреда)				
НАСТАВНА ТЕМА	ДОВОЉАН 2	ДОБАР 3	ВРЛО ДОБАР 4	ОДЛИЧАН 5
Животно и радно окружење	Оцену довољан (2) добија ученик који: често не зна поједина битна својства техничко-технолошких материјала, уређаја и апарата; радне вежбе обавља споро и понекад није у стању да их успешно обави; није сасвим самосталан у раду; прибор и алат не примењује увек правилно; нема довољно способности за успешно усвајање неких знања и умења; не уме да користи успешно техничке цртеже и шеме; нема радне навике и повремено се труди да савлада поједине наставне садржаје.	Оцену добар (3) добија ученик који: с мањим тешкоћама савладава предвиђена знања и умења и основна својства техничко-технолошких материјала, важнијих уређаја, апарата и машина; са различитим успехом обавља поједине радне вежбе; повремено тражи помоћ наставника или бољих ученика у току радних вежби; уме да користи једноставније техничке цртеже и шеме у раду; не показује жељу за постизањем бољег успеха	Оцену врло добар (4) добија ученик који: са разумевањем може да понови битне стручне информације, тумачења наставника и да наведе најзначајнија својства техничко-технолошких материјала, уређаја, апарата и машина предвиђених наставним програмом; уме да користи у раду скице, техничке цртеже и шеме и сам да израђује једноставније техничке цртеже, савесно и уредно обавља задате радне вежбе у предвиђеном времену; као изворе информација користи само наставникова излагања и уџбеник	Оцену одличан (5) добија ученик који: може својим речима, без тешкоћа, да објасни суштину стручних информација, тумачења наставника и техничко-технолошка својства материјала, алата, прибора, уређаја, апарата и машина обухваћених наставним програмом; уме да користи у раду и да сам израђује скице, техничке цртеже и шеме; уме правилно и вешто да користи одговарајући алат и прибор за обликовање материјала предвиђеног за радне вежбе; уноси елементе сопствене креативности у облик и конструкцију предмета које израђује у току радних вежби; радне
Саобраћај				
Техничка и дигитална писменост				
Ресурси и производња				
Конструкторско моделовање				

				вежбе обавља успешно у задатом времену; користи у учењу и раду и допунске информације из стручних листова, часописа и других извора.
--	--	--	--	--

ТЕМАТСКИ ПЛАН ЗА МОЈУ ЖИВОТНУ СРЕДИНУ

8. разред

МОЈА ЖИВОТНА СРЕДИНА

Циљ учења слободне наставне активности је да допринесе развоју компетенција потребних за одговорну улогу у друштву у погледу очувања животне средине, биодиверзитета и одрживог развоја.

Разред: Осми

Годишњи фонд часова: 36

ОПШТЕ МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	ИСХОДИ По завршетку програма ученик ће бити у стању да:	ТЕМЕ и кључни појмови садржаја
--	--	-----------------------------------

Компетенција за целоживотно учење Комуникација Рад са подацима и информацијама Дигитална компетенција Решавање проблема Сарадња Одговорно учешће у демократском друштву Одговоран однос према здрављу Одговоран однос према околини Естетичка компетенција Предузимљивост и оријентација ка предузетништву	– образложи избор теме/истраживања из области одрживог развоја, циљ и план рада користећи вештину јавног говора; – формулише истраживачки задатак; – планира ресурсе и управља њима, усмерен на достизање реалног циља; – прикупи, одабере и обради информације релевантне за истраживање, користећи поуздане изворе информација, наводећи извор и аутора; – прикаже и образложи резултате истраживања са аспеката очувања животне средине, биодиверзитета и здравља, усмено, писано, графички или одабраном уметничком техником; – користи ИКТ за комуникацију, прикупљање и обраду података и	ЕКОЛОШКИ ОТИСАК И ОПСТАНАК Еколошки отисак. Биокапацитет. Еколошки дуг. Одрживи развој Еколошко право. УПРАВЉАЊЕ ОТПАДОМ Врсте отпада. Управљање отпадом. Комунални отпад. Депонија. РЕЦИКЛАЖА, РЕМЕДИЈАЦИЈА И ПОНОВНА УПОТРЕБА ДОБАРА И СИРОВИНА Секундарне сировине: папир, уља у исхрани, текстил, пластика. Предности и недостаци поновне употребе добара и сировина. ЗР правила. ОБНОВЉИВИ ИЗВОРИ ЕНЕРГИЈЕ Извори енергије.
---	---	--

	представљање резултата истраживања; – вреднује утицај својих навика у потрошњи ресурса и одлагању отпада; – учествује у акцијама које су усмерене ка заштити, обнови и унапређењу животне средине и одрживом развоју; – повеже значај очувања животне средине са бригом о сопственом и колективном здрављу; – одговорно се односи према себи, сарадницима, животној средини и културном наслеђу; – користи језик и стил комуникације који су специфични за поједине научне и техничке дисциплине и чува језички идентитет; – сарађује у тиму, поштујући разлике у мишљењу и интересима, дајући лични допринос постизању договора и афирмишући толеранцију и равноправност у дијалогу; – критички процени сопствени рад и рад сарадника у групи.	Енергетска ефикасност. Обновљиви извори енергије. Предности и недостаци обновљивих извора енергије.
--	--	---

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: Српски језик и књижевност			Разред: 8.
ЦИЉ УЧЕЊА ПРЕДМЕТА : Ученици овладају српским књижевним језиком у усменом и писменом изражавању, развију читалачке навике, разумевање и тумачење књижевних дела, језичку и културну свест, критичко мишљење и комуникацијске способности, као и да стекну функционална знања о језику и књижевности која ће примењивати у свакодневном животу и даљем школовању.			Годишњи фонд часова: 136
Наставна тема	Исходи по темама	Наставни садржаји	Начин остваривања
КЊИЖЕВНОСТ	Ученик ће бити у стању да: • чита, разуме и интерпретира књижевна дела предвиђена програмом; • уочава и објашњава теме, мотиве, ликове, идеје и стилске поступке; • разликује књижевне родове и врсте; • повезује књижевна дела са историјским, културним и друштвеним контекстом; • изражава лични став и аргументовано мишљење о прочитаном делу	• Народна и уметничка књижевност • Лирика, епика и драма • Српска књижевност XIX и XX века • Светска књижевност • Анализа књижевног текста • Лектирна дела	Начини остваривања: • Аналитичко и интерпретативно читање текста • Разговор и дискусија на часу • Рад у паровима и групама • Усмене и писмене интерпретације • Креативни задаци (драматизација, писма ликовима, дневник читања)
ЈЕЗИК	Ученик ће бити у стању да: • примењује правописна и граматичка правила у говору и писању; • анализира реченицу и реченичне чланове;	• Синтакса просте реченице (реченични чланови, ред речи) • Сложена реченица (независне и зависне реченице; врсте зависних реченица)	• Објашњење и анализа примера • Језичке вежбе и задаци • Рад на тексту • Самостални и групни рад

	• разликује и правилно користи врсте речи; • препознаје језичке појаве и објашњава њихову улогу; • развија навику самосталног језичког проверавања и исправљања.	• Односи међу реченицама у сложеној реченици • Морфологија – систематизација врста речи • Лексикологија (значење речи, синоними, антоними, полисемија) • Правопис (писање интерпункције у сложеној реченици, писање великог слова, спојено и одвојено писање речи)	• Кратке провере знања и тестови
ЈЕЗИЧКА КУЛТУРА	Ученик ће бити у стању да: • усмено и писмено изражава мисли логично, јасно и правилно; • пише различите врсте текстова (опис, приповедање, расправљање); • прилагођава говор и стил комуникационој ситуацији; • користи језичка средства у складу са нормом српског језика; • развија културу дијалога и јавног наступа.	• Усмено изражавање • Писмено изражавање (школски писмени задаци) • Функционални стилови • Култура говора и слушања • Јавни наступ и аргументација	• Усмене вежбе и излагања • Писмени задаци и састави • Анализа ученичких радова • Симулиране комуникативне ситуације • Самовредновање и вршњачко оцењивање

Праћење и вредновање	1. Књижевност Праћење: редовно читање и разумевање књижевних и лектирних текстова; учешће у разговору о прочитаном делу; изражавање личног става и аргументовано тумачење; креативни задаци (драматизација, писани осврти, дневник читања). Вредновање: усмено излагање и интерпретација књижевног текста; писмени радови (интерпретације, тестови); формативно оцењивање кроз сталну повратну информацију; сумативно оцењивање на основу постигнућа у односу на исходе. Критеријуми: разумевање текста и књижевних појмова; способност анализе и тумачења; јасноћа, логичност и култура изражавања. 2. Језик (граматика) Праћење: примена граматичких и правописних правила у говору и писању; решавање језичких вежби и задатака; активност и самосталност у раду; домаћи задаци и кратке провере знања. Вредновање: писмене провере знања (контролне вежбе, тестови); усмено оцењивање (граматичка анализа); формативно и сумативно оцењивање; самовредновање и вршњачко оцењивање. Критеријуми: тачност и доследност у примени правила;		

	разумевање језичког система; функционална употреба језика. 3. Језичка култура Праћење: развој усменог и писменог изражавања; учешће у комуникативним ситуацијама; израда писмених задатака различитих типова; јавни наступ и аргументација. Вредновање: школски писмени задаци; усмена излагања и говорне вежбе; анализа ученичких радова; формативно праћење напретка. Критеријуми: јасноћа, логичност и стилска примереност; језичка и правописна исправност; прилагођавање израза комуникационој ситуацији.
Начин прилагођавања	Прилагођавање по наставним областима Књижевност: • избор краћих или прилагођених текстова; • усмена интерпретација уместо писмене, по потреби. Језик: • постепено усвајање граматичких правила; • већи број вођених вежби и примера. Језичка култура: • прилагођавање обима писмених задатака; • коришћење шаблона и плана за писање текста.

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: Српски језик, додатна настава		Разред: 8.	
ЦИЉ УЧЕЊА ПРЕДМЕТА : Циљеви учења предмета <i>Српски језик и књижевност</i> јесу да се ученик оспособи да правилно користи српски језик у различитим комуникативним ситуацијама, у говору и писању; да кроз читање и тумачење књижевних дела развија читалачке компетенције које, уз књижевно знање, обухватају емоционално и фантазијско уживљавање, живо памћење, истраживачко посматрање; подстичу имагинацију и уметнички сензибилитет, естетско доживљавање и критичко мишљење, морално просуђивање и асоцијативно повезивање; да се одговарајућим врстама читања оспособљава да усмерено приступа делу и приликом тумачења открива различите слојеве и значења; да стиче основна знања о месту, улози и значају језика и књижевности у култури, као и о медијској писмености; да стиче и развија најшира хуманистичка знања и да научи како функционално да повезује садржаје предметних области.		Годишњи фонд часова: 34	
Наставна тема	Исходи по темама	Наставни садржаји	Начин остваривања
Књижевност	• чита са разумевањем књижевноуметничке текстове и остале типове текстова, примењујући различите стратегије читања; • тумачи значења, језичке, естетске и структурне особине уметничких текстова, користећи књижевне термине и појмове; • истакне универзалне вредности књижевног дела и повеже их са сопственим искуством и околностима у којима живи; • повеже писце и дела из обавезног дела програма од 5. до 8. разреда; • издвоји основне одлике књижевног рода и врсте у конкретном тексту, као и	ЛЕКТИРА 1. Бранко Радичевић: <i>Ђачки растанак</i> (одломак „Ој Карловци, место моје драго...”) 11. Херман Хесе: „Магија књиге” / Нил Гејмен: „Зашто наша будућност зависи од библиотека, читања и сањарења” / Милорад Павић: <i>Роман као држава</i> (избор одломака из огледа: „Кратка историја читања”, „Последњих сто читалаца”, „Нова генерација електронске књиге”, „Скакутаво читање или повратак фусноте”, НАУЧНОПОПУЛАРНИ И ИНФОРМАТИВНИ ТЕКСТОВИ 3. Хилда Дајч: <i>Писма</i> – одломак, (обавезна напомена о власнику права: ©Јеврејски историјски	Окосницу програма књижевности чине текстови из лектире. Лектира је разврстана по књижевним родовима – лирика, епика, драма, лирско-епска дела и обogaћена избором нефикционалних, научнопопуларних и информативних текстова. Обавезни део лек- туре састоји се, углавном, од дела која припадају канонском корпусу дела националне и светске књижевности и обogaћен је актуел- ним делима. Избор дела је у највећој мери заснован на принципу прилагођености узрасту. Уз текстове које је потребно обрадити на часу дат је и списак домаће лектире. Циљ домаће лектире је формирање, развијање или неговање читалачких навика код ученика. Обимнија дела ученици могу читати у слободно време, чиме се подстиче развијање конти- нуиране навике читања.

	језичко-стилске карактеристике текста у склопу интерпретације; • разликује књижевна дела са историјским или другим одговарајућим контекстом; • разликује аутора књижевноуметничког текста од наратора, драмског лица или лирског субјекта; • препозна националне вредности и негује културноисторијску баштину, поштујући особености сопственог народа и других народа; • учествује у избору књижевних дела и начина њихове обраде и представљања; • разуме значај књижевног језика за културу и историју српског народа; • издвоји делове творенице и препозна основне моделе њиховог грађења; • користи садржаје из граматике обрађене у претходним разредима и повеже их са новим градивом; • уочи разлику између научног, административног и разговорног функционалног стила; • пише и говори поштујући карактеристике различитих функционалних стилова; • уочи разлику између речи и	музеј) „Одлазак”; „Станица Калемегдан” – „Гозбе”, „Теорија”; „Станица Браће Барух” – „Извесност”, „Тајна”; „Станица Вуков споменик” – ДОМАЋА ЛЕКТИРА 1. Народне епске песме новијих времена (тематски круг о ослобођењу Србије: „Почетак буне против хахија”; „Бој на Мишару”, „Бој на Чокешини”...) 2. Љубавне народне лирске песме („Српска дјевојка”, „Љубавни растанак”...); обичајне народне лирске песме (избор) 3. Избор из савремене српске поезије (нпр. Васко Попа: „Очију твојих да није”, Бранко Миљковић: „Критика метафоре”, Војислав Карановић: „О читању поезије”, Момчило Мошо Одаловић: „Ршуме, јеси ли знао Црњанског”, Ана Ристовић: „Гледајући у дрвеће”...) 9. Милорад Павић: <i>Хазарски речник</i>, одреднице о Ћирилу и Методију (одломци) КЊИЖЕВНИ ТЕРМИНИ И ПОЈМОВИ Спомена: анафора и епифора, Лирске врсте: народне љубавне песме, обичајне песме (сватовске, тужбалице и здравице); љубавна песма (ауторска). Епско-лирске	Уз обавезни списак дела за обраду додат је допунски избор текстова. Изборни део допушта наставнику већу креативност у до- стицању исхода. Препоручени исходи нису диференцирани према нивоима ученичких постигнућа. Они представљају обавезне делове описа стандарда и могу се уситњавати или ширити, у зависности од уче- ничких индивидуалних могућности и других наставних потреба. Избор дела треба да буде усклађен са могућностима, потре- бама и интересовањима конкретне ђачке колектива. Разлике у укупној уметничкој и информативној вредности појединих тексто- ва утичу на одговарајућа методичка решења (прилагођавање чита- ња врсти текста, опсег тумачења текста у зависности од сложенос- ти његове структуре, повезивање и груписање са одговарајућим садржајима из других предметних подручја – граматике, правопис- а и језичке културе и сл.). Текстови из допунског дела програма треба да послуже на- ставнику и при обради наставних јединица из граматике, као и за обраду и утврђивање садржаја из језичке културе. Дела која неће обрађивати наставник треба да препоручи ученицима за читање у слободно време. Исти текст може се повезивати са другима на различите на- чине, према различитим мотивима или тону приповедања, у скло- пу пројектне наставе, која се базира на исходима, а не на садржа- јима учења. Предложени обавезни, књижевни, научнопопуларни и ин- формативни текстови и садржај обавезне домаће лектире, као и примери из допунског избора, приликом осмишљавања
--	---	---	--

	• препозна метафору и метонимију као лексичке механизме и разуме значење вишезначних речи карактеристичних за свакодневну комуникацију; • разликује делове текста и књиге – укључујући индекс, појмовник, библиографију – и уме да их користи; • повезује информације и идеје изнесене у тексту, уочава јасно исказане односе и изводи закључак заснован на тексту.	врсте: поема, балада. Драмски спев.	годишњег плана рада, а потом и при обликовању оријентационих, месечних планова рада, могу се тематски повезивати. Поред тога, неопходно је успоставити и уравнотежену дистрибуцију наставних јединица везаних за све области предмета, функционално повезати садржаје из језика и књижевности (где год је то могуће) и оставити довољно часова за утврђивање и систематизацију градива. Са списка допунског избора наставник бира она дела која ће, уз обавезни део лектире, чинити тематско-мотивске целине. Наставник може груписати и повезивати по сродности дела из обавезног и допунског програма на много начина. Могући примери функционалног повезивања наставних јединица могу бити следећи (никако и једини). • Први српски устанак: народне епске песме новијих времена, Вук Караџић: <i>Ајдук Вељко Петровић</i>, Прота Матија Ненадовић: <i>Мемоари</i>. • Доживљај рата: трагичка слика ратних разарања – лични, национални, историјски поглед и промишљање, Лаза Лазаревић: „Све ће то народ позлатити“, Милош Црњански: <i>Сеобе</i>, Бранимир Ћосић: <i>Покошено поље</i>, Хилда Дајч: <i>Писма</i>, Клод Кампањ: <i>Збогом мојих петнаест година</i>, Давид Албахари: <i>Мамац</i>. • О Првом светском рату: Бранимир Ћосић: <i>Покошено поље</i> (одломак), Станислав Винавер: <i>Ратни другови</i> („Аритон”); о Другом светском рату: Данило Киш: <i>Ноћ и магла</i>, Хилда Дајч: <i>Писма</i>, Клод Кампањ: <i>Збогом</i>
--	---	--	---

			мојих петнаест година; Давид Албахари: <i>Мамац</i>, Душан Ковачевић: <i>Ко то тамо пева</i>, Џон Бојн: <i>Дечак у пругастој тицима</i> - Родољубива тематика: Бранко Радичевић: <i>Бачки раста-нак</i> (одломак „Ој Карловци, место моје драго...”), Ђура Јакшић: „Отацбина“, Ј. Јовановић Змај: „Светли гробови“, Петар Кочић: <i>Јазавац пред судом</i>, Момчило Настасијевић: „Труба“, Станислав Винавер: <i>Ратни другови</i> („Аритон”), Оскар Давичо: <i>Србија</i>, Момчило Мошо Одаловић: „Ршуме, јеси ли знао Црњанског”. - Социјална тематика: Симо Матавуљ: „Пилипенда”, Лаза Лазаревић: „Све ће то народ позлатити“, Петар Кочић: <i>Јазавац пред судом</i>, Оскар Давичо: <i>Србија</i>, Милош Црњански: <i>Роман о Лондону</i>, Момчило Мошо Одаловић: „Ршуме, јеси ли знао Црњанског”, Гроздана Олујић: <i>Гласам за љубав</i> (различити социјални слојеви у социјализму). - Мотив изгнанства, напуштања завичаја: Милош Црњански: <i>Сеобе</i>, <i>Роман о Лондону</i>, Момчило Мошо Одаловић: „Ршуме, јеси ли знао Црњанског”, Давид Албахари: <i>Мамац</i>. - Упознавање са знаменитим личностима српске историје кроз биографска, аутобиографска дела или биографски слој у тексту: Вук Стефановић Караџић: <i>О народним певачима</i>, Вук Стефа-
--	--	--	---

			новић Карацић: <i>Житије Ајдук Вељка Петровића</i> (одломак), Доси- теј Обрадовић: <i>Живот и прикљученија</i> (одломак), Милорад Павић: <i>Хазарски речник</i>, одреднице о Ћирилу и Методију (одломци). • Приближавање специфичности српских обичаја и традици- је: обичајне народне лирске песме; Веселин Чајкановић: „О ускр- шњим обичајима”, Вук Стефановић Карацић: <i>Српски рјечник</i> (из- бор), П. П. Његош: <i>Горски вијенац</i> (одломак „Бадње вече”). • Проблеми одрастања, специфичности прелазног доба из детињства у адолесценцију: Иво Андрић: <i>Деца</i>, Клод Кампањ: <i>Збогом мојих 15 година</i>, Гроздана Олујић: <i>Гласам за љубав</i>, Џон Селинцер: <i>Ловац у житу</i>, Сју Таузенд: <i>Дневник Адријана Мола</i>, Оскар Давичо: <i>Детињство</i> (избор); Кајо Ритер: <i>Дечко који није био из Ливерпула</i>. • Породични односи – топлина, сета и трагично проживља- вање: Лаза Лазаревић: „Све ће то народ позлатити“, Иво Андрић: „Панорама”, Ана Ристовић: „Гледајући у дрвеће”, Иван В. Лалић: „Ветар”, Давид Албахари: <i>Мамац</i>, Данило Киш: <i>Ноћ и магла</i>, Ми- лош Црњански: <i>Роман о Лондону</i>, Џон Селинцер: <i>Ловац у житу</i>, Гроздана Олујић: <i>Гласам за љубав</i>, Кајо Ритер: <i>Дечко који није био из Ливерпула</i>.
--	--	--	---

			- Љубавна тематика: љубавне народне лирске песме; Ј. Јовановић Змај: <i>Ђулићи</i>, Десанка Максимовић: „Пролетња песма” или „Опомена”, Марина Цветајева: „Месечев сјај”, Васко Попа: „Очију твојих да није”, Милош Црњански: „Ја, ти и сви савремени па- рови”, Бранко Ћопић: „Мала моја из Босанске Крупе”. - Мисаона тематика, трагање за смислом постојања; о про- лазности или вечности: Јован Јовановић Змај: „Светли гробови”, Петар Петровић Његош: <i>Горски вијенац</i> (одломак „Бадње вече”), Иван В. Лалић: „Ветар”, Ричард Бах: <i>Галеб Џонатан Ливингстон</i>. - Промишљање идеје и поступка уметничког и књижев- ног стваралаштва; улога и важност књижевности: Херман Хесе: „Магија књиге” / Нил Гејмен: „Зашто наша будућност зависи од библиотека, читања и сањарења” / Милорад Павић (есеј из књи- ге <i>Роман као држава</i>), Војислав Карановић: „О читању поезије”, Бранко Миљковић: „Критика метаfore”, Радослав Братић: <i>Мај- сторова рука</i> (одломак). - Преиспитивање судбинског одређења људског живота и повезивање са архетипским слојем нашег постојања: народна еп- ско-лирска песма: <i>Женидба Милића Барјактара</i>, народна припо- ветка: „Усуд”, Иван В. Лалић: „Ветар”, Дино Буцати: „Колумбар”. - Елементи комике и хумора кроз које провејавају сатирични
--	--	--	---

			тонови и тужна или трагична слика живота: Петар Кочић: <i>Јазавац пред судом</i>, Молијер: <i>Грађанин племић</i> (одломак), Бранислав Нушић: <i>Сумњиво лице</i>, Душан Ковачевић: <i>Ко то тамо пева</i>, Бранко Радичевић: <i>Ђачки растанак</i> (одломак „Ој Карловци, место моје драго...“). Различити облици путописног наратива кроз које је могуће упознати ученике са културолошким, историјским, научно-биографским специфичностима које произилазе из ове прозе: Милутин Миланковић: <i>Кроз васиону и векове</i> (одломак), Споменка Крајчевић: <i>Кругом двојке</i> (одломци), Герман Титов: „25 сати у свемиру“, Растко Петровић: <i>Африка</i> (одломци). Текстови: Доситеј Обрадовић: <i>Живот и прикљученија</i> (одломак), Милорад Павић: <i>Хазарски речник</i>, одреднице о Тирилу и Методију (одломци) могу се користити и у настави језика, у лекцијама које су везане за историју српског језика. Током обраде књижевних дела, као и у оквиру говорних и писмених вежби, настојаће се да ученици буду у стању да начине различите врсте карактеризације ликова: откривају што више особина, осећања и душевних стања књижевних ликова (према особинама: физичким, говорним, психолошким, друштвеним и етичким), да изражавају своје ставове о њиховим поступцима и да покушају да их сагледају из различитих
--	--	--	--

			перспектива. Обрада књижевног дела пожељно је да буде проткана решавањем проблемских питања која су подстакнута текстом и уметничким доживљавањем. Многи текстови, а поготову одломци из дела, у наставном поступку захтевају умесну локализацију, често и вишеструку. Ситуирање текста у временске, просторне и друштвено-историјске оквире, као и обавештења о битним садржајима који претходе одломку – све су то услови без којих се у бројним случајевима текст не може интензивно доживети и правилно схватити. При обради текста примењиваће се у већој мери јединство аналитичких и синтетичких поступака и гледишта. У складу са исходима, ученике треба навикавати да своје утиске, ставове и судове о књижевном делу подробније доказују чињеницама из самог текста и тако их оспособљавати за самосталан исказ, истраживачку делатност и заузимање критичких ставова, с посебном пажњом на заузимање различитих позиција у односу на текст и уважавање индивидуалног разумевања смисла књижевног текста. Ученике у овом узрасту треба подстицати да актуелизују свет књижевног дела, односно да га доведу у везу са сопственим искуством, размишљањима и светом у којем живе. У наставној интерпретацији књижевноуметничког дела обједињавајући и синтетички чиниоци могу бити: уметнички доживљаји, текстовне целине, битни структурни елементи (тема, мотиви, песничке слике, фабула, односно сиже, књижевни ликови, смисао и значење текста, мотивациони поступци, композиција), форме приповедања (облици излагања), језичко-стилски
--	--	--	--

			поступци и литерарни (књижевноуметнички) проблеми. Књижевнотеоријске појмове ученици ће упознавати уз обраду одговарајућих текстова и помоћу осврта на претходно читалачко искуство. У програму нису наведени сви појмови и врсте књижевних дела предвиђени за усвајање у претходним разредима, али се очекује да се наставник наслонити на стечено знање ученика, обновити га и продубити на примерима, сходно старијем узрасту. Обнављање и повезивање књижевних термина и појмова обрађиваних у претходним разредима са новим делима која се обрађују у овом разреду је обавезно. У осмом разреду потребно је извршити целовите систематизације градива у оквиру класификовања књижевних родова и врста усмене и ауторске књижевности. Посебну пажњу ваља поклонити лирско-епским врстама, балади и поезми, (које се у овом разреду први пут именују), као и књижевнонаучним врстама: аутобиографији, биографији, дневнику, мемоарима и путопису. Систематизација савладаних књижевних термина захтева обраду и обнављање једног истог књижевног појма на више намена: после препознавања и уочавање његове функције у тексту; сагледавање истог појма/термина у различитим контекстима, што доприноси поузданом усвајању и дуготрајном памћењу наученог, а послужиће и као одлична подлога за даљи рад у средњој школи. Посебна пажња приликом систематизовања наставног градива из старијих разреда основне школе поклања се интеграционим чиниоцима наставне
--	--	--	---

			интерпретације, а то су: тематско-мотивски слој дела, идејни слој текста, структура (композиција) дела, карактеризација ликова, облици казивања (форме приповедања) и језичко-стилски слој дела. Кад је реч о лирици, систематизују се и знања о версификацији. Језичкостилским изражајним средствима прилази се с доживљајног становишта; полази се од изазваних уметничких утисака и естетичке сугестије, па се потом истражује језичко-стилска условљеност и њене посебности. Уз помоћ Дневника читања, вођеног у старијим разреди-ма основне школе, ученици се подсећају књижевних дела, која су прочитали од петог до осмог разреда, и њихових аутора. Из основне школе пожељно је да понесу стечена знања о знаменитим писцима и њиховим делима (предвиђеним програмима наставе и учења), као и основне информације из живота писаца и податке везане за различите типове локализовања књижевноуметничких текстова. Поред корелације међу текстовима, неопходно је да наставник успостави вертикалну корелацију. Наставник се претходно обавезно упознаје са садржајима Српског језика и књижевности из претходних разреда ради успостављања принципа поступности и систематичности. Наставник, такође, треба да познаје садржаје других предмета који се обрађују у петом, шестом, седмом и осмом разреду основне школе, који корелирају с предметом Српски језик и књижевност. Тако, хоризонталну корелацију наставник успоставља, пре свега, са наставом историје, ликовне
--	--	--	---

			културе, музичке културе, верске наставе и грађанског васпитања. Исходи везани за наставну област Књижевност засновани су на читању. Кроз читање и тумачење књижевних дела ученик развија читалачке компетенције које подразумевају не само истраживачко посматрање и стицање знања о књижевности, већ подстичу и развијају емоционално и фантазијско уживљавање, имагинацију, естетско доживљавање, богате асоцијативне моћи, уметнички сензибилитет, критичко мишљење и изграђују морално просуђивање. Разни облици читања су основни предуслов да ученици у настави стичу сазнања и да се успешно уводе у свет књижевног дела. Осим доживљајног читања ученике све више треба усмеравати на истраживачко читање (читање према истраживачким задацима, читање из различитих перспектива и сл.) и оспособљавају да истражу свој доживљај уметничког дела, увиде елементе од којих је дело сачињено и разумеју њихову улогу у изградњи света дела. Повећан број допунског избора лектире указује на могућност обраде појединих предложених садржаја (књижевних дела) на часовима додатне наставе. Часови додатне наставе пружају могућност наставнику да уз помоћ програма, али и самостално, формира садржаје који ће се на тим часовима обрађивати, у зависности од индивидуалних интересовања својих ученика. Препоручује се заснивање проблемског, корелативног и истраживачког приступа садржајима из књижевности, организовање пројектне
--	--	--	--

			наставе и рад са талентованим ученицима на припреми за такмичење из књижевности. Препоручује се да ученици у настави користе електронски додатак уз уџбеник, уколико за то постоји могућност у школи. Како су Стандарди ученичких постигнућа, дефинисани за крај другог циклуса обавезног образовања, диференцирани по нивоима (основни, средњи и напредни), на крају осмог разреда важно је самерити успех појединаца, али и одељења у целини, спрам нивоа ученичких постигнућа.
Језик (граматика, ортографија, правопис)		Грамматика Основне језичке групе у Европи и место српског језика у породици словенских језика. Дијалекти српског језика: екавски (призренско-тимочки, косовско-ресавски, шумадијско-војвођански) и ијекавски (зетско-рашки и источнохерцеговачки). Народни језик (језик као скуп дијалеката) и књижевни (нормирани) језик. Службена употреба језика и писма према Уставу. Језици националних мањина (основни подаци). Језик – основне особине говорног и писаног језика. Грађење речи: основни модели: извођење, слагање, префиксација; просте речи и творенице (изведенице, сложенице, префиксалне творенице); састав твореница: корен, творбена основа, префикс, суфикс. Систематизација претходно обрађених садржаја из фонетике, морфологије и синтаксе. Фонетика: подела гласова и гласовне промене. Морфологија: врсте и подврсте	ЈЕЗИК У настави језика ученици се оспособљавају за правилну усмену и писану комуникацију стандардним српским језиком. Отуда захтеви у овом програму нису усмерени само на усвајање језичких правила и граматичке норме, већ и на разумевање њихове функције и правилну примену у усменом и писменом изражавању. Када се у садржајима програма наводе наставне јединице које су ученици већ обрађивали у претходним разредима, подразумева се да се степен усвојености и способност примене раније обрађеног градива проверава, а понављање и увежбавање на новим примерима претходи обради нових садржаја, чиме се обезбеђује континуитет рада и систематичност у повезивању новог градива са постојећим знањима. Грамматика Основни програмски захтев у

		речи и њихове категорије. Синтакса: реченични чланови (састав и функција); независне и зависне реченице; слагање реченичних чланова Правопис Писање имена из страних језика са акцентом на њихову промену. Спојено и одвојено писање речи (сложенице, полусложенице, синтагме). Генитивни знак. Црта и цртица; други интерпункцијски и правописни знаци. Ортоепија Краткоулазни и краткосилазни акценат; правила о распореду акцената и неакцентованих дужина (основни појмови).	настави граматике јесте да се ученицима језик представи и тумачи као систем. Ниједна језичка појава не би требало да се изучава изоловано, ван контекста у којем се остварује њена функција (у свакој погодной прилици могу се знања из граматике ставити у функцију тумачења текста, како уметничког тако и научнопопуларног). Један од изразито функци- оналних поступака у настави граматике јесу вежбања заснована на коришћењу примера из непосредне говорне праксе, што наставу граматике приближава животним потребама у којима се примењује- ни језик појављује као свестрано мотивисана људска активност. На овај начин код ученика се и развија свест о важности културе говора, која је неопходна за свакодневни живот као део опште кул- туре, а не само као део наставног програма. Настава граматике у осмом разреду започиње градивом из историје језика. Ученике треба упознати са тим ко су били Словени, где је, према научним сазнањима, била њихова постојбина. Такође, потребно је дати неколико основних информација о њиховом заједничком прајезику, из кога су се издвојиле три групе словен- ских језика. Део који се односи на сеобе Словена, стварање словенских језика, и улогу Ћирила и Методија треба повезати са на- ставом историје (подсетити ученике на градиво из 6. разреда, пре свега на лекције „Мисија Ћирила и Методија” и „Рана писменост и култура јужних Словена”). Почетак писмености код Срба треба везати за старословенски језик и два писма, глаголицу и ћирилицу (с тим у
--	--	---	---

			вези треба поменути спис „О писменима” Црнорисца Храбра). Даљи развој српског књижевног језика треба објаснити етапно, преко српскословенског, рускословенског и славеносрпског, све до појаве народног језика. У оквиру теме <i>Књижевни је-зик код Срба од Вука до данас</i>, ученици треба да стекну основна знања о почецима стандардизације српског књижевног језика и правописа у првој половини XIX века. Треба поменути најпре реформу ћирилице Саве Мркаља, а потом Вукову реформу језика, писма и правописа. Ово градиво треба функционално повезати са наставом књижевности (дела Вука Караџића, Бранка Радичевића и Петра Петровића Његоша и 1847. година). Потом ученике треба упутити на развој српског књижевног језика у другој половини XIX века и у XX веку, само у основним цртама. Ученике треба упознати са основним језичким групама у Европи и то функционално повезати са наставом страних језика (нпр. указати на то да француски припада романској групи, руски словенској, а енглески и немачки германској групи језика). Важно је дати као примере поједине речи на основу којих ће ученици уочити језичке сличности, односно разлике. Потом словенске језике поделити на три групе и навести који језици припадају којој групи. На тај начин нагласити место српског језика у породици словенских језика. О дијалектима српског језика ученици треба да стекну основна знања: како су распоређени, како се називају (екавски – призренско-тимочки, косовско-ресавски, шумадијско-војвођански и ијекавски – зетско-рашки и источнохерцеговачки) и по којим се
--	--	--	--

			типичним особинама разликују. Нарочито је важно нагласити да су и екавски и ијекавски књижевни изговори српског језика (ука- зати на ијекавски изговор писаца као што су, нпр. Његош, Ћопић, Караџић). Такође је важно нагласити да постоји народни језик (као скуп дијалеката) и књижевни језик, који има своју одређену нор- му и мора се учити и неговати. Ученицима треба објаснити шта је службена употреба језика и писма према Уставу Србије: српски језик као службени језик и ћирилица као службено писмо, док се латиница јавља као алтернативно писмо. Такође, треба нагласити да у Србији живе и припадници других народа, којима су поред српског језика и писма у службеној употреби и њихови језици и писма (Мађари, Албанци, Словаци, Румуни, Бугари, Македонци, Бошњаци, Роми и др.). У оквиру теме <i>Језик – основне особине говорног и писаног језика</i> потребно је у основним цртама указати на сличности и ра- злике говорног и писаног језика: говорни језик има неке вредно- сти које тешко могу да се пренесу писаним путем (нпр. акценат, интонација, интензитет, гест, мимика и сл.), док писани језик има неке карактеристике које нема усмени (врста слова: велика и мала слова и сл.). Усмени и писани језик разликују се и по брзини пре- ношења поруке (три пута брже говоримо него што пишемо). Област грађење речи треба повезати са знањима из морфоло- гије. Треба јасно направити разлику између морфологије и твор- бе речи, пошто се у морфологији јављају само различити облици једне исте речи (додавање граматичких морфема на граматичку основу), док се у творби речи
--	--	--	--

			додавањем творбених морфема до- бија нова реч. Треба указати на три основна модела грађења речи – извођење, слагање и префиксацију. Примери треба да буду до- бро одабрани и неспорно да представљају дати тип творбе. Пре- ма творбеном критеријуму све речи треба поделити на просте и творенице (изведенице, сложенице, префиксалне творенице). У оквиру твореница ученици треба да уоче корен, творбену основу, префикс, суфикс, спојни вокал. На тај начин груписати и породице речи. Творбу речи треба повезати и са знањима из фонетике и ука- зати на гласовне промене које се бележе на споју префикса/суфик- са и творбене основе. Са ученицима треба радити систематизацију градива које је научено у претходним разредима. Неопходно је да се по граматич- ким нивоима обнове и повежу знања, и то логички и критеријално, тако што ће усвајати правила и начине функционисања граматич- ког система. На конкретним примерима реченица најбоље је об- новити знања из морфологије (врсте речи, граматичке категорије) и синтаксе (реченични чланови, типови реченица и сл.). Када се у садржајима програма наводе наставне јединице које су учени- ци већ обрађивали у претходним разредима, подразумева се да се степен усвојености и способност примене раније обрађеног гра- дива проверава, а понављање и увежбавање на новим примерима претходи обради нових садржаја, чиме се обезбеђује континуитет рада и систематичност у повезивању новог градива са постојећим
--	--	--	---

			знањима. Правопис Садржаје из правописа неопходно је повезивати са одговарајућим примерима и на часовима граматике и на часовима књижевности. Треба на једноставан начин указати на адаптацију (прилагођавање) имена из страних језика и њихову промену. Питање спојеног и одвојеног писања обрадити на једноставним, уобичајеним примерима и предочити могућност тројаког писања (сложенице, полусложенице, синтагме). Употребу генитивног знака треба повезати са дужином, која се у говору чује, а у писању бележи овим знаком. Такође, треба објаснити разлику у бележењу црте и цртице, указујући на правила употребе једног, односно другог знака. Ортоепија Ортоепске вежбе не треба реализовати као посебне наставне јединице, већ уз одговарајуће теме из граматике, али и на темама из књижевности. На овом нивоу ученици треба да уоче разлику између кратко-силазног и краткоузлазног акцента. Такође, потребно је систематизовати знања о распореду акцената и неакцентованих дужина на једноставним примерима. Уколико за то постоје могућности, наставник би требало да пушта снимке правилног изговора и указује на разлике у изговору. Ученике треба навикавати да препознају, репродукују и усвоје правилно акцентован говор, а у местима где се одступа од акцентационе норме, да разликују стандардни акценат од свога
--	--	--	--

			акцента, тј. од дијалекатске акцентуације
Језичка култура		Књижевни и остали типови текстова у функцији унапређивања језичке културе. Текстови писани различитим функционалним стилима: публицистички стил (репортажа, интервју); административни стил (молба, жалба, уплатница, обрасци, радна биографија; бирократски језик); научни стил (примери из текстова у уџбеницима других наставних предмета; употреба термина). Лексикологија: • једнозначност и вишезначност речи; • лексичка метафора и лексичка метонимија као механизми остваривања вишезначности; • синонимија, антонимија и хомонимија; • застареле речи; нове речи – неологизми; • речник, лексикон, енциклопедија. Пропагандни текстови (рекламе и слично). Расправа и есеј на задату тему. Приказ (књиге, филма, позоришне представе и сл.) Говорне вежбе: интерпретативно-уметничке (изражајно читање, рецитоване); анализа снимљеног разговора; интервју; расправа (дискусија); презентовање чињеница и	ЈЕЗИЧКА КУЛТУРА (УСМЕНО И ПИСМЕНО ИЗРАЖАВАЊЕ) Област <i>Језичка култура</i> програмски је конституисана као по- себно подручје, али је неопходно да се повезује са другим двема областима: са књижевношћу и са језиком. Језичка култура обухва- та усмено и писмено изражавање и једнаку пажњу би требало по- светити и једном и другом начину изражавања. Крајњи циљ наста- ве језичке културе односи се на то да ученици буду оспособљени за успостављање квалитетне и сврсисходне комуникације. У осмом разреду наставља се са разматрањем специфич- ности функционалних стилова. Са ученицима треба поновити функционалне стилове који су обрађени у седмом разреду: књи- жевноуметнички и новинарски, а потом их упознати са одликама административног, научног и разговорног стила. Карактеристи- ке административног стила – стандардизација и унификација – требало би да буду предочене, између осталог, кроз подстица- ње ученика да напишу нпр. молбу, жалбу, радну биографију или да попуне одређене обрасце. Такође, уз административни стил би

		коментара. Правописне вежбе: диктат, уочавање и објашњавање правописних грешака у тексту; писање имена из страних језика; писање позајмљеница (информатички термини, мејл и сл.); писање сложеница, полусложеница и синтагми; писање црте и цртице; запета у независносложеним реченицама. Језичке вежбе: уочавање и исправљање грешака у неправилно маркираном тексту; попуњавање текста са празнинама; тражење грешака у тексту и исправљање. Лексичко-семантичке вежбе: допуњавање реченица хомонимима (хомоними и акценти); проналажење одговарајућег синонима; антонимски ланац; одређивање значења метафоре и метонимије у тексту; тумачење застарелих речи и неологизама; дефинисање лексема. Писмене вежбе и домаћи задаци и њихова анализа на часу. Четири школска писмена задатка – по два у сваком полугодишту.	требало издвојити негативне карактеристике бирократског језика и показати их на примерима. Објективно сагледавање стварности и заснованост на појмовном мишљењу научног стила требало би ученицима представити кроз корелацију са другим наставним предметима, а посебно би им требало указати на употребу и зна- чење термина, односно на терминолошку лексику. Чињеница да одређена језичка конструкција не мора увек представљати огреше- ње о језичку и стилску норму, уколико се не намеће као једини на- чин изражавања, можда би се ученицима најбоље могла објаснити уз разговорни стил и његове одлике. Циљ обраде свих пет функционалних стилова не би требало да буде репродукција и утискивање функционалностилистичких знања у свест ученика, већ стицање активног знања које се може применити у свакодневној комуникацији. Ученици би требало да буду оспособљени да објасне сличности и разлике између функционалних стилова, да препознају и образложе њихове елементе у адекватно одабраним текстовима, развијајући разумевање њихових особености и идући ка закључивању о њиховој природи. Притом, значајно је да ученици активно учествују у откривању и увиђању карактеристика функционалних стилова српског језика. Један од најважнијих програмских захтева језичке културе јесте богаћење речника ученика. Стога је изузетно значајно на систематичан начин приступити обради тема које се односе на лексички систем српског језика. Није
--	--	---	--

			нужно да се сваки лексички однос до детаља објасни ученицима, али је важно увек имати на уму сложеност и вишедимензионалност одређене лексичке појаве о којој се говори, како би се проблем или део проблема представио ученицима у складу са њиховим узрастом и могућностима. Теме из лексикологије на овом узрасту требало би да обухва- те, најпре, указивање на разлику између <i>речи</i> и <i>лексеми</i>. Један од приступа овој тематици могао би бити да се <i>реч</i> анализира као јединица морфологије, творбе, синтаксе и лексикологије. Разматрајући метафору и метонимију као лексичке механи- зме, требало би, између осталог, указати на дистинкцију између поетске метафоре/метонимије и лексичке (језичке) метафоре/ме- тонимије и истаћи њихов значај за остваривање вишезначности (полисемије). Обрада овог градива требало би да се заснива на бројним примерима који би помогли ученицима да боље разумеју и да употребљавају метафору и метонимију у спонтаној комуника- цији, што би допринело обогаћивању њихове језичке продукције и унапређивању њихове комуникативне компетенције. Примере би требало преузети из књижевноуметничких дела која се обрађују током наставе књижевности, али и из других функционалних сти- лова (нпр. научног, разговорног, публицистичког стила). Садржински односи међу лексемама (синонимија, антоними- ја и хомонимија) требало би да буду изучавани не само на најти- пичнијим случајевима, који се заснивају на значењу лексеми не- зависно од контекста, већ је неопходно узети у обзир семантичку позицију лексеми у
--	--	--	---

			стварној језичкој употреби. Лексеми би треба- ло приступити као вишезначној, а не моносемантичкој јединици и требало би скретати пажњу ученицима како на примарно значење лексеме, тако и на њена секундарна значења. Требало би указати на поделу на праве и неправе синониме, односно антониме са ставишта полисемантичке структуре лексеме и подстаћи ученике да дискутују о стилском ефекту употребе синонима, антонима и хомонима. Наставну јединицу која се односи на застареле речи и нео- логизме пожељно би било функционално повезати са наставом је- зика и књижевности. Такође, ученицима би требало предочити да се речи нашег језика остварују у врло различитим приликама, од- носно да се лексика везује за одређене сфере употребе и одређене функционалне стилове. Имајући у виду да је веома значајно не само знати одговор на различита питања, већ и знати где се одговор може пронаћи, важно је указати ученицима, пре свега, на речнике и правопис српског је- зика, као и на лексиконе и енциклопедије. Требало би подстицати ученике, на пример, да сами пронађу у речнику одговор о значењу одређене речи и њеној употреби и да о томе обавесте своје другове на часу. Када год је могуће, требало би завршити или започети час језичке културе подацима из одговарајућих језичких приручника, енциклопедија и сл. У оквиру наставне јединице о пропагандним текстовима (ре- кламама и слично) потребно је истаћи да се са овом врстом тек- стова ученици најчешће срећу у свакодневном животу. Посебно је важно нагласити да ови текстови,
--	--	--	---

			између осталог, имају мани- пулативну природу и своје законитости, као и да је њихова сврха попуштање, тј. пристанак примаоца поруке на нешто. Такође би требало оспособити ученике да препознају њихов пропагандни карактер. Пожељно је да ова врста текстова буде повезана са одговарајућим темама из функционалне стилистике. О расправи и есеју ученицима треба нагласити да су то тек- стови који се разликују од приповедања и описивања по томе што се заснивају на изношењу мишљења, ставова, чињеница и тврдњи. Требало би им објаснити да је расправа увек посвећена одређеном питању, да на њеном почетку стоји извесна сумња или дилема из- међу два мишљења, док је на крају њихово разрешење, као и да ау- тор расправе тежи да снагом доказа и аргумената дође до истине и да потенцијалног саговорника (читаоца) убеди у исправност свог мишљења. Такође, потребно је истаћи да есеј представља текст у коме се излажу лични утисци и погледи на одређено питање из уметности, науке или живота. Ученицима би требало предочити сврху писања расправе и есеја и уз чешћа вежбања помоћи им да постепено и систематично усвоје правилности ова два облика из- ражавања, да унапређују критичко мишљење и да изграде и језички прецизно обликују своје ставове о појединим темама. Погодно би било подстицати ученике да пре писања расправе или есеја на- праве подсетник у коме би ученик требало да одговори на кључна питања. Поред тога, ову наставну јединицу би требало повезати са наставом књижевности, као и са
--	--	--	---

			другим предметима, имајући у виду тему за писање расправе или есеја. Приступ подстицању ученика да напишу приказ (књиге, филма, позоришне представе и сл.) требало би да буде функционалан. Притом, требало би им појаснити да је нужно у приказу изостави препричавање, да је потребно изнети основне елементе дела, као и да је неопходно дати критички суд о делу. Да би говорна вежба у потпуности остварила своју улогу у настави језичке културе, неопходно је да буде прецизно испла-нирана, ваљано припремљена и детаљно организована. На овом узрасту функционалне могу бити следеће говорне вежбе: интер-претативно-уметничке (изражајно читање, рецитоване); анализа снимљеног разговора; интервју; расправа (дискусија); презентовање чињеница и коментара. Правописне вежбе представљају најбољи начин да се право-писна правила науче, провере, као и да се уочени недостаци от-клоне. Најбоље је примењивати и просте и сложене правописне вежбе које су погодне за савлађивање како само једног правописног правила из једне правописне области, тако и више правописних правила из неколико правописних области. Адекватне могу бити следеће правописне вежбе: диктат, уочавање и објашњавање правописних грешака у тексту; писање имена из страних језика; писање позајмљеница (информатички термини, мејл и сл.); писање сложеница, полусложеница и синтагми; писање црте и цртице; запета у независносложеним реченицама. Врсте језичких вежби потребно је
--	--	--	---

			одабрати према интер- совањима ученика или у контексту наставног садржаја. То могу бити: уочавање и исправљање грешака у неправилно маркираном тексту; попуњавање текста са празнинама; проналажење и исправљање грешака у тексту и слично. Применом лексичко-семантичких вежби код ученика се ства- ра навика да промишљају и траже адекватан језички израз за оно што желе да искажу (у зависности од комуникативне ситуације) и повећава се фонд таквих израза у њиховом речнику. Погодне могу бити следеће лексичко-семантичке вежбе: допуњавање реченица хомонимима (хомоними и акценти); проналажење одговарајућег синонима; антонимски ланац; одређивање значења метафоре и ме- тонимије у тексту; тумачење застарелих речи и неологизама; де- финисање лексема. У сваком полугодишту раде се по два писмена задатка (укуп- но четири годишње). У оквиру припреме за писмене вежбе и писмене задатке могу се користити неке од следећих вежби: са- жимање текста; паралелно препричавање и анализа текста; успо- стављање нарушеног редоследа (хронолошког, смисаоног) у тек- стовима; претварање линеарног у нелинеарни текст и обрнуто; маркирање/подвлачење текстова; састављање питања на основу текста; писање рада на основу неколико задатих цитата; писање текстова/реченица применом различитих функционалних стилова; преобликовање текста према постављеним захтевима.
--	--	--	--

Праћење и вредновање	Праћење и вредновање резултата напредовања ученика је у функцији остваривања исхода, а започиње иницијалном проценом достигнутог нивоа знања, у односу на који ће се одмеравати даљи напредак и формирати оцена. Сваки наставни час и свака активност ученика је прилика за формативно оцењивање, односно регистровање напретка ученика и упућивање на даље активности.
Начин прилагођавања	Часови додатне наставе реализоваће се у осмом разреду једном недељно, што је укупно 34 часова годишње, а по потреби и више. На основу резултата са иницијалног теста наставник одређује који ученици треба да похађају додатну наставу, али и након првих вредновања резултата напредовања ученика. Додатну наставу држаће наставник који предаје у том одељењу. Овакав облик наставе посебно се односи на ученике који раде по ИОП-у 3. Ученици се могу укључити у додатни рад и током школске године, посебно они који су остварили изузетна постигнућа у одређеним областима и активностима које су везане за овај предмет. Додатна настава прати план редовне наставе уз одређена одступања и у зависности од потреба ученика, што се највише односи на ученике који се такмиче из српског језика. На редовној настави наставник бира текстове из допунског дела програма, а остала дела ће препоручити ученицима за читање у слободно време, као и делове из језика и језичке културе који су предвиђени за напредни ниво.

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: Српски језик, допунска настава			Разред: 8.
ЦИЉ УЧЕЊА ПРЕДМЕТА: Циљ учења предмета је да ученици, кроз допунску наставу, утврде и систематизују знања из српског језика, правописа и књижевности, превазиђу уочене тешкоће у учењу и примени језичких правила, развију сигурност у усменом и писаном изражавању, као и да се оспособе за самосталну примену стечених знања у наставним и свакодневним комуникацијским ситуацијама, уз подстицање мотивације за учење и напредовање у складу са индивидуалним могућностима.			Годишњи фонд часова:34
Наставна тема	Исходи по темама	Наставни садржаји	Начин остваривања
Књижевност	• препозна и разликује основне књижевне родове и врсте предвиђене програмом за осми разред; • разуме садржај и основну идеју обрађених књижевних дела; • уочи главне и споредне ликове и њихове особине; • препозна основне елементе књижевног дела (тема, мотив, порука); • изражава лични став о прочитаном делу уз помоћ наставника; • повезује књижевна дела са историјским и друштвеним контекстом у којем су настала, на основном нивоу.	• Понављање и утврђивање књижевних родова и врста • Анализа књижевних дела предвиђених програмом за осми разред • Тема, мотиви и порука књижевног дела • Ликови у књижевном делу (главни и споредни) • Основне стилске фигуре у књижевном тексту • Историјски и друштвени контекст књижевних дела • Разговор о прочитаном тексту и развијање читалачке компетенције	• индивидуални и групни рад са ученицима у складу са њиховим предзнањима и потребама; • понављање, утврђивање и систематизацију наставних садржаја из књижевности, језика и језичке културе; • разговор о књижевним делима, вођену анализу текста и читање са разумевањем; • израду вежбања прилагођених нивоу знања ученика; • решавање задатака различите тежине; • писање краћих писаних радова и практичну примену правописних правила; • усмено изражавање, дискусију и излагање; • коришћење уџбеника, радних свезака и додатних наставних материјала; • континуирано праћење напредовања ученика и

ЈЕЗИК	• примењује основна знања из граматике српског језика (врсте речи, облици, синтаксичке јединице); • препознаје и исправља најчешће граматичке грешке у реченици; • разуме значење и функцију реченице и њених делова; • користи правилне облике речи у усменом и писаном изражавању; • утврђује и повезује језичка правила кроз примере и вежбања; • развија сигурност у примени граматичких правила у складу са својим могућностима.	• Понављање и утврђивање врста речи • Облици и употреба именица, придева и заменица • Глаголска времена и начини • Просте и сложене реченице • Реченични чланови и њихова функција • Најчешће граматичке грешке и њихово исправљање • Вежбања у примени граматичких правила	пружање повратне информације; • подстицање мотивације и развијање самопоуздања ученика у процесу учења.
--------------	--	---	--

ЈЕЗИЧКА КУЛТУРА	• правилно примењује основна правописна правила у писаним радовима; • састави краћи писмени текст јасне структуре (увод, разрада, закључак); • унапређује читљивост, јасноћу и смисленост писаног изражавања; • прилагођава језик комуникацијској ситуацији; • развија навику самосталног исправљања грешака; • стиче већу сигурност у усменом изражавању и јавном наступу.	• Основна правописна правила (писање великог слова, интерпункција) • Писање реченица и краћих текстова • Структура писаног састава • Препричавање и резимирање текста • Обогаћивање речника и правилна употреба речи • Усмено изражавање и култура говора • Самопровера и исправљање грешака у писаном изражавању	

Праћење и вредновање	Праћење и вредновање рада ученика у допунској настави остварује се кроз: • континуирано праћење активности и ангажовања ученика на часу; • усмене провере знања кроз разговор, читање и анализу текста; • писане вежбе и краће писмене задатке; • анализу ученичких радова и уочавање напретка; • праћење примене стечених знања у редовној настави; • подстицајну повратну информацију усмерену на напредовање ученика; • самовредновање ученика уз подршку наставника. Вредновање је формативно и усмерено на напредак ученика у складу са његовим индивидуалним могућностима.		
Начин прилагођавања	Прилагођавање наставе у допунском раду остварује се кроз: • индивидуализацију наставних садржаја и задатака; • прилагођавање темпа рада и начина обраде градива; • избор примера и вежбања различитог нивоа тежине; • додатна објашњења и понављања; • коришћење визуелних и конкретних примера; • подршку ученицима у складу са њиховим потребама и могућностима; • подстицање позитивне атмосфере и осећаја сигурности у учењу.		

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: Драмска секција			Разред: 5-8.
ЦИЉ УЧЕЊА ПРЕДМЕТА: Циљ учења драмске секције је да ученици кроз драмске активности развијају говорне и комуникацијске способности, машту, креативност и самопоуздање, да се оспособе за изражајно читање, говор и сценски покрет, као и да кроз рад на драмском тексту и сценској игри развијају сарадњу, одговорност и културу понашања, уз неговање љубави према позоришној уметности и књижевности, у складу са узрастом и индивидуалним могућностима ученика.			Годишњи фонд часова:36
Наставна тема	Исходи по темама	Наставни садржаји	Начин остваривања
1. Упознавање и тимска сарадња	• остварује сарадњу са вршњацима у групном раду; • поштује правила рада у драмској групи; • развија осећај припадности групи и међусобно поверење; • активно учествује у заједничким драмским активностима.	• Игре упознавања и поверења • Правила рада драмске секције • Тимски задаци и вежбе сарадње • Развијање групне динамике	• групни рад и драмске игре; • разговор и заједничко договарање; • практичне активности и вежбе сарадње.

2. Основе глуме и сценског покрета	• користи тело као средство изражавања; • примењује основне елементе сценског покрета; • контролише покрет и простор на сцени; • развија свест о сопственом телу у сценском изразу.	• Основе глумачког израза • Сценски покрет и мизансцен • Положај тела и кретање на сцени • Изражавање емоција покретом	• практичне вежбе; • индивидуални и групни рад; • демонстрација и увежбавање покрета.
3. Сценски говор и дикција	• правилно изговара гласове и речи; • користи дикцију, интонацију и јачину гласа; • развија изражајно читање и говор; • примењује сценски говор у драмском тексту.	• Вежбе дисања и артикулације • Дикција и акцентовање • Интонација и темпо говора • Изражајно читање текста	• говорне и гласовне вежбе; • читање и интерпретација текста; • индивидуално и групно увежбавање.

3. Импровизација и драмска игра	• спонтано реагује у драмској ситуацији; • развија машту и креативност; • гради лик кроз импровизацију; • сарађује са партнером у сценској игри.	• Импровизационе игре • Креирање кратких сцена • Развој лика и ситуације • Емоције и односи међу ликовима	• драмске и импровизационе игре; • рад у паровима и групама; • вођена импровизација.
4. Припрема и реализација представе	• учествује у припреми драмске представе; • усваја и изводи улогу; • примењује сценски говор, покрет и глуму; • показује одговорност и посвећеност заједничком раду.	• Избор текста и подела улога • Рад на улогама и сценама • Пробе и увежбавање • Сценографија и костим	• групни и индивидуални рад; • пробе и сценске вежбе; • практична примена наученог.
5. Јавни наступ и анализа	• наступа пред публиком са већом сигурношћу; • примењује правила сценског понашања; • анализира сопствени и групни наступ; • развија критичко мишљење и самопоуздање.	• Јавни наступ и сценска култура • Однос према публици • Анализа изведене представе • Разговор и самовредновање	• јавни наступи; • разговор и анализа; • повратна информација наставника и ученика

Праћење и вредновање	• континуирано праћење активности и ангажовања ученика током драмских вежби, проба и наступа; • посматрање учешћа ученика у групном раду и тимској сарадњи; • праћење развоја говорних, глумачких и сценских вештина; • усмене повратне информације током и након активности; • анализу јавног наступа и изведене представе; • самовредновање ученика кроз разговор и кратке осврте на сопствени рад; • подстицајно вредновање усмерено на лични напредак ученика. Вредновање је формативно, без оцењивања, и усмерено на развој креативности, самопоуздања, одговорности и сарадње ученика.		
Начин прилагођавања	• уважавање узрасних, развојних и индивидуалних способности ученика; • прилагођавање сложености драмских задатака и улога; • флексибилан избор драмских текстова и сценских активности; • омогућавање ученицима да учествују у складу са својим интересовањима и могућностима; • постепено укључивање ученика у јавне наступе; • додатну подршку ученицима у развоју сценског говора и покрета; • стварање подстицајне и безбедне атмосфере за креативно изражавање; • подстицање самопоуздања и позитивне слике о себи.		

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: Српски језик, Припремна настава СРПСКИ ЈЕЗИК			Разред: 8.
ЦИЉ УЧЕЊА ПРЕДМЕТА : Припремна настава српског језика (VIII разред): Циљ припремне наставе српског језика у осмом разреду јесте систематизација, утврђивање и продубљивање знања и вештина из српског језика и књижевности стечених током основног образовања, као и оспособљавање ученика за успешну примену тог знања у усменом и писменом изражавању и на завршном испиту. Посебан акценат ставља се на развијање функционалне писмености, разумевање и тумачење књижевних и некњижевних текстова, правилну употребу језичких норми и развијање способности логичког и критичког мишљења.			Годишњи фонд часова: 15
Наставна тема	Исходи по темама	Наставни садржаји	Начин остваривања
1. Фонетика	• разликује гласове и слова српског језика и објасни њихов однос; • препознаје и правилно изговара самогласнике и сугласнике, као и њихове поделе; • примењује правила о гласовним променама (једначење сугласника по звучности, једначење по месту творбе, губљење сугласника, палатализација, јотовање) у говору и писању; • препознаје и објашњава гласовне промене у задатим речима и тексту; • примењује правила акцентуације у складу са узрастом и нивоом знања;	• Појам гласа и слова. Однос гласа и слова у српском језику. • Самогласници и сугласници српског језика – подела и особине. • Слог и слоготворни гласови. • Гласовне промене: • једначење сугласника по звучности, • једначење сугласника по месту творбе, • губљење сугласника, • палатализација, • јотовање. • Акценат – основна правила акцентуације (преглед). • Фонетски правопис – писање речи у складу са изговором.	Настава се реализује кроз систематизацију и утврђивање градива из фонетике применом различитих наставних облика и метода рада. Фронталним радом врши се обнављање основних појмова (глас, слово, подела гласова), док се индивидуалним и групним радом подстиче активна примена знања кроз решавање задатака различитог нивоа тежине. Примена дијалогске и проблемске методе омогућава ученицима да уочавају и објашњавају гласовне промене у речима и текстовима, као и да самостално формулишу правила. Вежбањем кроз задатке тестовског типа ученици се оспособљавају за примену знања на завршном испиту. Наставник усмерава ученике на правилан изговор и писање речи, указује на типичне грешке и прати напредовање ученика кроз повратну

	• правилно изговара и пише речи у складу са фонетским правописним правилима; • решава задатке тестовског типа из области фонетике, у складу са захтевима завршног испита.	• Вежбање и примена знања кроз задатке тестовског типа (припрема за завршни испит). • Анализа типичних грешака ученика и њихово исправљање.	информацију и корективне активности. Рад се прилагођава индивидуалним способностима ученика, уз континуирано подстицање функционалне писмености.
2. Морфологија	• препознаје и разликује врсте речи у српском језику; • одређује променљиве и непроменљиве врсте речи и њихове граматичке категорије; • правилно примењује облике именица, придева, заменица и бројева у складу са падежом, бројем и родом; • препознаје и примењује глаголске облике (времена, начине, лица и број); • уочава и објашњава морфолошке појаве у задатим речима и тексту; • примењује знања из морфологије у усменом и писменом изражавању; • решава задатке тестовског	• Појам морфологије и врсте речи. • Променљиве врсте речи: • именице (род, број, падеж), • придеви (врсте и слагање са именицом), • заменице (врсте и употреба), • бројеви (врсте и писање), • глаголи (глаголска времена, начини, лица, број). • Непроменљиве врсте речи: прилози, предлози, везници, речце, узвици. • Морфолошка анализа речи. • Правилна употреба облика речи у говору и писању. • Вежбање и провера знања кроз задатке тестовског типа (припрема	Настава се реализује кроз систематизацију и утврђивање градива из морфологије применом фронталног, индивидуалног и групног облика рада. Фронталним радом обнављају се основни појмови и правила, док се индивидуалним и групним активностима подстиче самостална примена знања у анализи речи и реченица. Примена дијалогске и проблемске методе омогућава ученицима да уочавају и објашњавају морфолошке појаве, док рад на тексту доприноси развијању функционалне писмености. Посебна пажња посвећује се решавању задатака тестовског типа ради припреме за завршни испит, као и уочавању и исправљању најчешћих грешака ученика. Наставник прати напредовање

	типа из области морфологије у складу са захтевима завршног испита.	за завршни испит). Анализа и исправљање типичних ученичких грешака.	ученика, пружа повратну информацију и прилагођава рад индивидуалним могућностима и потребама ученика.
3. Синтакса	- препознаје и анализира реченицу као основну синтаксичку јединицу; - разликује просте и сложене реченице; - одређује реченичне чланове (субјекат, предикат, објекат, прилошке одредбе, атрибут, апозицију); - препознаје врсте простих и сложених реченица; - правилно користи интерпункцију у складу са синтаксичком структуром реченице; - уочава и објашњава синтаксичке односе у задатом тексту; - примењује знања из синтаксе у усменом и писменом изражавању; - решава задатке тестовског	- Појам синтаксе и реченице. - Просте реченице – врсте и структура. - Реченични чланови: - субјекат и предикат, - објекат, - прилошке одредбе, - атрибут и апозиција. - Сложене реченице – врсте и основни односи међу реченицама. - Интерпункција у вези са синтаксичком структуром реченице. - Синтаксичка анализа реченице. - Примена синтаксичких знања у говору и писању. - Вежбање и провера знања кроз задатке тестовског типа (припрема за завршни испит). - Анализа типичних ученичких грешака.	Настава се реализује кроз систематизацију и утврђивање градива из синтаксе применом фронталног, индивидуалног и групног облика рада. Фронталним радом обнављају се основни појмови и правила, док се кроз индивидуални и групни рад ученици активно примењују знања у анализи реченица и текстова. Дијалошком и проблемском методом ученици се подстичу да уочавају синтаксичке односе и правилну употребу интерпункције. Рад на тексту и решавање задатака тестовског типа омогућавају примену знања у функцији припреме за завршни испит. Наставник прати напредовање ученика, пружа повратну информацију и прилагођава наставне активности индивидуалним могућностима ученика, уз континуирано унапређивање функционалне писмености.

	типа из области синтаксе у складу са захтевима завршног испита.		
4.Језичка култура	• примењује правила стандардног српског језика у усменом и писменом изражавању; • правилно користи правописна правила у складу са узрастом и захтевима завршног испита; • разликује функционалне стилове и прилагођава језички израз комуникативној ситуацији; • пише јасне, логички повезане и правописно исправне текстове; • уочава и исправља језичке и стилске грешке у сопственом и туђем тексту; • разуме и примењује правила културе усменог изражавања; • решава задатке тестовског типа из области језичке културе у складу са захтевима завршног	• Појам језичке културе и стандардног језика. • Правописна правила: • писање великог слова, • спојено и одвојено писање речи, • писање негације, • интерпункција. • Функционални стилови (основне карактеристике). • Култура усменог изражавања: јасност, правилност, примереност. • Култура писменог изражавања: структура текста, повезаност реченица, стил. • Исправљање језичких и стилских грешака. • Вежбање и провера знања кроз задатке тестовског типа. • Анализа типичних ученичких	Настава се реализује кроз систематизацију и примену знања из језичке културе уз комбиновање фронталног, индивидуалног и групног рада. Кроз разговор, анализу примера и рад на тексту ученици се подстичу на правилну употребу језика у различитим комуникативним ситуацијама. Индивидуалним радом и вежбањем ученици примењују правописна правила и развијају вештине писменог изражавања, док се групним радом подстиче размена мишљења и унапређивање културе говора. Посебна пажња посвећује се анализи и исправљању типичних грешака и решавању задатака тестовског типа у циљу припреме за завршни испит. Наставник прати напредовање ученика, даје повратну информацију и прилагођава наставне активности индивидуалним потребама ученика.

	испита.	грешака на завршном испиту	
5.Књижевна дела и писци	• препознаје књижевна дела и ауторе предвиђене наставним програмом основне школе; • повезује књижевна дела са њиховим ауторима, књижевним родом и врстом; • уочава основне теме, мотиве и идеје књижевних дела; • разликује основне елементе књижевног текста (ликови, композиција, приповедање); • препознаје стилске и језичке особености књижевних текстова; • тумачи књижевни текст у складу са узрастом и нивоом знања; • примењује стечена знања у решавању задатака тестовског типа у складу са захтевима завршног испита.	• Преглед књижевних дела и писаца обрађених током основног образовања. • Књижевни родови и врсте (епика, лирика, драма). • Основни појмови књижевне теорије: тема, мотив, идеја, лик, композиција. • Анализа одабраних књижевних текстова (у складу са програмом за осми разред). • Повезивање књижевних дела са историјским и културним контекстом (у основном обиму). • Препознавање стилских фигура и језичких особености у књижевним текстовима. • Вежбање и провера знања кроз задатке тестовског типа. • Подсећање на најчешће грешке ученика на завршном испиту.	Настава се реализује кроз систематизацију и обнављање књижевних дела и писаца применом фронталног, индивидуалног и групног облика рада. Фронталним радом се подсећа на основне чињенице о ауторима и делима, док се кроз разговор и анализу текста развија разумевање књижевног садржаја. Радом на тексту, проблемским питањима и повезивањем са претходно стеченим знањима ученици се оспособљавају за самостално тумачење књижевних дела. Посебна пажња посвећује се решавању задатака тестовског типа ради припреме за завршни испит, као и уочавању и исправљању типичних грешака ученика. Наставник прати напредовање ученика и прилагођава активности индивидуалним могућностима ученика, уз подстицање интересовања за читање и књижевност.

Праћење и вредновање	Праћење и вредновање постигнућа ученика спроводи се континуирано током припремне наставе, у складу са циљевима и исходима учења. Вреднују се ниво усвојености знања, примена знања у новим ситуацијама, напредовање ученика, као и активност и ангажованост у раду. Вредновање се остварује кроз: • усмено испитивање и разговор; • писмене провере знања (задаци тестовског типа, кратки тестови); • анализу ученичких радова и домаћих задатака; • праћење активности ученика на часу и учешћа у групном раду; • самовредновање и вршњачко вредновање (у основном обиму). Посебна пажња посвећује се праћењу напредовања ученика у односу на почетни ниво знања и захтеве завршног испита, као и уочавању и исправљању типичних грешака.
Начин прилагођавања	Наставни рад се прилагођава индивидуалним могућностима, предзнању и потребама ученика применом диференцираног приступа. Прилагођавање се остварује кроз: • задавање задатака различитог нивоа тежине (основни, средњи, напредни ниво); • додатна објашњења и примере за ученике којима је потребна подршка; • проширене и истраживачке задатке за напредније ученике; • рад у мањим групама и индивидуални рад; • коришћење различитих наставних средстава и материјала; • флексибилно планирање темпа рада у складу са напредовањем ученика. Наставник континуирано прати напредак ученика и прилагођава методе и облике рада у циљу постизања што бољих резултата на завршном испиту и развијања функционалне писмености.

ТЕМАТСКИ ПЛАН НАСТАВНОГ РАДА ЗА ШКОЛСКУ: 2025/2026. ГОДИНУ

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: Врлине и вредности као животни компас II

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: Српски језик и књижевност	Разред: 8.
ЦИЉ УЧЕЊА ПРЕДМЕТА : Циљ учења предмета „Вредности и врлине као животни компас II“ јесте да се код ученика осмог разреда развије свест о значају универзалних људских вредности и врлина као основе за лични развој, одговорно понашање и доношење зрелих одлука у свакодневном животу. Учењем и личним преиспитивањем ученици се оспособљавају да: • препознају и разумеју вредности и врлине као оријентире у животу; • развијају лични и морални интегритет, самопоуздање и одговорност; • изграђују позитиван однос према себи и другима; • уважавају различитост, показују емпатију и толеранцију; • критички промишљају сопствене ставове и поступке; • примењују усвојене вредности у школском, породичном и друштвеном окружењу. Предмет доприноси целовитом развоју личности ученика и припреми за активну, одговорну и хуману улогу у друштву.	Годишњи фонд часова: 36

р.б. наст. теме	ПРОГРАМСКИ САДРЖАЈИ РАСПОРЕЂЕНИ ПО НАСТАВНИМ ТЕМАМА	ИСХОДИ - НИВОИ ПОСТИГНУЋА	НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА	ПРАЋЕЊЕ И ВРЕДНОВАЊЕ
1.	Моралне дилеме и вредносни конфликти	• Ученик препознаје ситуације у којима долази до сукоба вредности. • Ученик аргументовано износи своје ставове у	• Активно учење: Настава је оријентисана на активну улогу ученика кроз дијалог, дискусије, групни рад и самостално истраживање. Ученици су мотивисани да сами откривају и промишљају вредности и врлине у	1. Формативно праћење • Посматрање ангажовања на часовима (активност у дискусијама,

		вези са моралним дилемама. • Ученик примењује стратегије за решавање вредносних конфликта. • Сновни: Ученик идентификује вредности у задатим ситуацијама и пружа једноставне одговоре на моралне дилеме. • Средњи: Ученик објашњава различите аспекте вредносних конфликта и износи аргументоване ставове. • Напредни: Ученик конструктивно анализира комплексне моралне дилеме и предлаже етичка решења примењујући различите перспективе	свом окружењу. • Интерактивност и сарадња: Часови се реализују кроз рад у паровима и групама, радионице и дебате, што развија социјалне вештине и омогућава размену мишљења. • Рефлексивност: Редовно подстицање саморефлексије и самопроцене, као и повратне информације од наставника, помажу ученицима да освесте лични напредак. • Интегрисан приступ: Повезивање садржаја са свакодневним животом, културом, медијима и личним искуствима ученика. Настава је прилагођена реалним изазовима и потребама ученика.	учешће у радионицама) • Праћење развоја социјалних вештина и међуперсоналних односа. • Рефлексивни записи и дневници у којима ученици прате свој развој и осећања у вези са темама. • Међуврсничка процена – размена утисака и конструктивних повратних информација међу ученицима. • Мини тестови и квизови који прате разумевање кључних појмова (може и у
--	--	---	---	--

				облику игара). 2. Самопроцена - Ученици редовно процењују сопствени напредак у развоју врлина и примену вредности у животу. - Користе се упитници, скале вредновања или дневници рефлексije. - Самопроцена се користи и као основа за разговор са наставником. 3. Сумирајуће вредновање Пројектни радови и презентације (појединачни или групни) који показују
--	--	--	--	--

				примену знања и развој врлина у пракси. • Портфолио радова (есеји, плакати, видео записе, дневници). • Писмени задаци који проверавају критичко размишљање и примену појмова.
2.	Врлине у акцији - лични развој и друштвени агажман	-препозна и именује врлине код блиских особа и ликова у књижевности, филму; – покаже саосећање са другим људима, препозна примере бриге за друге и покаже спремност да помогне другоме у складу са својим могућностима; – препозна и именује сопствена и туђа осећања; • ученик препознаје значај врлина у свом	• Дискусије и дебате: Подстицање критичког размишљања и аргументације ставова. • Радионице: Практичне активности у групама ради развоја конкретних вештина (нпр. решавање конфликта, доношење одлука). • Анализа случајева: Разматрање реалних и замишљених моралних дилема и ситуација.	

		понашању и деловању. • Ученик планира и реализује једну акцију у оквиру друштвене заједнице. • Ученик процењује свој допринос у промовисању врлина у окружењу • Сновни: Ученик описује примере врлина у свакодневном животу. • Средњи: Ученик планира и учествује у једноставној акцији друштвене корисности. • Напредни: Ученик самостално организује и реализује акцију у оквиру школе или локалне заједнице и рефлектује о њеном значају	• Креативни задаци: Прављење постера, презентација, писање есеја, видео записе или драмске приказе. • Самопроцена и рефлексција: Вођење дневника или портфолио записа о својим вредностима и развоју врлина. • Мини пројекти: Учење кроз акцију – ученици организују и спроводе активности у заједници или школи.	
		• ученик препознаје	• Нагласак на	

3.	Идентитет и лични избори у светлу вредности	утицај вредности на свој лични идентитет и изборе. • Ученик анализира како вршњаци, породица и медији утичу на његове вредности. • Ученик оправдава своје вредносне изборе и одлуке. • Основни: Ученик описује утицаје који обликују његов идентитет. • Средњи: Ученик анализира разне утицаје на своје вредности и образлаже изборе. • Напредни: Ученик критички процењује утицаје и самостално брани своје вредносне ставове уз примере.	формативној процени – пратити ангажовање, учешће и развој вештина. • Самопроцена и међуврсничка процена. • Пројектни рад и презентације као показатељи примене знања. • Наставник пружа редовну повратну информацију и подстицај.	
		• Ученик препознаје значај врлина у комуникацији и		

4.	Комуникација и решавање конflikта засновано на врлинама	решавању конфликата. • Ученик примењује технике ненасилне комуникације у конфликтним ситуацијама. • Ученик анализира и сумира резултате решавања конфликата у свом окружењу. • Основни: Ученик препознаје основне принципе ненасилне комуникације. • Средњи: Ученик демонстрира употребу техника ненасилне комуникације у једноставним ситуацијама. • Напредни: Ученик систематски користи врлине и технике ненасилне комуникације у комплексним конфликтима и рефлектује о исходима.		
----	--	---	--	--

	Праћење и вредновање	Праћење и вредновање у предмету „Вредности и врлине као животни компас II“ усмерено је на подстицање личног развоја ученика, разумевање вредности и врлина, као и на примену усвојених знања и ставова у свакодневном животу. Вредновање је формативно, континуирано и подстицајно, без нумеричког оцењивања. Напредовање ученика прати се кроз: • активно учешће у разговорима, радионицама и групним активностима; • исказивање личних ставова, мишљења и осећања уз уважавање различитости; • способност самопроцене и критичког преиспитивања сопствених поступака; • примену вредности и врлина у школским и ваншколским ситуацијама; • израду индивидуалних и групних задатака (есеји, презентације, плакати, пројекти); • вођење дневника размишљања или портфолија ученика. Повратна информација је описна, благовремена и усмерена на охрабривање ученика, јачање самопоуздања и развијање одговорности према сопственом понашању и одлукама.
	Начин прилагођавања	Настава се прилагођава индивидуалним потребама, могућностима и интересовањима ученика, уз поштовање принципа инклузивности и једнаких шанси за све. Прилагођавање се остварује кроз: • различите облике рада (индивидуални, рад у пару, групни рад, радионичарски рад); • прилагођавање садржаја и задатака ученицима са различитим стиливима учења; • коришћење примера из свакодневног живота блиских узрасту ученика; • флексибилност у начину изражавања (усмено, писмено, креативно, визуелно); • додатну подршку ученицима којима је потребна, као и проширене активности за ученике који показују веће интересовање и напредовање; • стварање безбедног и подстицајног окружења у коме се поштује мишљење сваког ученика. Посебна пажња посвећује се развијању социјалних и емоционалних компетенција, емпатије, толеранције и способности доношења одговорних одлука.

НАПОМЕНА:

ПРЕДМЕТНИ НАСТАВНИК:

Јелена Обрадовић

МП

ДИРЕКТОР ШКОЛЕ:

Катарина Здравковић

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: Географија (допунска настава) – 8. разред			Разред:
ЦИЉ УЧЕЊА ПРЕДМЕТА : Допунска настава географије намењена је ученицима који отежано усвајају предвиђене географске садржаје. Часове допунске наставе могу похађати ученици који су у индивидуалном образовном програму, ученици који су дуго одсуствовали са часова редовне наставе, али и они ученици који имају жељу да утврде стечена знања. Допунска настава се, углавном, реализује за мање групе, како би било могуће применити и индивидуални приступ ученицима. Садржаји који се обрађују на споменутим часовима, морају бити у складу са наставним планом и програмом редовне наставе			Годишњи фонд часова: 36
Наставна тема	Исходи по темама	Наставни садржаји	Начин остваривања
1. ГЕОГРАФСКИ ПОЛОЖАЈ, ГРАНИЦЕ И ВЕЛИЧИНА ТЕРИТОРИЈЕ СРБИЈЕ	- показује географски положај Србије на географској карти света, и показује државе са којима се Србија граничи - уочава географски положај Србије у умереном топлотном појасу - препознаје положај Србије између Јужне, Средње и Источне Европе	1. Југоисточна Европа – мост између Европе и Азије 2. Географски положај Србије, границе Србије и њени државни симболи 3. Југоисточна Европа и географски положај Србије - вежба	Користити методе/технике и облике рада, које активирају ученике и у којима су самосталнији у раду: анализа слика, географске карте, географских извора, различитих графичких организатора, ППТ, видео материјали, пројектна настава; израда шема и др. Корелација са сродним предметима: историја, веронаука, ликовно, биологија, хемија, физика, математика, ТиТ кроз интегративну наставу и тематско повезивање Стално коришћење географске карте карте Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: илустрација, табела, ППТ, питања Посета локалним географским објектима. Упућивање ученика на коришћење уџбеника, додатне литературе, интернета, енциклопедија, ради израде панорама, кратких записа, кратких излагања Коришћење е-уџбеника, платформе и др. Постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације

2. ФИЗИЧКО – ГЕОГРАФСKE ОДЛИКЕ СРБИЈЕ	- препозна на карти и именује највеће рељефне целине у Србији, планине, низије, котлине, веће реке, бање и језера - наводи типове земљишта у Србији - именује спољашње и унутрашње факторе климе - наводи типове климе у Србији - именује морске сливове у нашој земљи и веће реке и језера - препознаје биљне и животињске врсте на територији Србије - познаје разлику између термоминералних и и минералних вода и уочава њихов значај - наводи узроке загађења ваздуха, воде и земљишта - проналази податке о природним непогодама у Србији	4. Тектонски облици рељефа на простору Србије 5. Сеизмизам Србије 6. Облици рељефа настали радом воде, леда, ветра и крашки облици рељефа 7. Облици рељефа - вежбе 8. Климатски елементи, климатски фактори и климатске области Србије 9. Подземне, минералне и термоминералне воде 10. Реке и језера Србије 11. Воде Србије - вежбе 12. Земљиште, биљни и животињски свет 13. Загађење ваздуха, воде и земљишта и природне непогоде	Користити методе/технике и облике рада, које активирају ученике и у којима су самосталнији у раду: анализа слика, географске карте, географских извора, различитих графичких организатора, ППТ, видео материјали, пројектна настава; израда шема и др. Корелација са сродним предметима: историја, веронаука, ликовно, биологија, хемија, физика, математика, ТиТ кроз интегративну наставу и тематско повезивање Стално коришћење географске карте карте Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: илустрација, табела, ППТ, питања Посета локалним географским објектима. Упућивање ученика на коришћење уџбеника, додатне литературе, интернета, енциклопедија, ради израде паноа, кратких записа, кратких излагања Коришћење е-уџбеника, платформе и др. Постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације

3. ДРУШТВЕНО – ГЕОГРАФСKE ОДЛИКЕ СРБИЈЕ	- дефинише природни прираштај - дефинише миграције и наводи типове миграција - дефинише густину насељености - препознаје народе и етничке заједнице у Србији -наводи демографске проблеме у Србији - разликује врсте и типове насеља у Србији - именује главни град и веће градове на територији Србије - дефинише појам привреде и препознаје факторе који утичу на њен развој - именује гране пољопривреде и њихове одлике - наводи значај шума - именује енергетске изворе и руде обојених и црних метала - именује гране индустрије -дефинише саобраћај, трговину и туризам и њихову поделу	14. Природно кретање становништва – природни прираштај 15. Механичко кретање становништва – миграције 16. Густина насељености 17. Структуре становништва 18. Демографски проблеми и популациона политика 19. Типови насеља у Србији – одлике сеоских насеља 20. Одлике градских насеља и проблеми урбанизације 21. Одлике насеља - вежбе 22. Природни услови за развој привреде Србије и одлике привреде 23. Пољопривреда – одлике, подела, услови развоја, гране пољопривреде 24. Шумарство, лов и риболов 25. Рударство и енергетика 26. Индустрија 27. Саобраћај	Користити методе/технике и облике рада, које активирају ученике и у којима су самосталнији у раду: анализа слика, географске карте, географских извора, различитих графичких организатора, ППТ, видео материјали, пројектна настава; израда шема и др. Корелација са сродним предметима: историја, веронаука, ликовно, биологија, хемија, физика, математика, ТиТ кроз интегративну наставу и тематско повезивање Стално коришћење географске карте карте Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: илустрација, табела, ППТ, питања Посета локалним географским објектима. Упућивање ученика на коришћење уџбеника, додатне литературе, интернета, енциклопедија, ради израде паноа, кратких записа, кратких излагања Коришћење е-уџбеника, платформе и др. Постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације
---	---	---	--

		28. Трговина и туризам 29. Услугне и ванпривредне делатности 30. Привреда - вежбе	
4. ПРИРОДНА И КУЛТУРНА БАШТИНА СРБИЈЕ	-дефинише појам природне баштине и препознаје њихов значај -дефинише појам културне баштине и препознаје њихов значај	31. Природна баштина Србије 32. Културна баштина Србије	Користити методе/технике и облике рада, које активирају ученике и у којима су самосталнији у раду: анализа слика, географске карте, географских извора, различитих графичких организатора, ППТ, видео материјали, пројектна настава; израда шема и др. Корелација са сродним предметима: историја, веронаука, ликовно, биологија, хемија, физика, математика, ТиТ кроз интегративну наставу и тематско повезивање Стално коришћење географске карте карте Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: илустрација, табела, ППТ, питања Посета локалним географским објектима. Упућивање ученика на коришћење уџбеника, додатне литературе, интернета, енциклопедија, ради израде паноя, кратких записа, кратких излагања Коришћење е-уџбеника, платформе и др. Постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације
			Користити методе/технике и облике рада, које активирају ученике и у којима су самосталнији у раду: анализа слика, географске карте, географских извора, различитих графичких организатора, ППТ,

5. ГЕОГРАФИЈА ЗАВИЧАЈА	-одређује географски положај завичаја на географској карти Србије - препозна на карти и именује планине, низије, котлине, реке, бање и језера у околини завичаја - препознаје типове климе, земљишта, биљног и животињског света у околини завичаја - препознаје одлике становништва и привреде завичаја	33. Појам и географски положај завичаја 34. Природне карактеристике завичаја 35. Друштвене карактеристике завичаја	видео материјали, пројектна настава; израда шема и др. Корелација са сродним предметима: историја, веронаука, ликовно, биологија, хемија, физика, математика, ТиТ кроз интегративну наставу и тематско повезивање Стално коришћење географске карте карте Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: илустрација, табела, ППТ, питања Посета локалним географским објектима. Упућивање ученика на коришћење уџбеника, додатне литературе, интернета, енциклопедија, ради израде паноя, кратких записа, кратких излагања Коришћење е-уџбеника, платформе и др. Постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације
6. СРБИ У РЕГИОНУ И ДИЈАСПОРИ	-познавати основне демографске појмове (број становника, миграције, врсте миграција, земље у којима живе Срби) - препознавати основне друштвене одлике наше државе – појам избеглица	36. Срби у региону и дијаспори	Користити методе/технике и облике рада, које активирају ученике и у којима су самосталнији у раду: анализа слика, географске карте, географских извора, различитих графичких организатора, ППТ, видео материјали, пројектна настава; израда шема и др. Корелација са сродним предметима: историја, веронаука, ликовно, биологија, хемија, физика, математика, ТиТ кроз интегративну наставу и тематско повезивање Стално коришћење географске карте карте Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: илустрација, табела, ППТ, питања Посета локалним географским објектима. Упућивање ученика на коришћење уџбеника, додатне литературе, интернета,

			енциклопедија, ради израде паноа, кратких записа, кратких излагања Коришћење е-уџбеника, платформе и др. Постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације
			Користити методе/технике и облике рада, које активирају ученике и у којима су самосталнији у раду: анализа слика, географске карте, географских извора, различитих графичких организатора, ППТ, видео материјали, пројектна настава; израда шема и др. Корелација са сродним предметима: историја, веронаука, ликовно, биологија, хемија, физика, математика, ТиТ кроз интегративну наставу и тематско повезивање Стално коришћење географске карте карте Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: илустрација, табела, ППТ, питања Посета локалним географским објектима. Упућивање ученика на коришћење уџбеника, додатне литературе, интернета, енциклопедија, ради израде паноа, кратких записа, кратких излагања Коришћење е-уџбеника, платформе и др. Постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације
Праћење и вредновање	-Формативно, свакодневно оцењивање усмених одговора ученика -Процењивање рада у пару и групи -Самоевалуација на крају месеца и током појединих часова -Домаћи задаци -Писана провера -Вежба 15 минута -Индивидуални рад Мини истраживање -Сумативно оцењивање		

	-Табеларна евиденција о писменим проверама -Протоколи посматрања -Упитници (за групни и рад у пару) -Учесталост јављања (јављање +; више пута датума и области)
Начин прилагођавања	Неки од препоручених начина прилагођавања програма наставе и учења ученицима којима је потребна додатна образовна подршка: - просторно, садржајно и методичко прилагођавање наставног програма (нпр. размештај седења, избор градива за учење и вежбање, прилагођавање задатака, начина и врста оцењивања, домаћих...) - што већа индивидуализација наставе, а посебно са ученицима којима је потребна додатна образовна подршка и надареним ученицима - размена искустава и сарадња са члановима Већа и стручним сарадницима у школи... - коришћење вршњачке подршке и помоћи у савладавању програмских садржаја и све друго што ће се применити у складу са конкретним случајем

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: енглески језик додатна настава			Разред:осми
ЦИЉ УЧЕЊА ПРЕДМЕТА : да се ученик оспособи за писмену и усмену комуникацију и стекне позитиван однос према другим језицима и културама ,као и према сопственом језику и културном наслеђу			Годишњи фонд часова:34
Наставна тема	Исходи по темама	Наставни садржаји	Начин остваривања
Множина именица Саксонски генитив Члан Заменице Модални глаголи	У потпуности употребљава и примењује облике множине именица, Члана,врста заменица и мод. глагола	Правилна и неправилна множина именица,присвојно значење, Одређени /неодређени члан,изостављање члана, Врсте заменица и мод.глаголи	Усмено испитивање Посматрање и праћење Анализа вежби и дом.зadataка
Инфинитив Партиципи Герунд Времена	У потпуности употребљава и примењује инфинитив,партиципе, Герунд и гл.времена	Инфинитив,партиципи,глаголска именица,глаголска времена	Усмено испитивање Посматрање и праћење Анализа вежби и дом.зadataка
Императив Пасив Прилози Предлози Бројеви	У потпуности употребљава и Примењује облике императива,пасива, Прилога,предлога и бројева	Императив,пасивна конструкција, Прилози,предлози,бројеви	Усмено испитивање Посматрање и праћење Анализа вежби и дом.зadataка
Праћење и вредновање	Усмена провера кроз играње улога у паровима,симулације у паровима и групама,задаци у р.свесци,тестови вештина и разл.технике формат.оцењивања,квизови,асоцијације,регистар сваког ученика,практични задаци		
Начин прилагођавања	Индивидуализација наставе-причжлагођавање наставног програма,коришћење вршњачке подршке и помоћи,размена искустава		

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ:			Разред:
ЦИЉ УЧЕЊА ПРЕДМЕТА :			Годишњи фонд часова:
Наставна тема	Исходи по темама	Наставни садржаји	Начин остваривања
Праћење и вредновање			
Начин прилагођавања			

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ:			Разред:
ЦИЉ УЧЕЊА ПРЕДМЕТА :			Годишњи фонд часова:
Наставна тема	Исходи по темама	Наставни садржаји	Начин остваривања
Праћење и вредновање			
Начин прилагођавања			

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ:			Разред:
ЦИЉ УЧЕЊА ПРЕДМЕТА :			Годишњи фонд часова:
Наставна тема	Исходи по темама	Наставни садржаји	Начин остваривања
Праћење и вредновање			
Начин прилагођавања			

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ:			Разред:
ЦИЉ УЧЕЊА ПРЕДМЕТА :			Годишњи фонд часова:
Наставна тема	Исходи по темама	Наставни садржаји	Начин остваривања
Праћење и вредновање			
Начин прилагођавања			

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ:			Разред:
ЦИЉ УЧЕЊА ПРЕДМЕТА :			Годишњи фонд часова:
Наставна тема	Исходи по темама	Наставни садржаји	Начин остваривања
Праћење и вредновање			
Начин прилагођавања			

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ:			Разред:
ЦИЉ УЧЕЊА ПРЕДМЕТА :			Годишњи фонд часова:
Наставна тема	Исходи по темама	Наставни садржаји	Начин остваривања
Праћење и вредновање			
Начин прилагођавања			

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ:			Разред:
ЦИЉ УЧЕЊА ПРЕДМЕТА :			Годишњи фонд часова:
Наставна тема	Исходи по темама	Наставни садржаји	Начин остваривања
Праћење и вредновање			
Начин прилагођавања			

КРИТЕРИЈУМИ ОЦЕЊИВАЊА (од 2. до 8. разреда)

НАСТАВНА ТЕМА	ДОВОЉАН 2	ДОБАР 3	ВРЛО ДОБАР 4	ОДЛИЧАН 5

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: енглески језик допунска настава			Разред:осми
ЦИЉ УЧЕЊА ПРЕДМЕТА : да се ученик оспособи за основну писмену и усмену комуникацију и стекне позитиван однос према другим језицима и културама као и према сопственом језику и културном наслеђу			Годишњи фонд часова:34
Наставна тема	Исходи по темама	Наставни садржаји	Начин остваривања
Множина именица, Саксонски генитив, Члан	Разуме и препознаје облике именица У множини,присвојно значење, Одређеног и неодређеног члана и Примера када се члан не користи	Правилна и неправилна множина Именица,саксонски генитив, Одређени и неодређени члан, Изостављање члана	Усмено испитивање Посматрање и праћење Анализа вежби и домаћих задатака
Заменице, Модални глаголи, Инфинитив , Партиципи	Разуме и препознаје облике и врсте Заменица,модалних глагола, Инфинитива и партиципа	Показне,релативне заменице, Модални глаголи,партиципи, инфинитив	Усмено испитивање Посматрање и праћење Анализа вежби и домаћих задатака
Герунд, Времена, Императив	Разуме и препознаје у примерима Облике герунда,глаголских времена И императива	Глаголска именица,глаголска Времена,императив	Усмено испитивање Посматрање и праћење Анализа вежби и домаћих задатака
Праћење и вредновање	Усмена провера кроз игру улога у паровима,симулације у паровима и групама,задачи у р.свесци,тестови вештина и разл.технике формат.оцењивања,квизови,асоцијације,регистар сваког ученика,практични задаци		
Начин прилагођавања	Индивидуализација наставе-прилагођавање наставног програма,коришћење вршњачке подршке и помоћи,размена искустава		

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: енглески језик допунска настава			Разред:осми
ЦИЉ УЧЕЊА ПРЕДМЕТА : да се ученик оспособи за основну писмену и усмену комуникацију и стекне позитиван однос према другим језицима и културама као и према сопственом језику и културном наслеђу			Годишњи фонд часова:34
Наставна тема	Исходи по темама	Наставни садржаји	Начин остваривања
Пасив,прилози, Предлози, Бројеви	Разуме и препознаје облике пасива, Прилоге,предлоге,бројеве	Пасив,прилози-поређење Прилога,предлози,бројеви	Усмено испитивање Посматрање и праћење Анализа вежби и домаћих задатака
Праћење и вредновање	усмена провера кроз играње улога у паровима,симулације у паровима и групама,задаци у р.свесци,тестови вештина и разл.технике формат.оцењивања,квизови,асоцијације,регистар сваког ученика,практични задаци		
Начин прилагођавања	Индивидуализација наставе-прилагођавање наставног програма,коришћење вршњачке подршке и помоћи,размена искустава		

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ:			Разред:
ЦИЉ УЧЕЊА ПРЕДМЕТА :			Годишњи фонд часова:
Наставна тема	Исходи по темама	Наставни садржаји	Начин остваривања
Праћење и вредновање			
Начин прилагођавања			

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ:			Разред:
ЦИЉ УЧЕЊА ПРЕДМЕТА :			Годишњи фонд часова:
Наставна тема	Исходи по темама	Наставни садржаји	Начин остваривања
Праћење и вредновање			
Начин прилагођавања			

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ:			Разред:
ЦИЉ УЧЕЊА ПРЕДМЕТА :			Годишњи фонд часова:
Наставна тема	Исходи по темама	Наставни садржаји	Начин остваривања
Праћење и вредновање			
Начин прилагођавања			

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ:			Разред:
ЦИЉ УЧЕЊА ПРЕДМЕТА :			Годишњи фонд часова:
Наставна тема	Исходи по темама	Наставни садржаји	Начин остваривања
Праћење и вредновање			
Начин прилагођавања			

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ:			Разред:
ЦИЉ УЧЕЊА ПРЕДМЕТА :			Годишњи фонд часова:
Наставна тема	Исходи по темама	Наставни садржаји	Начин остваривања
Праћење и вредновање			
Начин прилагођавања			

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ:			Разред:
ЦИЉ УЧЕЊА ПРЕДМЕТА :			Годишњи фонд часова:
Наставна тема	Исходи по темама	Наставни садржаји	Начин остваривања
Праћење и вредновање			
Начин прилагођавања			

КРИТЕРИЈУМИ ОЦЕЊИВАЊА (од 2. до 8. разреда)

НАСТАВНА ТЕМА	ДОВОЉАН 2	ДОБАР 3	ВРЛО ДОБАР 4	ОДЛИЧАН 5

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: Програмерска секција			Разред: 5-8
ЦИЉ УЧЕЊА ПРЕДМЕТА: Развој критичког мишљења, вештина решавања проблема, унапређивање дигиталне писмености, стицање основних вештина у програмирању дрона, јачање самопоуздања у примени нових технологија.			Годишњи фонд часова: 36
Наставна тема	Исходи по темама	Наставни садржаји	Начин остваривања
Увод у DJI Tello дрон	- Разуме основне карактеристике дрона. - Повезује коришћење дрона са основним принципима програмирања.	- Основне карактеристике DJI Tello дрона. - Основна употреба Tello SDK-а. - Безбедност при управљању дроном.	- Демонстрација рада дрона и објашњење његове функционалности. - Коришћење апликације за почетно управљање.
Програмирање у Python-у: Основе	- Учита и модификује основни Python код за управљање дроном. - Разуме структуру основног Python програма.	- Инсталација и подешавање радног окружења (Python, pip, tellory). - Писање основних скрипти за полетање и слетање дрона.	- Практична вежба писања и тестирања Python кода за основне команде.
Напредније програмирање: Мисија 1	- Развија програме који омогућавају кретање дрона кроз задати простор. - Разуме и користи петље и услове у Python-у.	- Програмирање дрона да се креће кроз препреке. - Увођење контролних структура (if, while петље).	- Програмирање и симулација мисије са физичким дроном. - Дискусија и анализа резултата.
Програмирање камера функција	- Снима фотографије помоћу дрона и складишти их на рачунару. - Разуме рад са датотекама у Python-у.	- Програмирање камере дрона да снима и складишти слике. - Рад са фајл системом у Python-у.	- Програмирање и тестирање функционалности камере. - Вежба: фотографисање различитих објеката.
Симулација мисија и решавање проблема	- Креира сложеније програме за симулацију мисија. - Развија алгоритамски начин размишљања.	- Симулација комплекснијих мисија са вишеструким задацима. - Рад на решавању проблема током симулација.	- Коришћење симулационог софтвера за креирање и тестирање мисија. - Рад у тиму на креирању нових мисија.

Пројекат: Развој сопствене мисије	- Планира и реализује сопствену мисију користећи дрона. - Презентује рад и резултате тима.	- Креирање оригиналних мисија са специфичним задацима. - Презентација и евалуација рада.	- Групни рад на креирању пројекта. - Припрема и презентација пројекта.
Праћење и вредновање	Програм ће се остваривати у току школске године једном недељно. У процесу вредновања потребно је континуирано пратити рад ученика. Вредновање активности, нарочито ако је тимски рад у питању, се може обавити са групом тако да се од сваког члана тражи мишљење о сопственом раду и о раду сваког члана понаособ. Приликом сваког вредновања постигнућа потребно је ученику дати повратну информацију која помаже да разуме грешке и побољша свој резултат и учење.		
Начин прилагођавања	У складу са утврђеним потребама извршити индивидуализацију наставе и обезбедити додатну образовну подршку: - просторно, садржајно и методичко прилагођавање наставног програма (нпр. распоред седења, избор градива и прилагођавање задатака); - коришћење вршњачке подршке и помоћи у остваривању прилагођених исхода и развијању компетенција; - размена искустава и сарадња са члановима одговарајућих стручних већа и тимова у школи.		

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: НЕМАЧКИ ЈЕЗИК ДОДАТНА НАСТАВА			Разред: ОСМИ
ЦИЉ УЧЕЊА ПРЕДМЕТА: Усвајање функционалних знања о језичком систему и култури и развијање стратегија учења страног језика те оспособљавање за основну писмену и усмену комуникацију и стицање позитивног односа према другим језицима и културама као и према сопственом језику и културном наслеђу.			Годишњи фонд часова: 68
Наставна тема	Исходи по темама	Наставни садржаји	Начин остваривања
Berufe, Reisen, Märchen	Ученик ће бити у стању да -прави поређења, у стању је да наведе позитивне и негативне стране неког занимања; -прича о својим намерама, плановима, жељама у вези уписа у средњу школу и самим тим у вези одабраног занимања; - исприча модерну бајку по угледу на њему познате бајке из детињства; - разуме новински текст, да напише краћи састав, да састави питања за интервју и на основу тога уреди зидне новине; - пева на немачком - разуме брошуру о учењу језика у иностранству, планира путовање и боравак ван земље; - пита, прича и одговара на	реченични оквир, зависне реченице са „dass”;правилна употреба генитивске посесивне фразе; израда анкета на тему послова; вођење интервјуа, употреба кратке писане контактне форме;приповедање бајки; претерит јаких и слабих глагола - изражава допадање или недопадање; усмено или писмено изражавање кратких порука у складу са потребама комуникације	Слушање и читање једноставних текстова којима се описују догађаји и активности у прошлости; разговор о занимањима, карактеристикама појединих занимања и интересовањима ученика за исте; навођење позитивних и негативних особина појединих занимања; типичне активности за поједина занимања; анализа текстова уз помоћ одговарајућих питања и писање писма и бајке.

	питања користећи граматичка правила и одговарајућу лексику		
Medien, Umwelt, Gesellschaft	Ученик ће бити у стању да - прави концепт за школске новине, испитује и истражује могућности издавања истих и садржаја, тј. размишља о евентуалним темама. - прича о животној средини, о загађењу. - прича о резултатима истраживања, - помаже другима. - пита, прича и одговара на питања користећи граматичка правила и одговарајућу лексику	реченични оквир, зависне реченице са „wenn” и са “als“; извођење позоришног комада; претерит јаких и слабих глагола-описивање догађаја и навођење аргумената и изражавање ставова користећи једноставне изразе и реченице; итање и писање текстова, важних информација; глаголи са предлошком допуном, заменички прилози и постављање питања са истим; мушки и женски облици именица	Процес прављења школских новина почев од осмишљавања форме до концепта за уређење текстова (есеј, интервју и сл.); Анализа примера школских новина помоћу аутентичних новина из једне гимназије у Немачкој; коришћење појмова из жаргона младих; разговор о заштити животне средине; причање о резултатима истраживања; попуњавање анкете; употреба индиректних реченица у интервјуима;
Kennst du Österreich und die Schweiz?	Ученик ће бити у стању да - описује земље немачког говорног подручја, географски положај, историјске чињенице и културу (музика, сликарство, литература, филмска уметност) на немачком језику;	једноставним језичким средствима давање информација о себи, својој породици, окружењу, школи, друговима; увежбавање дијалога везаног за картице; вођење разговора о плановима за летњи распуст; изражавање допадања или недопадања;	Набрајање типичних предмета и појава циљне културе, давање основних информација о познатим личностима на основу датог текста; подсећање на основне географске податке о Аустрији и Швајцарској. Разговор о плановима за летњи распуст.

	- упоређује земље немачког говорног подручја са нашом земљом (број становника, храна, географски положај, разлике у дијалектима немачког језика и сл.) на немачком језику - тражи и даје информације, прикупља информације, описује живот у специфичном окружењу, препознаје специфичности земаља немачког говорног подручја. - да опише себе и неког другог из свог окружења.	идентификовање општег садржаја текста, важних информације, суштине порука, говорних намера и емоционалног контекста; разликовање земаља немачког говорног подручја, разлике у дијалектима, давање основних информација о истим и о познатим историјским личностима из тих земаља	
Праћење и вредновање	Процес се реализује формативним и сумативним вредновањем. Код формативног оцењивања се током године прате постигнућа ученика различитим инструментима (дијагностички тестови, самоевалуација, пројектни задаци и др.) Сумативним оцењивањем (писмени задаци, завршни тестови, тестови језичког нивоа) се прецизније оствареност исхода или стандарда на крају одређеног временског периода. Формативно вредновање је и праћење начина рада и средство које омогућава наставнику да у току наставног процеса мења и унапређује процес рада. Током оцењивања и вредновања ученичких постигнућа води се рачуна да се начини на које се оно спроводи не разликује од уобичајених активности на часу јер се оцењивање и вредновање сматрају саставним делом процеса наставе и учења. Елементи који се вреднују су разноврсни и доприносе свеопштој слици о напредовању ученика, јачању њихових комуникативних компетенција, развоју вештина и способности неопходних за даљи рад и образовање. Оцењују се различити елементи као што су језичке вештине (читање, слушање, говор и писање), усвојеност лексичких садржаја и језичких структура, примена правописа, ангажованост и залагање у раду на часу и ван њега, примена социolingвистичких норми. Провере и оцењивања су усаглашени са техникама, типологијом вежби и врстама активности које су примењиване на редовним часовима, ако и начинима на који се вреднују постигнућа. Разговор, посматрање, одговори на питања, постављање питања, домаћи задатак константне белешке о напредовању, ученички радови и продукти ученичких активности, разговор са ученицима.		

Начин прилагођавања	Индивидуализација наставе – прилагођавање наставног програма, коришћење вршњачке подршке и помоћи, размена искустава

КРИТЕРИЈУМИ ОЦЕЊИВАЊА (8. разред)				
Предмет: Немачки језик VIII разред				
НАСТАВНА ТЕМА	ДОВОЉАН 2	ДОБАР 3	ВРЛО ДОБАР 4	ОДЛИЧАН 5
Berufe, Reisen, Märchen	Разумевање говора: разуме најједноставније речи, имена, бројеве и успева да их запише уколико му се саопштавају или диктирају полако и разговетно. Разуме значење најфреквентнијих речи, фраза и других основних лексичких елемената у оквиру једноставних и кратких усмених исказа. Разумевање писаног	Разумевање говора: разуме основни смисао најједноставније конверзације, предмет разговора који прати, уколико саговорници говоре разговетно. Разумевање писаног текста: разуме општи смисао и главне информације у једноставним врстама текстова (натписи, огласи, вести, кратки извештаји, сервисне информације, временске прогнозе, брошуре,	Разумевање говора: разуме фреквентне речи и изразе као главне носиоце значења у кратким саопштењима на блиске теме. Разуме једноставније поруке личне природе. Разумевање писаног текста: разуме краће поруке личне природе са неколико суштинских информација (писма, мејлови итд.) разуме	Разумевање говора: разуме саопштења, упутства, молбе које се тичу његових потреба и интересовања. Разуме кратко и једноставно монолошко излагање на узрасно адекватне и блиске теме, као и презентације праћене визуелним елементима. Разумевање писаног текста: разуме општи смисао и релевантне информације на

	текста: Препознаје лична и друга имена као и најуобичајеније интернационализме, разуме фреквентне речи и изразе. Усмено изражавање: чита наглас кратке и једноставне текстове показујући да прати њихов општи смисао. Писано изражавање: Пише најједноставније податке о себи и лицима из свог блиског окружења у обрасцима упитницима и табелама. Медијација: На матерњем језику преноси саговорнику општи смисао јавних натписа и краћих текстова опште информативне природе. Лингвистичка компетенција:	проспекти,рекламе,стрипови), уколико су праћени илустративним елементима и препознатљивим начином графичког обликовања. Усмено изражавање: једноставним језичким средствима тражи од саговорника одређени предмет. Писано изражавање: пише кратке и једноставне поздраве и поруке. Медијација: на матерњем језику преноси саговорнику смисао јавних натписа и краћих текстова опште информативне природе. Лингвистичка компетенција: Користи ограничени број правилних морфолошких облика и синтаксичких структура. Интеркултурна компетенција: познаје најзначајније историјске догађаје циљних култура.	најједноставније савете и упутства која се тичу непосредних потреба. Усмено изражавање: успева да на кратко поведе и одржи разговор на блиске и познате теме. У оквиру размене информација са саговорником о темем од непосредног личног интереса повезује неколико реченица у смислену целину. Писано изражавање: пише краће белешке о важним информацијама и тренутним потребама. Писменим путем тражи или преноси детаљнија обавештења и податке личне природе. Медијација: на матерњем језику преноси саговорнику општи смисао и појединачне информације краћих и једноставнијих писаних	блиске теме у порукама,писмима,мејловима. Усмено изражавање: описује себе и околину,школски контекст и приватан живот,свакодневне навике. Писано изражавање: пише обична и електронска писма у којима с пријатељима и познаницима договара активности и једноставним језичким средствима спомиње узрасно релевантне теме. Медијација: на матерњем језику саопштава основну тему и појединачне информације нешто опширнијег усменог исказа, примереног узрасту и интересовањима. Лингвистичка компетенција: углавном коректно изговара све гласове и
--	--	---	--	--

	Препознаје и разумљиво изговара једноставније гласове и најчешће гласовне групе и познаје основне интонацијске схеме. Интеркултурна компетенција: познаје основне појаве свакодневног живота циљне културе.		текстова опште информативне природе. Лингвистичка компетенција: препознаје и разумљиво изговара већину гласова и гласовних група уз одрежена прозодијска ограничења. Интеркултурна компетенција: разуме и описује сличности и разлике у свакодневном животу. Познаје основне елементе у области умећа живљења.	гласовне групе, чак и у понеким тежим комбинацијама гласова, уз поштовање акценатско – интонацијских правила, а евентуалне неправилности не угрожавају комуникацију. Интеркултурна компетенција: разуме основне сличности и разлике између своје и циљних култура у различитим аспектима свакодневног живота и прихвата постојање разлика.
--	---	--	---	--

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: НЕМАЧКИ ЈЕЗИК ДОПУНСКА НАСТАВА			Разред: ОСМИ
ЦИЉ УЧЕЊА ПРЕДМЕТА: Усвајање функционалних знања о језичком систему и култури и развијање стратегија учења страног језика те оспособљавање за основну писмену и усмену комуникацију и стицање позитивног односа према другим језицима и културама као и према сопственом језику и културном наслеђу.			Годишњи фонд часова: 68
Наставна тема	Исходи по темама	Наставни садржаји	Начин остваривања
Berufe, Reisen, Märchen	Ученик ће бити у стању да - препозна и именује занимања у мушком и у женском граматичком облику; - пита особе о њиховом занимању, описује основне карактеристике појединих занимања; - чита познате бајке које се пишу само у претериту и препозна садржај на основу илустрација;	реченични оквир, зависне реченице са „dass”; правилна употреба генитивске посесивне фразе; израда анкета на тему послова; вођење интервјуа, употреба кратке писане контактне форме; приповедање бајки; претерит јаких и слабих глагола - изражава допадање или недопадање; усмено или писмено изражавање кратких порука у складу са потребама комуникације	Слушање и читање једноставних текстова којима се описују догађаји и активности у прошлости; разговор о занимањима, карактеристикама појединих занимања и интересовањима ученика за исте; навођење позитивних и негативних особина појединих занимања; типичне активности за поједина занимања; анализа текстова уз помоћ одговарајућих питања и писање писма и бајке.
Medien, Umwelt, Gesellschaft	Ученик ће бити у стању да - усвоји и користи неке појмове из жаргона младих; - да наводи како појединац може да штити своје окружење (не користи пластичне кесе, флаше, носи платнену торбу и	реченични оквир, зависне реченице са „wenn” и са “als”; извођење позоришног комада; претерит јаких и слабих глагола-описивање догађаја и навођење аргумената и изражавање ставова користећи једноставне изразе и реченице; итање и писање	Процес прављења школских новина почев од осмишљавања форме до концепта за уређење текстова (есеј, интервју и сл.); Анализа примера школских новина помоћу аутентичних новина из једне гимназије у Немачкој; коришћење појмова из жаргона младих; разговор о заштити животне средине; причање о резултатима истраживања; попуњавање анкете; употреба

	сл.) помоћу датих фраза - упозна начин опхођења према животној средини и овој теми у земљама немачког говорног подручја;	текстова, важних информација; глаголи са предлошком допуном, заменички прилози и постављање питања са истим; мушки и женски облици именица	индиректних реченица у интервјуима;
Kennst du Österreich und die Schweiz?	Ученик ће бити у стању да - препозна и зна да наведе земље немачког говорног подручја (административну поделу на покрајине и кантоне); - описује земље немачког говорног подручја, географски положај, историјске чињенице и културу (музика, сликарство, литература, филмска уметност) на српском језику; - упоређује земље немачког говорног подручја са нашом земљом (број становника, храна, географски положај, разлике у дијалектима немачког језика и сл.) на српском језику - да једноставним језичким средствима опише себе	једноставним језичким средствима давање информација о себи, својој породици, окружењу, школи, друговима; увежбавање дијалога везаног за картице; вођење разговора о плановима за летњи распуст; изражавање допадања или недопадања; идентификовање општег садржаја текста, важних информације, суштине порука, говорних намера и емоционалног контекста; разликовање земаља немачког говорног подручја, разлике у дијалектима, давање основних информација о истим и о познатим историјским личностима из тих земаља	Набрајање типичних предмета и појава циљне културе, давање основних информација о познатим личностима на основу датог текста; подсећање на основне географске податке о Аустрији и Швајцарској. Разговор о плановима за летњи распуст.

Праћење и вредновање	Процес се реализује формативним и сумативним вредновањем. Код формативног оцењивања се током године прате постигнућа ученика различитим инструментима (дијагностички тестови, самоевалуација, пројектни задаци и др.) Сумативним оцењивањем (писмени задаци, завршни тестови, тестови језичког нивоа) се прецизније оствареност исхода или стандарда на крају одређеног временског периода. Формативно вредновање је и праћење начина рада и средство које омогућава наставнику да у току наставног процеса мења и унапређује процес рада. Током оцењивања и вредновања ученичких постигнућа води се рачуна да се начини на које се оно спроводи не разликује од уобичајених активности на часу јер се оцењивање и вредновање сматрају саставним делом процеса наставе и учења. Елементи који се вреднују су разноврсни и доприносе свеопштој слици о напредовању ученика, јачању њихових комуникативних компетенција, развоју вештина и способности неопходних за даљи рад и образовање. Оцењују се различити елементи као што су језичке вештине (читање, слушање, говор и писање), усвојеност лексичких садржаја и језичких структура, примена правописа, ангажованост и залагање у раду на часу и ван њега, примена социалингвистичких норми. Провере и оцењивања су усаглашени са техникама, типологијом вежби и врстама активности које су примењиване на редовним часовима, ако и начинима на који се вреднују постигнућа. Разговор, посматрање, одговори на питања, постављање питања, домаћи задатак константне белешке о напредовању, ученички радови и продукти ученичких активности, разговор са ученицима.
Начин прилагођавања	Индивидуализација наставе – прилагођавање наставног програма, коришћење вршњачке подршке и помоћи, размена искустава

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: Географија			Разред: VIII
ЦИЉ УЧЕЊА ПРЕДМЕТА : Циљ учења Географије је да ученик појмовно и структурно овлада природно-географским, демографским, насеобинским, политичко-географским, економско-географским, интеграционим и глобалним појавама и процесима у Србији и свету уз неговање вредности мултикултуралности и патриотизма.			Годишњи фонд часова: 68
Наставна тема	Исходи по темама	Наставни садржаји	Начин остваривања
ГЕОГРАФСКИ ПОЛОЖАЈ, ГРАНИЦЕ И ВЕЛИЧИНА ТЕРИТОРИЈЕ СРБИЈЕ	– моћи да на географској карти света одреди математичко-географски положај Србије, њене географске координате и простирање и да покаже државе с којима се Србија граничи; – знати да се Србија налази у умереном топлотном појасу; – моћи да на географској карти Европе одреди саобраћајно-географски положај Србије; – знати да се Србија налази на додиру Јужне, Средње и Источне Европе.	Југоисточна Европа – мост између Европе и Азије Географски положај Србије и његове промене током историје Границе Србије и њени државни симболи Југоисточна Европа, географски положај Србије и његове промене, границе, и државни симболи	Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: илустрација, шема, графика, ППТ Проналажење примера од стране ученика Коришћење е - уџбеника: тестови, видео записи са питањима, ППТ; платформе и др.
Праћење и вредновање	Иницијално тестирање Формативно, свакодневно оцењивање усмених одговора ученика Самоевалуација и евалуација на крају месеца и током појединих часова Домаћи задатак Писана провера-вежба 10. мин		
Начин прилагођавања	Неки од препоручених начина прилагођавања програма наставе и учења ученицима којима је потребна додатна образовна подршка: - просторно, садржајно и методичко прилагођавање наставног програма (нпр. размештај седења, избор градива за учење и вежбање, прилагођавање задатака, начина и врста оцењивања, домаћих...) - што већа индивидуализација наставе, а посебно са ученицима којима је потребна додатна образовна		

	подршка и nadареним ученицима - размена iskustava и сарадња са члановима Већа и стручним сарадницима у школи... - коришћење вршњачке подршке и помоћи у савладавању програмских садржаја - и све друго што ће се применити у складу са конкретним случајем
--	---

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: Географија			Разред: VIII
ЦИЉ УЧЕЊА ПРЕДМЕТА : Циљ учења Географије је да ученик појмовно и структурно овлада природно-географским, демографским, насеобинским, политичко-географским, економско-географским, интеграционим и глобалним појавама и процесима у Србији и свету уз неговање вредности мултикултуралности и патриотизма.			Годишњи фонд часова: 68
Наставна тема	Исходи по темама	Наставни садржаји	Начин остваривања

ФИЗИЧКО-ГЕОГРАФСKE ОДЛИКЕ СРБИЈЕ	– моћи да именује највеће рељефне целине у Србији, планине, низије, котлине, веће реке, бање, језера, и да их препознаје на географској карти Србије; – моћи да наводи типове климе иземљишта заступљене на територији Србије; – моћи да описује одлике рељефа Србије, као и њене рељефне целине; – знати имена планина и котлина Србије; – моћи да именује спољашње и унутрашње факторе климе и описује основне одлике типова климе у Србији; – знати да именује морске сликове у нашој држави и веће реке и језера; – моћи да описује одлике типова земљишта у Србији; – моћи да доводи у везу распрострањеност биљних и животињских врста и физичко-географске карактеристике простора; – објашњавати повезаност и међуусловљеност свих природних и друштвених елемената на територији наше државе; – умети да издвоји географске регије на територији Србије и објасни њихове основне одлике.	Тектонски процеси на простору Србије Сеизмизам Србије Тектонски процеси и сеизмизам на простору Србије Тектонски облици рељефа Тектонски облици рељефа Падински процеси Рељеф настао услед рада вода Рељеф настао услед рада вода, падински процеси Крашки процеси Рељеф настао услед рада леда и ветра Узајамни однос човека и рељефа Рељеф настао услед рада леда и ветра, крашки процеси, однос човека и рељефа Климатски елементи Климатски фактори Климатски елементи и фактори Климатске области у Србији Климатски елементи, фактори и области Подземне воде Србије Минералне и термоминералне воде Подземне, минералне и термоминералне воде Србије Реке Србије Језера Србије Реке и језера Србије Земљишта на простору Србије Распрострањеност биљног и животињског света Земљиште и биљни и животињски свет Србије Загађење ваздуха, воде и земљишта Природне непогоде Загађење ваздуха, воде и земљишта, природне непогоде	Користити методе/технике и облике рада, које активирају ученике и у којима су самосталнији у раду: анализа слика, географске карте, географских извора, различитих графичких организатора, ППТ, видео материјали, пројектна настава; израда шема и др. Корелација са сродним предметима: историја, веронаука, ликовно, биологија, хемија, физика, математика, ТиТ кроз интегративну наставу и тематско повезивање Стално коришћење географске карте карте Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: илустрација, табела, ППТ, питања Посета локалним географским објектима. Упућивање ученика на коришћење уџбеника, додатне литературе, интернета, енциклопедија, ради израде панорама, кратких записа, кратких излагања Коришћење е-уџбеника, платформе и др. Постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације Обележавање Дана планете Земље.

Праћење и вредновање	Формативно, свакодневно оцењивање усмених одговора ученика Процењивање рада у пару и у групи Самоевалуација и евалуација на крају месеца и током појединих часова Домаћи задатак Писана провера Есеј, прича Табеларна евиденција о писменим проверама Протоколи посматрања Упитници (за групни и рад у пару) Учесталост јављања (јављање +; више пута датума и области)
Начин прилагођавања	Неки од препоручених начина прилагођавања програма наставе и учења ученицима којима је потребна додатна образовна подршка: - просторно, садржајно и методичко прилагођавање наставног програма (нпр. размештај седења, избор градива за учење и вежбање, прилагођавање задатака, начина и врста оцењивања, домаћих...) - што већа индивидуализација наставе, а посебно са ученицима којима је потребна додатна образовна подршка и надареним ученицима - размена искустава и сарадња са члановима Већа и стручним сарадницима у школи... - коришћење вршњачке подршке и помоћи у савладавању програмских садржаја - и све друго што ће се применити у складу са конкретним случајем

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: Географија			Разред: VIII
ЦИЉ УЧЕЊА ПРЕДМЕТА : Циљ учења Географије је да ученик појмовно и структурно овлада природно-географским, демографским, насеобинским, политичко-географским, економско-географским, интеграционим и глобалним појавама и процесима у Србији и свету уз неговање вредности мултикултуралности и патриотизма.			Годишњи фонд часова: 68
Наставна тема	Исходи по темама	Наставни садржаји	Начин остваривања

ДРУШТВЕНО-ГЕОГРАФСKE ОДЛИКЕ СРБИЈЕ	– моћи да препознаје народе и еничке заједнице у Републици Србији; – моћи да именује главни град и веће градове на територији Србије и знати да их покаже на географској карти; – разликовати врсте и типове насеља у Србији; – познавати основне демографске појмове (број становника своје земље); – бити у стању да објашњава географске појаве и процесе који су представљени графиканом, табелом и шемом у уџбенику; – разликовати и моћи да објасни кретање становништва и структуре становништва; – моћи да описује друштвене одлике наше државе и наводи густину насељености, као и области високог и ниског природног прираштаја; – моћи да објашњава утицај природних и друштвених фактора на развој и размештај становништва и насеља; – бити у стању да анализира географску карту и доноси закључке о везама природне средине и размештаја становништва Србије, да анализира узроке и последице миграција, висине природног прираштаја, као и дужине животног века становништва; – моћи да повезује демографске појаве са степеном привредне развијености; – моћи да дефинише појам привреда и дели привреду на привредне делатности, привредне гране и секторе привреде, именује гране пољопривреде, описује њихов развој и наводи основне одлике; – моћи да наводи значај шума, да именује енергетске изворе, минералног порекла, црне метале, руде обојених метала, племените метале, ретке и радиоактивне метале; – знати да именује гране индустрије; – знати поделу туризма и трговине и услове њиховог развоја; – моћи да доноси закључке о просторним и каузалним везама, да користећи географску карту утврди везе између природе и људског друштва (рељеф – рудно богатство – привреда, клима	Кретање броја становника, његов територијални размештај и природно кретање Механичко кретање становништва (миграције) Природно и механичко кретање становништва Структуре становништва Демографски проблеми и популациона политика Демографски проблеми и структуре становништва Насеља у Србији Основне одлике села и рурални процеси Насеља и основне одлике села Србије Основне карактеристике градова и проблеми урбаног развоја Београд – главни град (капија Балкана и Средње Европе) Основне одлике градова, Београд –главни град Природни потенцијали и главне одлике развоја привреде Пољопривреда – природни и друштвени услови развоја пољопривреде Главне одлике развоја привреде, природни и друштвени услови развоја пољопривреде Гране пољопривреде Шумарство, лов и риболов Пољопривреда, шумарство, лов и риболов Рударство и енергетика Индустрија (развој и подела индустрије) Индустрија, рударство и енергетика Саобраћај Трговина и туризам Ванпривредне делатности Услуге и ванпривредне делатности	Припремање наставника за часове, водећи рачуна о особеностима одељења Користити разноврсне технике/методе и облике рада Корелација са сродним предметима: историја, биологија, хемија, физика, математика ТиТ, кроз интегративну наставу и тематско повезивање Коришћење уџбеничких текстова, историјских извора и њихова анализа Стално коришћење географске карте Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: илустрација, шеме, графиконе, друштвене лествице, питања, ППТ. Упућивање ученика на коришћење уџбеника, додатне литературе, интернета, енциклопедија, ради израде паноа, кратких записа, кратких излагања Коришћење е-уџбеника, платформе и др. Постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације
---	--	---	--

	–хидрографија – привреда...); – моћи да објашњава утицај природних и друштвених фактора на развој привреде и привредних делатности.		
Праћење и вредновање	Формативно, свакодневно оцењивање усмених одговора ученика Процењивање рада у пару и групи Самоевалуација на крају месеца и током појединих часова Домаћи задаци Писана провера Вежба 15 минута Индивидуални рад Мини истраживање Сумативно оцењивање Табеларна евиденција о писменим проверама Протоколи посматрања Упитници (за групни и рад у пару) Учесталост јављања (јављање +; више пута датума и области)		
Начин прилагођавања	Неки од препоручених начина прилагођавања програма наставе и учења ученицима којима је потребна додатна образовна подршка: - просторно, садржајно и методичко прилагођавање наставног програма (нпр. размештај седења, избор градива за учење и вежбање, прилагођавање задатака, начина и врста оцењивања, домаћих...) - што већа индивидуализација наставе, а посебно са ученицима којима је потребна додатна образовна подршка и надареним ученицима - размена искустава и сарадња са члановима Већа и стручним сарадницима у школи... - коришћење вршњачке подршке и помоћи у савладавању програмских садржаја - и све друго што ће се применити у складу са конкретним случајем		

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: Географија			Разред: VIII
ЦИЉ УЧЕЊА ПРЕДМЕТА : Циљ учења Географије је да ученик појмовно и структурно овлада природно-географским, демографским, насеобинским, политичко-географским, економско-географским, интеграционим и глобалним појавама и процесима у Србији и свету уз неговање вредности мултикултуралности и патриотизма.			Годишњи фонд часова: 68
Наставна тема	Исходи по темама	Наставни садржаји	Начин остваривања
ПРИРОДНА И КУЛТУРНА БАШТИНА СРБИЈЕ	– моћи да препознаје и чита географске и допунске елементе карте Србије; – моћи да одређује положај места и тачака на географској карти, положај природне и културне баштине Србије; – моћи да објасни историјске и географске факторе који су утицали на формирање локалитета природне и културне баштине Србије.	Природна баштина Србије Културна баштина Србије Природна и културна баштина Србије	Припремање наставника за часове, водећи рачуна о особеностима одељења Користити разноврсне технике/методе и облике рада Корелација са сродним предметима: историја, ликовно и музичко васпитање, верска настава, грађанско васпитање, кроз интегративну наставу и тематско повезивање Коришћење уџбеничких текстова, историјских извора и њихова анализа Стално коришћење географске карте Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: илустрација, шеме друштвене лествице, питања, ППТ. Упућивање ученика на коришћење уџбеника, додатне литературе, интернета, енциклопедија, ради израде паноа, кратких записа, кратких излагања Коришћење е-уџбеника, платформе и др. Постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације Коришћење ресурса локалне историје

Праћење и вредновање	Формативно, свакодневно оцењивање усмених одговора ученика Процењивање рада у пару и групи Самоевалуација на крају месеца и током појединих часова Домаћи задаци Писана провера Вежба 15 минута Индивидуални рад Мини истраживање Сумативно оцењивање Табеларна евиденција о писменим проверама Протоколи посматрања Упитници (за групни и рад у пару) Учесталост јављања (јављање +; више пута датума и области)		
Начин прилагођавања	Неки од препоручених начина прилагођавања програма наставе и учења ученицима којима је потребна додатна образовна подршка: - просторно, садржајно и методичко прилагођавање наставног програма (нпр. размештај седења, избор градива за учење и вежбање, прилагођавање задатака, начина и врста оцењивања, домаћих...) - што већа индивидуализација наставе, а посебно са ученицима којима је потребна додатна образовна подршка и надареним ученицима - размена искустава и сарадња са члановима Већа и стручним сарадницима у школи... - коришћење вршњачке подршке и помоћи у савладавању програмских садржаја - и све друго што ће се применити у складу са конкретним случајем		

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: Географија			Разред: VIII
ЦИЉ УЧЕЊА ПРЕДМЕТА : Циљ учења Географије је да ученик појмовно и структурно овлада природно-географским, демографским, насеобинским, политичко-географским, економско-географским, интеграционим и глобалним појавама и процесима у Србији и свету уз неговање вредности мултикултуралности и патриотизма.			Годишњи фонд часова: 68
Наставна тема	Исходи по темама	Наставни садржаји	Начин остваривања
ГЕОГРАФИЈА ЗАВИЧАЈА	– моћи да одређује географски положај завичаја на географској карти Србије и да описује његове основне природне и друштвене одлике; – моћи да наводи перспективе развоја завичаја; – моћи да објасни који природни и друштвено--економски фактори утичу на развој завичаја.	Појам и географски положај завичаја Природне и друштвене карактеристике завичаја Појам, природне и друштвене карактеристике завичаја	Коришћење разноврсних техника у истраживачком раду: истраживање, разговор, коришћење е уџбеника, е/ платформе... Проналажење примера од стране ученика. Проверавање знања историјско-географских појмова, кроз испитивање на карти
Праћење и вредновање	Формативно, свакодневно оцењивање усмених одговора ученика Процењивање рада у пару и групи Самоевалуација на крају месеца и током појединих часова Домаћи задатак Писана провера Карта Индивидуални рад: панои, ППТ - мини истраживање: личности. догађаји Сумативно оцењивање Табеларна евиденција о писменим проверама Протоколи посматрања Упитници (за групни и рад у пару) Учесталост јављања (јављање +; више пута датума и области)		

Начин прилагођавања	Неки од препоручених начина прилагођавања програма наставе и учења ученицима којима је потребна додатна образовна подршка: - просторно, садржајно и методичко прилагођавање наставног програма (нпр. размештај седења, избор градива за учење и вежбање, прилагођавање задатака, начина и врста оцењивања, домаћих...) - што већа индивидуализација наставе, а посебно са ученицима којима је потребна додатна образовна подршка и надареним ученицима - размена искустава и сарадња са члановима Већа и стручним сарадницима у школи... - коришћење вршњачке подршке и помоћи у савладавању програмских садржаја - и све друго што ће се применити у складу са конкретним случајем

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: Географија			Разред: VIII
ЦИЉ УЧЕЊА ПРЕДМЕТА : Циљ учења Географије је да ученик појмовно и структурно овлада природно-географским, демографским, насеобинским, политичко-географским, економско-географским, интеграционим и глобалним појавама и процесима у Србији и свету уз неговање вредности мултикултуралности и патриотизма.			Годишњи фонд часова: 68
Наставна тема	Исходи по темама	Наставни садржаји	Начин остваривања
СРБИ У РЕГИОНУ И ДИЈАСПОРИ	– познавати основне демографске појмове (број становника своје земље, миграције и врсте миграција, земље у којима живе Срби); – препознавати основне друштвене одлике наше државе (појам избеглица); – знати области и места на географској карти у којима живе	Срби у региону Срби у дијаспори Срби у региону и дијаспори Природно и друштвено- географске одлике Србије	Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: илустрација, шема, графикана, ППТ Коришћење е -уџбеника: тестови, видео записи са питањима, ППТ; платформе и др.

	Срби; – моћи да објашњава географске појаве и процесе који су представљени графиконом, табелом и шемом у уџбенику; – разликовати и објашњавати кретање становништва и структуре становништва, као и врсте и узроке миграција Срба; – моћи да приказује понуђене географске податке на немој карти картографским изражајним средствима (бојама, линијама, простим геометријским знацима, симболичким знацима...); – објашњавати утицај природних и друштвених фактора на развој и размештај становништва; – анализирати географску карту и доносити закључке о везама природне средине и распоређености становништва Србије; – бити у стању да објасни узроке и последице миграција, висине природног прираштаја, дужине животног века становништва, честе промене државних граница, формирање нових држава на подручју Балкана.		
Праћење и вредновање	Карта - провера градива из целокупне географије 8 разреда-извлачење цедуљица са 5 појмова, које треба да покажу за 1 минут Прегледање свески Израда ленти времена Самоевалуација и евалуација Писана провера градива		

Начин прилагођавања	Неки од препоручених начина прилагођавања програма наставе и учења ученицима којима је потребна додатна образовна подршка: - просторно, садржајно и методичко прилагођавање наставног програма (нпр. размештај седења, избор градива за учење и вежбање, прилагођавање задатака, начина и врста оцењивања, домаћих...) - што већа индивидуализација наставе, а посебно са ученицима којима је потребна додатна образовна подршка и надареним ученицима - размена искустава и сарадња са члановима Већа и стручним сарадницима у школи... - коришћење вршњачке подршке и помоћи у савладавању програмских садржаја - и све друго што ће се применити у складу са конкретним случајем
---------------------	--

КРИТЕРИЈУМИ ОЦЕЊИВАЊА (од 2. до 8. разреда)

НАСТАВНА ТЕМА	ДОВОЉАН 2	ДОБАР 3	ВРЛО ДОБАР 4	ОДЛИЧАН 5

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: Грађанско васпитање			Разред: осми 8.
ЦИЉ УЧЕЊА ПРЕДМЕТА : Циљ учења Грађанског васпитања је да ученик изучавањем и практиковањем основних принципа, вредности и процедура грађанског друштва постане свестан својих права и одговорности, осетљив за потребе других и спреман да активно делује у заједници.			Годишњи фонд часова: 34
Наставна тема	Исходи по темама	Наставни садржаји	Начин остваривања
Људска права	-изрази осећај љубави и поноса према својој домовини на начин који никога не угрожава; -образложи зашто су понашања која се могу описати као ксенофобија, расизам, антисемитизам, антициганизам облици дискриминације и кршења људских права; -покаже интересовање за упознавање различитих култура;	Припадност држави и нацији- Патриотизам Обесправљивање и угрожавање слободе људи. Заједница различитих културних група	Наставник дели ученике на студијске групе, презентује упутства за групе, критеријуме израде плана, организује синхронизовани рад група, помаже, објашњава и упућује, прати и разговара. Процена остварених постигнућа сваког ученика и његовог доприноса у остваривању постигнућа групе. Редовност похађања наставе.
Демократско друштво	-разликује појмове пол и род и препознаје родне стереотипе; – уочава у рекламама, филмовима, књигама, стриповима и другим продуктима културе на који начин се преносе родни обрасци; -указује на примере родне равноправности и неравноправности у ситуацијама из свакодневног живота; -препозна у понашању особе карактеристике насилника и жртве	Пол и род Родна перспектива Родна равноправност Родно засновано насиље	Наставник дели ученике на студијске групе, презентује упутства за групе, критеријуме израде плана, организује синхронизовани рад група, помаже, објашњава и упућује, прати и разговара. Процена остварених постигнућа сваког ученика и његовог доприноса у остваривању постигнућа групе. Редовност похађања наставе.

Процеси у савременом свету	-наведе основне функције медија и образложи зашто је важно да постоје кодекс новинара и кодекс деца и медији; – образложи значај слободе медија за развој демократије; – у медијима проналази примере предрасуда, стереотипа, дискриминације, нетолеранције по различитим основама и критички их анализира -препозна механизме манипулације медија и утицај медија на сопствено мишљење и деловање; – проналази и користи информације из различитих извора, критички их разматра и вреднује;	Медији Медијска писменост Кодекс у медијима	Наставник дели ученике на студијске групе, презентује упутства за групе, критеријуме израде плана, организује синхронизовани рад група, помаже, објашњава и упућује, прати и разговара. Процена остварених постигнућа сваког ученика и његовог доприноса у остваривању постигнућа групе. Редовност похађања наставе.
Грађански активизам	-у дискусији показује вештину активног слушања, износи свој став заснован на аргументима, комуницира на конструктиван начин; – учествује у припреми, реализацији и евалуацији кратког филма, – учествује у избору садржаја и начина рада.	Снимање кратког филма о вредностима грађанског друштва	Наставник дели ученике на студијске групе, презентује упутства за групе, критеријуме израде плана, организује синхронизовани рад група, помаже, објашњава и упућује, прати и разговара. Процена остварених постигнућа сваког ученика и његовог доприноса у остваривању постигнућа групе. Редовност похађања наставе.

Праћење и вредновање	Исходи представљају добру основу за праћење и процену постигнућа ученика, односно креирање захтева којима се може утврдити да ли су ученици достигли оно што је описано одређеним исходом. Исходи помажу наставницима у праћењу, прикупљању и бележењу постигнућа ученика. Како ће у процесу вредновања искористити исходе наставник, сам осмишљава у односу на то који се начин праћења и процене њему чини најрационалнијим и најкориснијим. Поред тога, постојање исхода олакшава и извештавање родитеља о раду и напредовању ученика. У процесу оцењивања пожељно је користити лични картон ученика (евиденција)		

Предметни наставник:

Марко Луковић

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: Енглески језик			Разред:осми
ЦИЉ УЧЕЊА ПРЕДМЕТА : да се ученик усвајањем функционалних знања о језичком систему и култури и развијањем стратегија учења страног језика оспособи за основну писану и усмену комуникацију и стекне позитиван однос према другим језицима и културама			Годишњи фонд часова:68
Наставна тема	Исходи по темама	Наставни садржаји	Начин остваривања
Поздрављање и представљање себе и других и тражење/давање основних информација о себи и другима	Разуме,поздрави,отпоздрави,представи себе и другог користећи језичка средства,размени информације личне природе,саопшти информације о себи и другима	Представљање себе и других	Слушање и читање текстова Реаговање на усмени или писани импулс саговорника,иницирање комуникације Давање информација о себи и другима
Описивање бића,предмета,места,појава, Радњи и збивања	Поставља и одговара на 2-3 питања О познатим темама,у вези са личним Потребама,интересовањима,обавезама Жељама,уз одговарајућу помоћ Саговорника и понављање	Опис бића,предмета,места,појава	Слушање и читање текстова који се односе на Опис бића,предмета,места,појава,усмено И писмено поређење бића,појава,предмета, места
Изношење предлога и савета Упућивање позива за Учешће у заједничкој активности	Упути предлоге,савете и позиве на Заједничке активности користећи Ситуационо прикладне комуникационе моделе	Предлози,савети,позиви и Реаговање на њих	Слушање и читање једноставнијих текстова Који садрже предлоге,прихватање/одбијање Предлога,уз поштовање основних норми Учтивости и давање одговарајућег оправдања
Праћење и вредновање	Рад на часу,пројекти,формативно и сумативно вредновање(блиц тест,контролна вежба или писмени задатак)		
Начин прилагођавања	У складу са утврђеним потребама извршити индивидуализацију наставе и обезбедити додатну образовну подршку:-просторно, Садржајно и методичко прилагођавање наставног програма нпр.распоред седења,избор градива и прилагођавање задатака, Начина и врста оцењивања...;-коришћење вршњачке подршке и помоћи у остваривању прилагођених исхода и развијању Компетенција;-размена искустава и сарадња са члановима одговарајућих стручних већа и тимова у школи.		

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: Енглески језик			Разред:осми
ЦИЉ УЧЕЊА ПРЕДМЕТА : да се ученик усвајањем функционалних знања о језичком систему и култури и развијањем стратегија учења страног језика оспособи за основну писану и усмену комуникацију и стекне позитиван однос према другим језицима и културама			Годишњи фонд часова:68
Наставна тема	Исходи по темама	Наставни садржаји	Начин остваривања
Изражавање молби,захтева, Обавештења,извињења, Честитања,захвалности	Разуме,упути уобичајене молбе и Захтеве и реагује на њих,честита, Захвали се и извини се користећи Једноставнија језичка средства	Молбе,захтеви,извињења, Честитања,захвалности	Слушање и читање исказа којима се нешто Честита или се изражава извињење,захвалност, Усмено и писано честитање,тражење и давање Обавештења,упућивање молбе за помоћ и Реаговање на њу,изражавање извињења и захвалности
Разумевање давање упутстава	Пружи једноставнија упутства у вези са уобичајеним ситуацијама из Свакодневног живота,описује себе и Околину,школски контекст и Приватан живот,свакодневне навике, Догађаје из прошлости и планове за будућност	Упутства	Слушање и читање текстова који садрже Једноставнија упутства нпр.за израду задатака, Пројеката,с визуелном подршком и без ње, Усмено и писано давање упутстава
Описивање радњи у садашњости	Разуме једноставније текстове у којима се описују способности и Умећа,описује радње,способности и Умећа користећи неколико везаних исказа	Радње у садашњости	Слушање и читање описа и размењивање Исказа у вези са догађајима,активностима И способностима,усмено и писано описивање Догађаја/активности и способности
Праћење и вредновање	Рад на часу,пројекти,формативно и сумативно вредновање(блиц тест,контролна вежба или писмени задатак)		
Начин прилагођавања	У складу са утврђеним потребама извршити индивидуализацију наставе и обезбедити додатну образовну подршку:-просторно, Садржајно и методичко прилагођавање наставног програма нпр.распоред седења,избор градива и прилагођавање задатака, Начина и врста оцењивања...;-коришћење вршњачке подршке и помоћи у остваривању прилагођених исхода и развијању Компетенција;-размена искустава и сарадња са члановима одговарајућих стручних већа и тимова у школи.		

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: Енглески језик			Разред:осми
ЦИЉ УЧЕЊА ПРЕДМЕТА : да се ученик усвајањем функционалних знања о језичком систему и култури и развијањем стратегија учења страног језика оспособи за основну писану и усмену комуникацију и стекне позитиван однос према другим језицима и културама			Годишњи фонд часова:68
Наставна тема	Исходи по темама	Наставни садржаји	Начин остваривања
Описивање радњи у прошлости	Размени појединачне информације О искуствима и догађајима у Прошлости, опише неки историјски Догађај или историјску личност и сл.	Радње у прошлости	Слушање и читање описа и усмено и писано Размењивање исказа у вези са искуствима, Догађајима и способностима у прошлости, Израда и презентација пројеката о историјским Догађајима, личностима и сл.
Будуће радње	Разуме и размени једноставније Исказе у вези са обећањима, Одлукама, плановима, намерама и Предвиђањима, саопшти шта неко Планира, намерава, предвиђа	Описивање будућих радњи -планова, намера, предвиђања	Слушање и читање краћих текстова у вези са Одлукама, плановима, намерама, предвиђањима, Усмено и писано извештавање о одлукама, Плановима, намерама и предвиђањима
Жеље и интересовања	Поставља и одговара на 2-3 повезана Питања о познатим темама уз Одговарајућу помоћ саговорника и Понављање, изрази жеље, интересовања, потребе	Исказивање жеља, интересовања, Потреба, осета и осећања	Слушање и читање исказа у вези са жељама, Потребама, осећањима, усмено и писано Договарање у вези са задовољавањем жеља и Потреба, усмено и писано исказивање својих осећања
Праћење и вредновање	Рад на часу, пројекти, формативно и сумативно вредновање (блиц тест, контролна вежба или писмени задатак)		

Начин прилагођавања	У складу са утврђеним потребама извршити индивидуализацију наставе и обезбедити додатну образовну подршку:-просторно, Садржајно и методичко прилагођавање наставног програма нпр.распоред седења,избор градива и прилагођавање задатака, Начина и врста оцењивања...;-коришћење вршњачке подршке и помоћи у остваривању прилагођених исхода и развијању Компетенција;размена искустава и сарадња са члановима одговарајућих стручних већа и тимова у школи.
---------------------	---

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: Енглески језик			Разред:осми
ЦИЉ УЧЕЊА ПРЕДМЕТА : да се ученик усвајањем функционалних знања о језичком систему и култури и развијањем стратегија учења страног језика оспособи за основну писану и усмену комуникацију и Стекне позитиван однос према другим језицима и културама			Годишњи фонд часова:68
Наставна тема	Исходи по темама	Наставни садржаји	Начин остваривања
Просторни односи	Затражи и разуме обавештења о Положају предмета и бића у простору И правцу кретања,опише правац Кретања и просторне односе Једноставним везаним исказима	Исказивање просторних односа И упутстава за оријентацију у простору	Слушање и читање једноставнијих текстова у Вези са смером кретања и просторним Односима,усмено и писање размењивање Информација у вези са смером кретања и Просторним односима
Дозволе и забране	Размени једноставније информације Које се односе на забране и правила Понашања у школи и на јавном Месту,саопшти правила понашања, Забране и листу својих и туђих обавеза	Изрицање дозвола,забрана, Правила понашања и обавеза	Слушање и читање једноставнијих исказа у Вези са забранама,правилима понашања и Обавезама,постављање питања у вези са Забранама и одговарање на њих,усмено и Писано саопштавање забрана,правила Понашања и обавеза
Припадање и поседовање	Разуме и формулише једноставније Исказе који се односе на поседовање И припадност,пита и каже шта неко Има/нема и чије је нешто	Изражавање припадања и поседовања	Слушање и читање једноставнијих текстова са Исказима у којима се говори шта неко има/нема Или чије је нешто,постављање питања у вези са Припадањем и одговарање на њих

Праћење и вредновање	Рад на часу, пројекти, формативно и сумативно вредновање (блиц тест, контролна вежба или писмени задатак)
Начин прилагођавања	У складу са утврђеним потребама извршити индивидуализацију наставе и обезбедити додатну образовну подршку: - просторно, Садржајно и методичко прилагођавање наставног програма нпр. распоред седења, избор градива и прилагођавање задатака, Начина и врста оцењивања...; коришћење вршњачке подршке и помоћи у остваривању прилагођених исхода и развијању Компетенција; размена искустава и сарадња са члановима одговарајућих стручних већа и тимова у школи.

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: Енглески језик			Разред: осми
ЦИЉ УЧЕЊА ПРЕДМЕТА : да се ученик усвајањем функционалних знања о језичком систему и култури и развијањем стратегија учења страног језика оспособи за основну писану и усмену комуникацију и Стекне позитиван однос према другим језицима и културама			Годишњи фонд часова: 68
Наставна тема	Исходи по темама	Наставни садржаји	Начин остваривања
Допадање и недопадање	Разуме и изрази допадање и Недопадање уз једноставно Образложење, објашњава зашто му се Нешто допада или не, зашто се слаже Или не, на једноставан начин Образлаже своје ставове и мишљење	Изражавање допадања и недопадања	Слушање и читање једноставнијих текстова Који се односе на изражавање допадања/ Недопадања, усмено и писано изражавање Допадања/недопадања
Мишљење	Изражава мишљење, слагање/ Неслагање и даје кратко Образложење, уме да тражи помоћ и Да изрази мишљење расположивим Језичким средствима	Изражавање мишљења	Слушање и читање једноставнијих текстова у Вези са тражењем мишљења, усмено и писано Тражење мишљења и изражавање слагања и неслагања

Количине, бројеви, цене	Разуме, пита и саопшти колико нечега Има/нема користећи једноставнија Језичка средства, пита/каже/ Израчуна колико нешто кошта	Изражавање количина, бројева, цена	Слушање и читање једноставнијих текстова Који говоре о количини и цени, постављање Питања у вези са количином и ценом и Одговарање на њих, слушање и читање Текстова на теме поруџбине у ресторану, Куповине, записивање и рачунање цена
Праћење и вредновање	Рад на часу, пројекти, формативно и сумативно вредновање (блиц тест, контролна вежба или писмени задатак)		
Начин прилагођавања	У складу са утврђеним потребама извршити индивидуализацију наставе и обезбедити додатну образовну подршку: - просторно, Садржајно и методичко прилагођавање наставног програма нпр. распоред седења, избор градива и прилагођавање задатака, Начина и врста оцењивања...; коришћење вршњачке подршке и помоћи у остваривању прилагођених исхода и развијању Компетенција; размена искустава и сарадња са члановима одговарајућих стручних већа и тимова у школи.		

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ:			Разред:
ЦИЉ УЧЕЊА ПРЕДМЕТА :			Годишњи фонд часова:
Наставна тема	Исходи по темама	Наставни садржаји	Начин остваривања

Праћење и вредновање			
Начин прилагођавања			

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ:			Разред:
ЦИЉ УЧЕЊА ПРЕДМЕТА :			Годишњи фонд часова:
Наставна тема	Исходи по темама	Наставни садржаји	Начин остваривања

Праћење и вредновање			
Начин прилагођавања			

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ:	Разред:
ЦИЉ УЧЕЊА ПРЕДМЕТА :	Годишњи фонд часова:

Наставна тема	Исходи по темама	Наставни садржаји	Начин остваривања
Праћење и вредновање			
Начин прилагођавања			

КРИТЕРИЈУМИ ОЦЕЊИВАЊА осми разред				
НАСТАВНА ТЕМА	ДОВОЉАН 2	ДОБАР 3	ВРЛО ДОБАР 4	ОДЛИЧАН 5

Поздрављање и Представљање,бића, Предлози и савети	Активан колико може,ради дом.зад.,чита и преводи Обрађен текст у вези са Представљањем,бићима, Предлозима и саветима	Учествује у групном раду,активан је,добро чита и Преводи текст у вези са Представљањем,бићима, Предлозима и саветима	Прави презентације, Дискутује о датој теми, Притом препознаје обрађене Грам.структуре	Разуме текст детаљно и у Потпуности и одлично Чита и преводи садржаје у Вези са датим темама
Молбе и захтеви, Упутства,радње у садашњости	Активан колико може,ради дом. Зад.,чита и преводи обрађен текст У вези са молбама и захтевима, Упутствима,радњама у садашњости	Учествује у групном раду,активан је,добро чита и Преводи текст у вези са Молбама и захтевима, Упутствима,радњама у садашњости	Прави презентације, Дискутује о датој теми, Притом препознаје Обрађене грам.структуре	Разуме текст детаљно и у Потпуности и одлично чита И преводи садржаје у вези са Датим темама
Радње у прошлости, Будуће радње,жеље и интересовања	Активан колико може,ради дом. Зад.,чита и преводи обрађен текст У вези са радњама у прошлости, Будућим радњама,жељама и интересовањима	Учествује у групном раду,активан је,добро чита и Преводи текст у вези са Радњама у прошлости, Будућим радњама,жељама и интересовањима	Прави презентације, Дискутује о датој теми, Притом препознаје обрађене Грам.структуре	Разуме текст детаљно и у Потпуности и одлично чита и Преводи садржаје у вези са Датим темама
Просторни односи, Дозволе и забране, Припадање и поседовање	Активан колико може,ради дом.зад.,чита и преводи обрађен Текст у вези са просторним Односима,дозволама и забранама, Припадањем и поседовањем	Учествује у групном раду,активан је,добро чита и Преводи текст у вези са Просторним односима, Дозволама и забранама, Припадањем и поседовањем	Прави презентације, Дискутује о датој теми, Притом препознаје обрађене Грам.структуре	Разуме текст детаљно и у Потпуности и одлично чита И преводи садржаје у вези са Датим темама
Допадање и недопадање, Мишљење,количине и цене	Активан колико може,ради дом. Зад.,чита и преводи обрађен текст У вези са допадањем и Недопадањем,мишљењем, Количинама и ценама	Учествује у групном раду,активан је,добро чита и Преводи текст у вези са Допадањем и недопадањем, Мишљењем,количинама и ценама	Прави презентације, Дискутује о датој теми, Притом препознаје Обрађене грам.структуре	Разуме текст детаљно и у Потпуности и одлично чита И преводи садржаје у вези Са датим темама

р.б. наст. теме	ПРОГРАМСКИ САДРЖАЈИ РАСПОРЕЂЕНИ ПО НАСТАВНИМ ТЕМАМА	ИСХОДИ - НИВОИ ПОСТИГНУЋА	НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА	ПРАЋЕЊЕ И ВРЕДНОВАЊЕ
1.	Улога и значај појединих ћелијских органела у метаболизму ћелије: једро, ендоплазмични ретикулум, рибозоми, хлоропласти, центриоле, лизозоми. Матичне ћелије – ћелије програмиране за различите функције. Принцип економичности грађе и функције живих бића Улога и значај ензима. Ендокрини систем и хуморална регулација. Регулаторна улога хормона биљака и животиња. Надражљивост, проводљивост,	-повеже грађу ћелијских органела са њиховом улогом у метаболизму ћелије; -повеже однос површине и запремине ћелије и тела са начином обављања основних животних функција;	Коришћење ИКТ решења јер се могу превазићи материјална, просторна и друга ограничења. Током рада ученици би требало да користе лабораторијски прибор (пинцете, капалке, лабораторијске чаше, сахатно стакло и сл.) Табеларно и графичко приказивање резултата, саобавезним извођењем закључака. Групни начин рада, рад у	Праћење ученика путем дијалога, уз коришћење слика и постављање задатака, дискусија на часу, мапе појмова, проблемски задаци, лабораторијске вежбе, истраживачки пројекти, петнаестоминутни тестови, усмено испитивање, вршњачко оцењивање,

	контрактилност. Чулно-нервни систем животиња. Рефлексни лук. Поремећаји функције ендокриног система, нервног система и чула. Неуротрансмитери, нервни импулси, драж, надражај. Хомеостаза- принцип повратне спреге. Фотосинтеза. Ћелијско дисање. Транспирација. Терморегулација.		пару и индивидуализована настава. Ови начини организације наставе помажу ученицима да науче како се учи, да напредују у учењу сопственим темпом, да развијају унутрашњу мотивацију (потребу за сазнавањем) и иницијативу, да развијају вештину комуникације, аргументовани дијалог, толерантно понашање и солидарност.	практичан рад (тимски рад), пројектна настава, континуирано и систематско праћење ученика, подстицај ученика за боље напредовање, дискусија на релацији наставник – ученик, дискусија на релацији ученик –ученик, оспособљавање ученика за самопроцену у реализацији наставе и оцењивању, прикупљање информација из различитих извора (интернет, свакодневна посматрања, активност на часу и друго), праћење реализације домаћих задатака, праћење ученика при решавању задатака по нивоима знања,
--	--	--	---	---

				објективни тестови са допуњавањем кратких одговора, задаци са означавањем, задаци вишеструког избора, спаривање појмова, дебате, есеји.
2.	Резултати стандардних лабораторијских анализа крви и урина. Биолошки смисао адолесценције (родни и полни идентитет у контексту хормонске активности и индивидуалне генетичке варијабилности). Заштита од полно преносивих болести контрацепција. Одговорност за сопствено здравље	-илуструје примерима везу између физиолошких одговора живих бића и промена у спољашњој средини; -одговорно се односи према свом здрављу; -изрази критички став према медијским садржајима који се баве здравим стиливима живота; -повеже промене настале у пубертету са деловањем хормона; -идентификује поремећаје у раду	Користе се активни начини учења, као што је комбинација програмиране наставе и проблемске наставе (на часу ученици, користећи стечена знања, решавају проблем који наставник формулише) или учење путем открића (наставник инструкцијама усмерава ученике који самостално истражују, структуришу чињенице и извлаче закључке; тако сами упознају стратегије учења и методе решавања проблема, што омогућава развој унутрашње мотивације, дивергентног мишљења, које отвара	Праћење ученика путем дијалога, уз коришћење слика и постављање задатака, дискусија на часу, мапе појмова, проблемски задаци, лабораторијске вежбе, истраживачки пројекти, петнаестоминутни тестови, усмено испитивање, вршњачко оцењивање, практичан рад (тимски рад), пројектна настава, континуирано и

		органа и система органа изазваних нездравим начином живота;	нове идеје и могућа решења проблема).	систематско праћење ученика, подстицај ученика за боље напредовање, дискусија на релацији наставник – ученик, дискусија на релацији ученик –ученик, оспособљавање ученика за самопроцену у реализацији наставе и оцењивању, прикупљање информација из различитих извора (интернет, свакодневна посматрања, активност на часу и друго), праћење реализације домаћих задатака, праћење ученика при решавању задатака по нивоима знања, објективни тестови са допуњавањем кратких одговора, задаци са
--	--	---	---------------------------------------	--

				означавањем, задаци вишеструког избора, спаривање појмова, дебате, есеји.
3.	„Календар живота“, еволуција различитих група организама кроз геолошка доба и велика изумирања. Значај алги (цијанобактерија) и биљака за продукцију O_2 и озонског омотача, као заштита од УВ зрака, и услов за развој осталих живих бића. Строматолити. Излазак из воде на копно.	-доведе у везу промене животних услова са еволуцијом живота на планети; -истражи давно нестале екосистеме; -повеже промене које се догађају организму током животног циклуса са активностима гена;	Коришћење ИКТ решења јер се могу превазићи материјална, просторна и друга ограничења. Током рада ученици би требало да користе лабораторијски прибор (пинцете, капаљке, лабораторијске чаше, сахатно стакло и сл.) Табеларно и графичко приказивање резултата, саобавезним извођењем закључака.	Праћење ученика путем дијалога, уз коришћење слика и постављање задатака, дискусија на часу, мапе појмова, проблемски задаци, лабораторијске вежбе, истраживачки пројекти, петнаестоминутни тестови, усмено испитивање, вршњачко оцењивање, практичан рад (тимски рад), пројектна настава, континуирано и систематско праћење ученика, подстицај ученика за боље

				напредовање, дискусија на релацији наставник – ученик, дискусија на релацији ученик –ученик, оспособљавање ученика за самопроцену у реализацији наставе и оцењивању, прикупљање информација из различитих извора (интернет, свакодневна посматрања, активност на часу и друго), праћење реализације домаћих задатака, праћење ученика при решавању задатака по нивоима знања, објективни тестови са допуњавањем кратких одговора, задаци са означавањем, задаци вишеструког избора, спаривање појмова,
--	--	--	--	---

				дебате, есеји.
4.	Улуткавање и пресвлачење инсеката. Пубертет и адолесценција човека. Цветање, плодоношење и сазревање плодова биљака. Теорија еволуције. Постанак нових врста кроз еволуционе процесе. Еволуција човека	-повеже промене које се догађају организму током животног циклуса са активностима гена; -повеже промене наследног материјала са настанком нових врста путем природне селекције;	Групни начин рада, рад у пару и индивидуализована настава. Ови начини организације наставе помажу ученицима да науче како се учи, да напредују у учењу сопственим темпом, да развијају унутрашњу мотивацију (потребу за сазнавањем) и иницијативу, да развијају вештину комуникације, аргументовани дијалог, толерантно понашање и солидарност.	Праћење ученика путем дијалога, уз коришћење слика и постављање задатака, дискусија на часу, мапе појмова, проблемски задаци, лабораторијске вежбе, истраживачки пројекти, петнаестоминутни тестови, усмено испитивање, вршњачко оцењивање, практичан рад (тимски рад), пројектна настава, континуирано и систематско праћење ученика, подстицај ученика за боље напредовање, дискусија на релацији наставник

				– ученик, дискусија на релацији ученик –ученик, оспособљавање ученика за самопроцену у реализацији наставе и оцењивању, прикупљање информација из различитих извора (интернет, свакодневна посматрања, активност на часу и друго), праћење реализације домаћих задатака, праћење ученика при решавању задатака по нивоима знања, објективни тестови са допуњавањем кратких одговора, задаци са означавањем, задаци вишеструког избора, спаривање појмова, дебате, есеји.
--	--	--	--	---

5.	Еволуција и развој екосистема. Концепт климакса. Циклуси кружења основних супстанци у природи (H₂O, C, N) и њихова повезаност. Азотофиксација, микориза, симбиоза, симбионтски организми (лишајеви). Ограниченост ресурса (капацитет средине) и одрживи развој. Нестанак врста и фактори угрожавања (Н.І.Р.О. концепт). Типични екосистеми Србије. Ретке и угрожене врсте Србије. Интродукције и реинтродукције и инвазивне врсте. Последице глобалних промена.	-установи узрочно-последичну везу између губитака врста у екосистему и негативних последица у преносу супстанце и енергије у мрежама исхране; -критички процени последице људских делатности у односу на расположиве ресурсе на Земљи; -повеже утицај еколошких чинилаца са распоредом карактеристичних врста које насељавају простор Србије; -истражи присуство инвазивних врста у својој околини и	Користе се активни начини учења, као што је комбинација програмиране наставе и проблемске наставе (на часу ученици, користећи стечена знања, решавају проблем који наставник формулише) или учење путем открића (наставник инструкцијама усмерава ученике који самостално истражују, структуришу чињенице и извлаче закључке; тако сами упознају стратегије учења и методе решавања проблема, што омогућава развој унутрашње мотивације, дивергентног мишљења, које отвара нове идеје и могућа решења проблема).	Праћење ученика путем дијалога, уз коришћење слика и постављање задатака, дискусија на часу, мапе појмова, проблемски задаци, лабораторијске вежбе, истраживачки пројекти, петнаестоминутни тестови, усмено испитивање, вршњачко оцењивање, практичан рад (тимски рад), пројектна настава, континуирано и систематско праћење ученика, подстицај ученика за боље напредовање, дискусија на
-----------	--	--	---	---

		вероватне путеве насељавања. -истражи разлоге губитка биодиверзитета на локалном подручју		релацији наставник – ученик, дискусија на релацији ученик –ученик, оспособљавање ученика за самопроцену у реализацији наставе и оцењивању, прикупљање информација из различитих извора (интернет, свакодневна посматрања, активност на часу и друго), праћење реализације домаћих задатака, праћење ученика при решавању задатака по нивоима знања, објективни тестови са допуњавањем кратких одговора, задаци са означавањем, задаци вишеструког избора, спаривање појмова, дебате, есеји.
--	--	---	--	--

--	--	--	--	--

р.б. наст. теме	НАЗИВ НАСТАВНЕ ТЕМЕ	ОЧЕКИВАНИ ИСХОДИ – УЧЕНИК ЋЕ БИТИ У СТАЊУ ДА:
1.	Јединство грађе и функције као основа живота	-повеже грађу ћелијских органела са њиховом улогом у метаболизму ћелије; -повеже однос површине и запремине ћелије и тела са начином обављања основних животних функција;
2.	Човек и здравље	-илуструје примерима везу између физиолошких одговора живих бића и промена у спољашњој средини; -одговорно се односи према свом здрављу; -изрази критички став према медијским садржајима који се баве здравим стиливима живота; -повеже промене настале у пубертету са деловањем хормона; -идентификује поремећаје у раду органа и система органа изазваних нездравим начином живота;
3.	Порекло и разноврсност живог света	-доведе у везу промене животних услова са еволуцијом живота на планети;

		-истражи давно нестале екосистеме; -повеже промене које се догађају организму током животног циклуса са активностима гена;
4.	Наслеђивање и еволуција	-повеже промене које се догађају организму током животног циклуса са активностима гена; -повеже промене наследног материјала са настанком нових врста путем природне селекције;
5.	Живот у екосистему	-установи узрочно-последичну везу између губитака врста у екосистему и негативних последица у преносу супстанце и енергије у мрежама исхране; -критички процени последице људских делатности у односу на расположиве ресурсе на Земљи; -повеже утицај еколошких чинилаца са распоредом карактеристичних врста које насељавају простор Србије; -истражи присуство инвазивних врста у својој околини и вероватне

		путеве насељавања. -истражи разлоге губитка биодиверзитета на локалном подручју
--	--	--

НАПОМЕНА:

ПРЕДМЕТНИ НАСТАВНИК:

Душица Вукомановић

МП

ДИРЕКТОР ШКОЛЕ:

Катарина Здравковић

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: музичка култура			Разред:8.
ЦИЉ УЧЕЊА ПРЕДМЕТА : циљ учења предмета Музичка култура је да код ученика, развијајући интересовања за музичку уметност, стваралачко и критичко мишљење, формира естетску перцепцију и музички укус, као и одговоран однос према очувању музичког наслеђа и култури свога и других народа.			Годишњи фонд часова:34
Наставна тема	Исходи по темама	Наставни садржаји	Начин остваривања
ЧОВЕК И МУЗИКА	повеже различите видове музичког изражавања са друштвено-историјским амбијентом у коме су настали; уочи основне карактеристике музичког стваралаштва у романтизму, импресионизму и савременом добу; препознаје националне игре у делима уметничке музике; наведе изражајна средстава музичке уметности карактеристична за период романтизма, импресионизма и савременог доба; разликује музичке форме романтизма, импресионизма и савременог доба; идентификује репрезентативне музичке примере најзначајнијих представника романтизма, импресионизма и савременог доба; идентификује елементе музике ранијих епоха као инспирацију у музици савременог доба;	Романтизам Програмска и апсолутна музика Соло песма Клавирска минијатура Националне и стилизоване игре (полка, мазурка, чардаш, казачок, сиртаки, валцер, танго...)Музичко-сценска дела Сметана, Дворжак, Шопен, Лист, Шуберт, Шуман, Паганини, Верди, Пучини, Росини, Чајковски, Бородин, Мусоргски, Мокрањец Импресионизам Равел, Дебиси Савремено доба Жанрови: Цез, популарна музика, апстрактна музика.Импровизација (појам) Стравински, Прокофјев, Коњовић, Константин Бабић, Вера Миланкови	Знање о музици кроз различите епохе има за циљ разумевање улоге музике у друштву, упознавање музичких изражајних средстава, инструмената, жанрова и облика. У начину реализације ових садржаја увек треба кренути од музичког дела, слушања или извођења. Час треба да буде оријентисан на улогу и природу музике, однос човека у датом периоду према њој и њеној намени, као и промишљању да ли је музика (и ако јесте, на које начине) била уметност какву данас познајемо или и нешто друго. Информације које се тичу контекста (на пример историјске, антрополошке, културолошке природе) треба да буду одабране и пренесене у служби разумевања света музике у датом духу времена. Хронолошки аспект Музичке културе за осми разред доприноси корелацији знања и треба имати на уму да одређени предмети покривају информисаност о немусичким аспектима романтизма, импресионизма и савремене музике на детаљнији и специфичнији начин.

МУЗИЧКИ ИНСТРУМЕНТИ	– препозна врсту дувачких инструмента по изгледу и звуку; – опише начин добијања тона код дувачких инструмената; – препозна инструмент или групу према врсти композиције у оквиру датог музичког стила; – објасни како је музика повезана са другим уметностима и областима ван уметности (музика и религија; технологија записивања, штампања нота; извођачке и техничке могућности инструмената;	Дувачки инструменти	Музички инструменти су незаобилазни елемент свих обла- сти Музичке културе. Како су, поред људског тела и гласа, значајно средство музичког изражавања човека, информације о музичким инструментима треба да проистекну непосредно из историјског и стваралачког контекста. У том смислу треба посебно обратити па- жњу на везу између избора инструмената и догађаја, односно при- лика када се и на који начин музика изводила. Као и све друге, дувачке инструменте треба обрадити кроз одговарајуће слушне примере који на упечатљив начин презентују њихове основне карактеристике. Информације о дувачким инстру- ментима (дрвени и лимени) треба да буду сведене и усмерене на начин добијања тона, тонску боју, изражајне и основне техничке могућности и примену. До знања о инструментима ученици треба да дођу из непо- средног искуства путем слушања и опажања, а не фактографским набрајањем, односно меморисањем података.
СЛУШАЊЕ МУЗИКЕ	– препозна инструмент или групу према врсти композиције у оквиру датог музичког стила; – објасни како је музика повезана са другим уметностима и областима ван уметности (музика и религија; технологија записивања, штампања нота; извођачке и техничке могућности инструмената;	Елементи музичке изражајности: темпо, динамика, тонске боје различитих гласова и инструмената.Слушање световне и духовне музике романтизма, импресионизма и савременог доба.Слушање вокалних, вокално- инструменталних и инструменталних композиција, домаћих и страних композитора.	Слушање музике је активан психички процес који подразуме- ва емоционални доживљај и мисаону активност. Ученик треба да има јасно формулисана упутства на шта да усмери пажњу приликом слушања музике. Током слушања ученици слушно идентификују музички стил и пореде га са основним карактеристикама друштве- но-историјског периода. Ученичку пажњу фокусирати на уочавање извођачког састава, темпа, мелодијских и ритмичких карактеристи- ка, са циљем да се повежу са музиком романтизма, импресионизма и савременог доба. Постепено, ови елементи музичког тока постају

		Слушање дела традиционалне народне музике	„константа“ у процесу ученичке перцепције па наставник може да проширује опажајни капацитет код ученика усмеравајући њихову пажњу пре слушања на релевантне специфичности музичког дела. Композиције које се слушају, својим трајањем и садржајем треба да одговарају могућностима перцепције ученика. Вокална, инструментална и вокално-инструментална дела треба да буду заступљена равноправно. Код слушања песама посебно треба обратити пажњу на везу музике и текста, а код инструменталних дела на извођачки састав, изражајне могућности инструмената. Елементи музичке писмености су у служби горе наведеног. Ученичка знања из различитих области треба повезати и ставити у функцију разумевања слушаног дела, подстичући код ученика креативност и критичко мишљење. Слушање дела инспирисаних фолклором, свог и других народа и народности треба представити у контексту разумевања различитог садржаја, облика и расположења слушаних композиција.
ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ	– изводи музичке примере користећи глас, покрет и инструменте, самостално и у групи; – користи музичке обрасце у осмишљавању музичких целина кроз певање, свирање и покрет; – комуницира у групи импровизујући мање музичке целине гласом, инструментом или покретом;	Певање песама по слуху и из нотног текста (солмизацијом) самостално и у групи. Певање песама у мешовитим тактовима (7/8, 5/8) по слуху. Певање песама у комбинацији са плесним покретом. Певање и свирање из нотног текста народних и уметничких композиција на инструментима	Сваки аспект извођења музике има непосредан и драгоцен утицај на развој ученика. Читање с листа једноставног ритмичког записа активира највећи број когнитивних радњи, развија дугорочно памћење, осетљивост за друге учеснике у музичком догађају (тзв. тимски рад, толеранција) и fine моторичке радње. Квалитетно музичко изражавање има значајан утицај на психу ученика, а самим тим и на капацитет и могућност свих видова изражавања. Уједно је важно да се кроз извођење музике, а у оквиру индивидуалних могућности ученика, подстиче и развијање личног стила изражавања.

	– учествује у креирању и реализацији школских приредби, догађаја и пројеката; – изрази доживљај музике језиком других уметности (плес, глума, писана или говорна реч, ликовна уметност); – примењује принцип сарадње и међусобног подстицања у комуникацији и заједничком музицирању;	Орфовог инструментарија и/или на другим инструментима. Извођење једноставнијих музичких примера у вези са обрађеном темом. Извођење (певање или свирање) једноставних ритмичких и мелодијских репрезентативних примера (одломака/тема) у стилу музике романтизма, импресионизма и савременог доба.	С обзиром на то да ће певање и свирање произилазити и из историјског контекста, начин извођења треба прилагодити у одно-су на дати контекст. Певање Главни критеријум за избор песама је квалитет музичког дела. Посебну пажњу треба обратити на тонски опсег композици- ја за певање због физиолошких промена певачког апарата (мути- рање). Приликом извођења песама најстарије музичке фолклорне традиције, треба неговати нетемперовани начин певања и дозволи-ти природним бојама гласа да дођу до изражаја. Песме се обрађују по слуху и из нотног текста. Мешовите тактове на примерима народних песама треба изводити по слуху. Приликом обраде песама из нотног текста након текстуалне, следианализа нотног текста, савладавање ритма, певање солмизацијом ина крају певање са литерарним текстом. Са ученицима је неопход-но постићи изражајно певање. Свирање Извођење свирањем треба реализовати на ритмичким и мелодијским инструментима. Свирање на мелодијским инстру- ментима је олакшано чињеницом да су ученици музички описме- њени те могу користити нотне примере појединих песама које су најпре анализирани и солмизационо обрађени. Свирањем се поред осталог развијају моторичке вештине, координација и опажајне способности. Елементи музичке писмености Елементе музичке писмености треба обрађивати кроз одгова- рајуће музичке примере и композиције, од нотне слике и
--	---	---	---

			тумачења према звуку. Мешовите тактове на примерима народних песама треба изводити по слуху.
МУЗИЧКО СТВАРАЛАШТВО	– комуницира у групи импровизујући мање музичке целине гласом, инструментом или покретом; – учествује у креирању и реализацији школских приредби, догађаја и пројеката; – изрази доживљај музике језиком других уметности (плес, глума, писана или говорна реч, ликовна уметност); – примењује принцип сарадње и међусобног подстицања у комуникацији и заједничком музицирању; – се понаша у складу са правилима музичког бонтона у различитим музичким приликама; – критички просуђује утицај музике на здравље; користи могућности ИКТ-а за самостално истраживање, извођење и стваралаштво.	Импровизација Креирање покрета уз музику коју ученици изводе. Креирање ритмичке пратње. Реконструкција музичких догађаја у стилу романтизма, импресионизма и савремене музике. Израда дувачких инструмената од доступних материјала.	Дечје музичко стваралаштво представља виши степен акти- вирања музичких способности које се развијају у свим музичким активностима, а резултат су креативног односа према музици. Оно подстиче музичку фантазију, обликује стваралачко мишљење, продубљује интересовања и доприноси трајнијем усвајању и пам- ћењу музичких вештина и знања. Стваралаштво може бити заступљено кроз: – израду дуваачких музичких инструмената (функционалних или нефункционалних); – музичко-истраживачки рад; – осмишљавање музичких догађаја, програма и пројеката; – осмишљавање музичких радионица; креативну употребу мултимедија: ИКТ, аудио снимци, сли-ковни материјал, мобилни телефони...Уколико има могућности, могу се осмислити и реализовати тематски пројекти на нивоу одељења или разреда. Пројектна настава се остварује реализацијом пројекта и тимским радом ученика. Тема пројекта се састоји од подтема које ученици могу да реализују у тиму, тандему или појединачно.

Праћење и вредновање	Настава музичке културе подразумева учешће свих ученика, а не само оних који имају музичке предиспозиције. Како је предмет музичка култура синтеза вештина и знања, полазна тачка у процесу оцењивања треба да буду индивидуалне музичке способности и ниво претходног знања сваког ученика. Битни фактори за праћење музичког развоја и оцењивање сваког ученика су његово знање, рад, степен ангажованости, кооперативност, интересовање, став, умешност и креативност, али и напредовање у односу на претходна постигнућа. Тако се у настави музичке културе за исте образовне-васпитног задатке могу добити различите оцене, као и за различите резултате исте оцене, због тога што се конкретни резултати упоређују са индивидуалним ученичким могућностима. Начин провере и оцена треба да подстичу ученика да напредује и активно учествује у свим видовима музичких активности. Главни критеријум за процес праћења и процењивања је <i>начин ученичке</i> партиципације у музичком догађају, односно да ли је у стању да прати музичко дело при слушању и како односно, да ли и како изводи и ствара музику користећи постојеће знање. У зависности од области и теме, постигнућа ученика се могу оценити усменом провером, краћим писаним проверама (до 15 мину- та) и проценом практичног рада и стваралачког ангажовања. Поред ових традиционалних начина оцењивања, треба користити и друге начине оцењивања као што су: -допринос ученика за време групног рада; – израда креативних задатака на одређену тему; – рад на пројекту (ученик даје решење за неки проблем и одговара на конкретне потребе); – специфичне вештине. У процесу вредновања резултата учења наставник треба да буде фокусиран на ученичку мотивацију и ставове у односу на извођењеи стваралаштво, способност концентрације, квалитета/перцепције и начин размишљања приликом слушања, као и примену теоретског знања у музицирању. Наставник треба да мотивише ученика на даљи развој, тако да ученик осети да је кроз процес вредновања виђен и подржан, као и да има оријентацију где се налази у процесу развоја у оквиру музике и музичког изражавања. Важно је укључити самог ученика у овај процес у смислу дијалога и узајамног разумевања у вези са тим шта ученик осећа као препреке (вољне и невољне) у свом развоју, као и на које начине се, из ученикове перспективе, оне могу пребродити. Када је у питању вредновање области Музичко стваралаштво, оно треба вредновати у смислу стваралачког ангажовања ученика, а непрема квалитету насталог дела, јер су и најскромније музичке импровизације, креативно размишљање и стварање педагошки оправдане. Узимајући у обзир све циљеве које процес учења, краткорочно и дугорочно треба да постигне, неопходно је имати на уму да се оквир вредновања процеса и резултата учења одвија највише у учениковом живом контакту са музиком, тј. извођењу и стваралаштву, а такође и слушању музике. Теоретско знање треба да има своју примену и функцију у ученичком изражавању кроз музику и у контакту са музиком. Како процес учења у оквиру сваког часа треба да обухвати све области, посматрање ученика у живом контакту са музиком јеистовремено показатељ квалитета процеса учења, као и идеална сцена за вредновање резултата учења. Сумативно вредновање треба да буде осмишљено кроз задатке и активности које захтевају креативну примену знања. Диктате не треба практиковати ни задавати.
-----------------------------	---

Начин прилагођавања	У складу са утврђеним потребама извршити индивидуализацију наставе и обезбедити додатну образовну подршку: -просторно, садржајно и методичко прилагођавање наставног програма (нпр. распоред седења, избор градива и прилагођавање задатака, начина и врста оцењивања...); -коришћење вршњачке подршке и помоћи у остваривању прилагођених исхода и развијању компетенција; -размена искустава и сарадња са члановима одговарајућих стручних већа и тимова у школи.
---------------------	--

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: ХОР-секција			Разред: 8.
ЦИЉ УЧЕЊА ПРЕДМЕТА : Општи циљ наставе секције Хор је развијање интересовања за музичку уметност и упознавање музичке традиције и културе свога и других народа. Остали циљеви и задаци су: да код ученика развија музичке способности и жељу за активним музицирањем/певањем и учествовањем у школским ансамблима; да подстиче креативне способности ученика и смисао за колективно музицирање; да развија навике слушања музике, подстиче доживљај и оспособљеност за разумевање музичких порука; да подстиче стваралачко ангажовање у свим музичким активностима (извођење, слушање, истраживање и стварање музике); да развија критичко мишљење. да ученици развијају музичке способности и културу певања кроз заједничко хорско извођење да негују слух, ритам, гласовне могућности и музичко памћење, као и да стекну навике тимског рада, одговорности и уметничког изражавања. Ученици се оспособљавају за правилно коришћење гласа, интерпретацију разноврсних хорских композиција и активно учешће у културном животу школе и заједнице.			Годишњи фонд часова: 34
Наставна тема	Исходи по темама	Наставни садржаји	Начин остваривања
Певање песама	Певање песама (учење по слуху и учење песме са нотног текста) различитог садржаја и расположења традиционалне и уметничке музике, које су примерене гласовним могућностима и узрасту ученика. Пожељно је повезивање садржаја песама са садржајима осталих наставних предмета уколико је могуће (ученици и школа, годишња доба, празници и обичаји, завичај и домовина, природа и околина, животиње...) - певају песме наших и других народа (народне, уметничке, дечје, староградске)-	Певање песама по слуху самостално и у групи Певање песама из нотног текста солмизацијом Певање песама у комбинацији са покретом Извођење дечијих, народних и уметничких игара Хор треба да пева а capella или уз инструменталну пратњу наставника (или неког ученика) на хармонском инструменту. Репертоар школских хорова обухвата одговарајућа дела	Настава хора остварује се кроз редовне пробе које обухватају вокалне и ритмичке вежбе, развијање музичког слуха и правилне технике певања. Рад се заснива на групном и индивидуалном увежбавању, уз постепено усвајање хорског репертоара прилагођеног узрасту и гласовним могућностима ученика. Током рада користе се различите методе и облици рада: демонстрација, понављање, слушање музичких примера, певање по слуху и по нотном запису. Посебна пажња посвећује се правилном дисању, дикцији, интонацији и изражајности. Настава се реализује кроз заједничко музицирање, сарадњу и развијање осећаја припадности колективу, као и кроз јавне наступе, школске приредбе, концерте и манифестације. Рад хора подстиче креативност, самопоуздање и одговорност ученика, као и

	пева самостално и у групи; - примењује правилну технику певања (правилно дисање, држање тела, артикулација); - користи различита средства изражајног певања у зависности од врсте, намене и карактера композиције; - искаже своја осећања у току извођења музике; – примењује принцип сарадње и међусобног подстицања у заједничком музицирању; -учествује у креирању школских приредби, догађаја и пројеката; - користи могућности ИКТ-а у извођењу музике (коришћење матрица, караоке програма, аудио снимака...);	домаћих и страних аутора разних епоха.	развијање позитивног односа према музици и културном наслеђу. Песме се обрађују по слуху и из нотног текста. Приликом обраде песама из нотног текста након текстуалне, следи анализа нотног текста, савладавање ритма, певање солмизацијом и на крају певање са литерарним текстом. Са ученицима је неопходно постићи изражајно певање.
Праћење и вредновање	Праћење и вредновање ученика у настави хора врши се континуирано и има формативни карактер. Праћење и вредновање ученика у изборној настави хора заснива се на континуираном праћењу ангажовања, залагања и напредовања ученика, у складу са њиховим интересовањима, способностима и могућностима. Посебан акценат ставља се на активност на пробама, сарадњу у групи и однос према колективном музицирању. Вреднују се: – редовност и активност на пробама – правилно коришћење гласа, интонација и ритмичка тачност – познавање и извођење хорског репертоара – сарадња, дисциплина и однос према колективном раду – учешће у јавним наступима и школским манифестацијама Напредак ученика прати се кроз посматрање, усмену повратну информацију и анализу хорског извођења, уз подстицање самовредновања и развијање одговорности према заједничком раду. Вредновање има подстицајну улогу и усмерено је на мотивисање ученика и развој позитивног односа према музици и хорском певању.		

	Вреднује се редовно учешће у раду хора, усвајање основних елемената хорског певања (интонација, ритам, дикција), као и спремност ученика за јавне наступе и школске активности. Вредновање има подстицајни и мотивациони карактер и реализује се кроз посматрање, разговор и повратну информацију, без наглашавања такмичарског или оцењивачког приступа.
Начин прилагођавања	Настава изборног хора прилагођава се индивидуалним способностима, интересовањима и гласовним могућностима ученика. Садржаји и активности усклађују се са узрастом, нивоом музичког предзнања и развојним карактеристикама ученика, уз уважавање различитог темпа напредовања. Прилагођавање се остварује кроз избор примереног хорског репертоара, диференциране вокалне и ритмичке вежбе, флексибилну поделу гласова, као и кроз подстицање активног учешћа свих ученика у складу са њиховим могућностима. Посебна пажња посвећује се ученицима који показују израженији интерес или потребу за додатном подршком, кроз индивидуално усмеравање и мотивацију. Рад хора организује се у подстицајној и сарадничкој атмосфери, са циљем развијања позитивног односа према музици, заједничком раду и уметничком изражавању. -коришћење вршњачке подршке и помоћи у остваривању прилагођених исхода и развијању компетенција; -размена искустава и сарадња са члановима одговарајућих стручних већа и тимова у школи.

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: ФИЗИКА			Разред:8.
ЦИЉ УЧЕЊА ПРЕДМЕТА : Циљ наставе физике јесте да се осигура да сви ученици стекну базичну језичку и научну писменост и да напредују ка реализацији одговарајућих Стандарда образовних постигнућа, да се оспособе да решавају проблеме и задатке у новим и непознатим ситуацијама, да изразе и образложе своје мишљење и дискутују са другима, развију мотивисаност за учење и заинтересованост за предметне садржаје, као и да упознају природне појаве и основне законе природе, да стекну основну научну писменост, да се оспособе за уочавање и распознавање физичких појава у свакодневном животу и за активно стицање знања о физичким појавама кроз истраживање, да оформе основу научног метода и да се усмере према примени физичких закона у свакодневном животу и раду.			Годишњи фонд часова: 68
Наставна тема	Исходи по темама	Наставни садржаји	Начин остваривања
1.ОСЦИЛАТОРНО И ТАЛАСНО КРЕТАЊЕ	–разуме појам осцилаторног кретања и његов значај и примену у свету који нас окружује, почев од свакодневног живота, преко примене у техници, грађевинарству, саобраћају; –упозна основне појмове и физичке величине које карактеришу осцилаторно кретање (фреквенција, брзина, таласна дужина); –разуме појмове звука, карактеристике звука и звучне резонанце.	Осцилаторно кретање (осциловање тела обешеног о опругу, осциловање куглице клатна). Појмови и величине којима се описује осциловање тела (амплитуда, период, фреквенција). Закон о одржању механичке енергије при осциловању тела. Механички таласи. Основни параметри којима се описује таласно кретање (таласна дужина, фреквенција, брзина). Звук. Карактеристике звука и звучна резонанција. Демонстрациони огледи. Осциловање куглице клатна и тела обешеног о опругу (у ваздуху и у течности). Осциловање жица и ваздушних стубова (ксилофон, различите затегнуте жице, једнаке стаклене флаше са различитим нивоима воде). Одакле долази звук (гумено црево са два левка, канап и две пластичне чаше...). Таласи (таласна машина	<i>Поступност (од једноставног ка сложеном) при упознавању нових појмова и формулисању закона.</i> <i>Очигледност при излагању наставних садржаја (уз сваку тематску целину наведено је више демонстрационих огледа, а у недостатку наставних средстава могуће је користити и видео симулације).</i> <i>Повезаност наставних садржаја са појавама у свакодневном животу.</i> <i>Програмски садржаји на основу исхода се могу реализовати: излагањем садржаја теме уз одговарајуће демонстрационе огледе; решавањем квалитативних и квантитативних проблема као и проблем – ситуација; лабораторијским вежбама; домаћим задацима; коришћењем других начина рада који доприносе бољем разумевању садржаја теме (пројекти, допунска настава, додатни рад...); систематским праћењем рада сваког ученика. Да би се циљеви и задаци наставе физике остварили у целини, неопходно је да ученици</i>

		или када). Демонстрација звучне резонанције променом висине ваздушног стуба (дужа стаклена цев са водом) Лабораторијска вежба 1. Мерење периода осциловања клатна или периода осциловања тега на опрузи 2. Одређивање убрзања Земљине теже помоћу математичког клатна	<i>активно учествују у свим облицима наставног процеса. Имајући у виду да сваки од наведених облика наставе има своје специфичности у процесу остваривања, то су и методска упутства прилагођена овим специфичностима.</i>
2. СВЕТЛОСНЕ ПОЈАВЕ	–упозна и разуме законе праволинијског кретања светлости, одбијања и преламања светлости, као и једноставне геометријске конструкције ликова код сферних огледала и сочива; –разуме да је брзина светлости у вакууму највећа позната брзина у природи и да је индекс преламања светлости за две средине једнак односу брзина светлости у тим срединама; –уме да израчуна линеарно увећање сабирног сочива, као и да се користи оптичким инструментима (лупа, микроскоп).	Светлост (основни појмови). Праволинијско простирање светлости (сенка и полусенка, помрачење Сунца и Месеца). Закон одбијања светлости. Равна и сферна огледала и конструкција ликова предмета. Брзина светлости у различитим срединама. Индекс преламања и закон преламања светлости. Тотална рефлексација. Преламање светлости кроз призму и сочива. Одређивање положаја ликова код сочива. Оптички инструменти. Лупа и микроскоп. Систематизација и обнављање градива. Демонстрациони огледи. Сенке. Хартлијева плоча за илустровање закона о одбијању и преламању светлости. Преламање светлости (штапић делимично уроњен у чашу с водом, новчић у чаши са водом и испод ње). Преламање беле светлости при пролазу кроз призму. Преламање светлости кроз сочиво, око и корекција вида (оптичка клупа, геометријска оптика на магнетној табли, стаклена флаша са водом као сочиво). Лупа и микроскоп. Лабораторијске вежбе	<i>Поступност</i> (од једноставног ка сложеном) при упознавању нових појмова и формулисању закона. <i>Очигледност</i> при излагању наставних садржаја (уз сваку тематску целину наведено је више демонстрационих огледа, а у недостатку наставних средстава могуће је користити и видео симулације). <i>Повезаност наставних садржаја</i> са појавама у свакодневном животу. Програмски садржаји на основу исхода се могу реализовати: излагањем садржаја теме уз одговарајуће демонстрационе огледе; решавањем квалитативних и квантитативних проблема као и проблем – ситуација; лабораторијским вежбама; домаћим задацима; коришћењем других начина рада који доприносе бољем разумевању садржаја теме (пројекти, допунска настава, додатни рад...); систематским праћењем рада сваког ученика. Да би се циљеви и задаци наставе физике остварили у целини, неопходно је да ученици активно учествују у свим облицима наставног процеса. Имајући у виду да сваки од наведених облика наставе има своје специфичности у процесу остваривања, то су и методска упутства прилагођена овим специфичностима.

		1. Провера закона одбијања светлости коришћењем равног огледала. 2. Одређивање жижне даљине сабирног сочива.	
3. ЕЛЕКТРИЧНО ПОЉЕ	–зна да постоје две врсте наелектрисања; –уозна појаве наелектрисавања тела и узајамно деловање наелектрисаних тела; –објасни наелектрисавање на основу структуре атома; –разуме појам електричног поља и рада у електричном пољу; –усвоји и разбере појам количине наелектрисања и напон, њихове мерне јединице и да уме да користи волтметар.	Наелектрисавање тела. Елементарна количина наелектрисања. Закон о одржању количине наелектрисања. Узајамно деловање наелектрисаних тела. Кулонов закон. Електрично поље (линије сила, хомогено и нехомогено поље). Рад силе електричног поља. Напон. Веза напона и јачине хомогеног електричног поља. Електричне појаве у атмосфери. Систематизација и обнављање градива. Демонстрациони огледи. Наелектрисавање чврстих изолатора и проводника. Електрофор, електрично клатно и електроскоп. Линије сила електричног поља (перјанице, гриз у ричинусовом уљу и јаком електричном пољу). Фарадејев кавез. Антистатичке подлоге. Инфлуентна машина. Мехури сапунице у електричном пољу. Модел громобрана.	<i>Поступност</i> (од једноставног ка сложенем) при упознавању нових појмова и формулисању закона. <i>Очигледност</i> при излагању наставних садржаја (уз сваку тематску целину наведено је више демонстрационих огледа, а у недостатку наставних средстава могуће је користити и видео симулације). <i>Повезаност наставних садржаја</i> са појавама у свакодневном животу. Програмски садржаји на основу исхода се могу реализовати: излагањем садржаја теме уз одговарајуће демонстрационе огледе; решавањем квалитативних и квантитативних проблема као и проблем – ситуација; лабораторијским вежбама; домаћим задацима; коришћењем других начина рада који доприносе бољем разумевању садржаја теме (пројекти, допунска настава, додатни рад...); систематским праћењем рада сваког ученика. Да би се циљеви и задаци наставе физике остварили у целини, неопходно је да ученици активно учествују у свим облицима наставног процеса. Имајући у виду да сваки од наведених облика наставе има своје специфичности у процесу остваривања, то су и методска упутства прилагођена овим специфичностима.
4. ЕЛЕКТРИЧНА СТРУЈА	–зна да објасни појаву електричне струје; –уме да повеже све потребне елементе у струјно коло; –уозна следеће физичке величине: електричну струју, електрични отпор,	Електрична струја (једносмерна, наизменична). Услови за настајање електричне струје и извори струје (ЕМС). Мерење електричне струје и напона.	<i>Поступност</i> (од једноставног ка сложенем) при упознавању нових појмова и формулисању закона. <i>Очигледност</i> при излагању наставних садржаја (уз сваку тематску целину наведено је више демонстрационих огледа, а у недостатку

	рад и снагу електричне струје и њихове мерне јединице; –усвоји, разуме и на нивоу примене да користи Омов закон, Кулонов закон; –уме да рукује мерним инструментима.	Електрична отпорност проводника. Проводници и изолатори. Омов закон за део струјног кола. Рад и снага електричне струје. Цул-Ленцов закон. Омов закон за цело струјно коло. Везивање отпорника. Електрична струја у течностима и гасовима. Систематизација и обнављање градива. Демонстрациони огледи. Демонстрациони амперметар у струјном колу. Регулисање електричне струје у колу реостатом и потенциометром. Графитна мина (оловке) као потенциометар. Мерење електричне отпорности омметром. Загревање проводника електричном струјом. Протицање електричне струје у воденом раствору кухињске соли. Лимун као батерија. Пажњено у Гајслеровим цевима помоћу Теслиног трансформатора. Лабораторijske вежбе 1. Зависност електричне струје од напона на проводнику (таблични и графички приказ зависности). 2. Одређивање електричне отпорности отпора у колу помоћу амперметра и волтметра. 3. Мерење електричне струје и напона у колу са серијски и паралелно повезаним отпорницима и одређивање еквивалентне отпорности.	наставних средстава могуће је користити и видео симулације). <i>Повезаност наставних садржаја</i> са појавама у свакодневном животу. Програмски садржаји на основу исхода се могу реализовати: излагањем садржаја теме уз одговарајуће демонстрационе огледе; решавањем квалитативних и квантитативних проблема као и проблем – ситуација; лабораторијским вежбама; домаћим задацима; коришћењем других начина рада који доприносе бољем разумевању садржаја теме (пројекти, допунска настава, додатни рад...); систематским праћењем рада сваког ученика. Да би се циљеви и задаци наставе физике остварили у целини, неопходно је да ученици активно учествују у свим облицима наставног процеса. Имајући у виду да сваки од наведених облика наставе има своје специфичности у процесу остваривања, то су и методска упутства прилагођена овим специфичностима.
5.МАГНЕТНО ПОЉЕ	–разуме да се магнетна својства испољавају кроз интеракцију посредством магнетног поља (тела од гвозђа, проводник са струјом и магнетно поље Земље);	Магнетно поље сталних магнета. Магнетно поље Земље. Магнетно поље електричне струје. Дејство магнетног поља на струјни проводник. Допринос Николе Тесле и Михајла Пупина развоју науке о	<i>Поступност</i> (од једноставног ка сложенем) при упознавању нових појмова и формулисању закона. <i>Оцигледност</i> при излагању наставних садржаја (уз сваку тематску целину наведено је више демонстрационих огледа, а у недостатку

	–усвоји и разуме магнетно поље електричне струје и дејство магнетног поља на струјни проводник; –упозна научна достигнућа Николе Тесле и Михајла Пупина.	електромагнетним појавама и њиховој примени. Демонстрациони огледи. Линије сила магнетног поља потковичастог магнета и магнетне шипке. Магнетна игла и школски компас. Ерстедов оглед. Електромагнет. Узајамно деловање два паралелна проводника кроз које протиче струја.	наставних средстава могуће је користити и видео симулације). <i>Повезаност наставних садржаја</i> са појавама у свакодневном животу. Програмски садржаји на основу исхода се могу реализовати: излагањем садржаја теме уз одговарајуће демонстрационе огледе; решавањем квалитативних и квантитативних проблема као и проблем – ситуација; лабораторијским вежбама; домаћим задацима; коришћењем других начина рада који доприносе бољем разумевању садржаја теме (пројекти, допунска настава, додатни рад...); систематским праћењем рада сваког ученика. Да би се циљеви и задаци наставе физике остварили у целини, неопходно је да ученици активно учествују у свим облицима наставног процеса. Имајући у виду да сваки од наведених облика наставе има своје специфичности у процесу остваривања, то су и методска упутства прилагођена овим специфичностима.
6.ЕЛЕМЕНТИ АТОМСКЕ И НУКЛЕАРНЕ ФИЗИКЕ	–упозна једноставне моделе структуре атома; –упозна и разуме појам нуклеарних сила и појаву радиоактивности; –се упозна са појмом нуклеарне енергије и њене примене.	Структура атома (језгро, електронски омотач). Нуклеарне силе. Природна радиоактивност. Радиоактивно зрачење (алфа, бета и гама зраци) и њихово биолошко дејство на биљни и животињски свет. Заштита од радиоактивног зрачења. Вештачка радиоактивност. Фисија и фузија. Примена нуклеарне енергије и радиоактивног зрачења. Демонстрациони оглед. Детекција присуства радиоактивног зрачења. (школски Гајгер-Милеров бројач)	<i>Поступност</i> (од једноставног ка сложеном) при упознавању нових појмова и формулисању закона. <i>Оцигледност</i> при излагању наставних садржаја (уз сваку тематску целину наведено је више демонстрационих огледа, а у недостатку наставних средстава могуће је користити и видео симулације). <i>Повезаност наставних садржаја</i> са појавама у свакодневном животу. Програмски садржаји на основу исхода се могу реализовати: излагањем садржаја теме уз одговарајуће демонстрационе огледе; решавањем квалитативних и квантитативних проблема као и проблем – ситуација; лабораторијским вежбама; домаћим задацима;

			коришћењем других начина рада који доприносе бољем ра- зумевању садржаја теме (пројекти, допунска настава, додатни рад...); систематским праћењем рада сваког ученика. Да би се циљеви и задаци наставе физике остварили у целини, неопходно је да ученици активно учествују у свим облицима наставног процеса. Имајући у виду да сваки од наведених облика наставе има своје специфичности у процесу остваривања, то су и методска упутства прилагођена овим специфичностима.
7. ФИЗИКА И САВРЕМЕНИ СВЕТ	-треба да упозна утицај физике на развој других природних наука, медицине и технологије.	Утицај физике на развој других природних наука, медицине и технологије	<i>Поступност</i> (од једноставног ка сложеном) при упознавању нових појмова и формулисању закона. <i>Очигледност</i> при излагању наставних садржаја (уз сваку тематску целину наведено је више демонстрационих огледа, а у недостатку наставних средстава могуће је користити и видео симулације). <i>Повезаност наставних садржаја</i> са појавама у свакодневном животу. Програмски садржаји на основу исхода се могу реализовати: излагањем садржаја теме уз одговарајуће демонстрационе огледе; решавањем квалитативних и квантитативних проблема као и проблем – ситуација; лабораторијским вежбама; домаћим задацима; коришћењем других начина рада који доприносе бољем ра- зумевању садржаја теме (пројекти, допунска настава, додатни рад...); систематским праћењем рада сваког ученика. Да би се циљеви и задаци наставе физике остварили у целини, неопходно је да ученици активно учествују у свим облицима наставног процеса. Имајући у виду да сваки од наведених облика наставе има своје специфичности у процесу остваривања, то су и методска упутства прилагођена овим специфичностима.

Праћење и вредновање	Праћење рада ученика Наставник : - На почетку школске године потребно је спровести иницијални тест. - континуирано прати рад сваког ученика кроз непрекидно проверавање његових усвојених знања, стечених на основу свих облика наставе: демонстрационих огледа, предавања, решавања квантитативних и квалитативних задатака, лабораторијских вежби, и пројеката... - треба континуирано проверавати и вредновати компетенције (знања, вештине и ставове) ученика помоћу усменог испитивања, кратких писмених провера, тестова на крају већих целина, контролних вежби и провером експерименталних вештина. - уредно води евиденцију о раду и напредовању сваког ученика. - подстиче на размишљање и логичко закључивање. - Ученик се кроз усмене одговоре навикава да користи прецизну терминологију и развија способност да своје мисли јасно формулише. - Будући да је програм, како по садржају, тако и по обиму, прилагођен психофизичким могућностима ученика седмог разреда, сталним обнављањем најважнијих делова из целокупног градива постиже се да стечено знање буде трајније и да ученик боље уочава повезаност разних области физике. - На крају школске године, такође, треба спровести часове систематизације градива и проверити ниво постигнућа ученика и степен остварености образовних исхода.
Начин прилагођавања	Наставник примењује специфичне задатке/активности/материјале на основу ИОП-а и плана индивидуализације. Ученици којима је потребна додатна подршка учествују у заједничким активностима којима се подстиче њихов напредак и интеракција са другим ученицима.

КРИТЕРИЈУМИ ОЦЕЊИВАЊА (8. разреда)				
НАСТАВНА ТЕМА	ДОВОЉАН 2	ДОБАР 3	ВРЛО ДОБАР 4	ОДЛИЧАН 5
ОСЦИЛАТОРНО И ТАЛАСНО КРЕТАЊЕ	• Познаје и разуме кључне појмове и информације и повезује их на основу задатог критеријума; • Усвојио је одговарајућу терминологију; • Способан је да се определи и исказе став; • Примењује одговарајуће поступке и процедуре у решавању једноставних проблемских ситуација у познатом контексту;	• Разуме и самостално објашњава основне појмове и везе између њих; • Уме да формулише своје ставове, процене и одлуке и објасни начин како је дошао до њих; • Бира и примењује одговарајуће поступке и процедуре у решавању проблемских ситуација у познатом контексту; • Уме јасно да исказе одређени садржај у складу са захтевом и на одговарајући	• Логички организује и самостално тумачи сложене садржинске целине и информације; • Повезује садржаје и концепте из различитих области са ситуацијама из живота; • Уме да анализира проблем, изврши избор одговарајуће процедуре и поступака у решавању нових проблемских ситуација; • Изражава се на различите начине (усмено, писано, графички, практично, и др.),	• Ученик примењује знања у сложеним и непознатим ситуацијама; • Самостално и на креативан начин објашњава и критички разматра сложене садржинске целине. • Бира, повезује и вреднује различите врсте и изворе података • Решава проблеме који имају и више решења, вреднује и образлаже решења и примењене поступке;
СВЕТЛОСНЕ ПОЈАВЕ	• Уме јасно да исказе појединости у оквиру одређеног садржаја (усмено и писмено)			

	• Уз инструкције извршава рутинске радне задатке .	начин (усмено, писмено, графички, практично, и др.), укључујући коришћење информационих технологија;	укључујући и коришћење информационих технологија.	• Изражава се на различите начине (усмено, писано, графички, практично, и др.), укључујући и коришћење информационих технологија.
ЕЛЕКТРИЧНО ПОЉЕ	• Повремено показује заинтересованост за сопствени процес учења.	• Показује заинтересованост за сопствени процес учења, уважава препоруке за напредовање и делимично их реализује.	• Самостално извршава сложене радне задатке према стандардизованој процедури, бира прибор и алате у складу са задатком и захтевима безбедности и очувања здравља.	• Самостално извршава сложене радне задатке поштујући стандардизовану процедуру, показује иницијативу .
ЕЛЕКТРИЧНА СТРУЈА	• Ученик репродукује и препознаје основне појмове: разуме садржај, али не зна да га примени ни образложи на задацима.	• Ученик репродукује и разуме основне физичке појмове, разуме садржај, али је површан у његовој примени.	• Континуирано показује заинтересованост за сопствени процес учења, уважава препоруке за напредовање и углавном их реализује.	• Континуирано показује заинтересованост и одговорност према сопственом процесу учења, уважава препоруке за напредовање и реализује их.
МАГНЕТНО ПОЉЕ	• Познаје основне физичке формуле, али често греша приликом самосталног решавања чак и једноставних проблема и задатака.	• Садржај може образложити користећи задате примере, али уз интервенцију наставника.	• У стању је да надогради стечена знања. Садржај образлаже самостално. Познаје физичке ознаке, повезује задате податке, ретко не може да реши сложене проблеме и задатке, није самосталан у решавању најтежих задатака.	• Ученик репродукује градиво, разуме, надограђује стечена знања.
ЕЛЕМЕНТИ АТОМСКЕ И НУКЛЕАРНЕ ФИЗИКЕ	• Препознаје податке приказане графицима, сликама или у табелама али их не може у потпуности самостално интерпретирати, већ му је потребна помоћ наставника.	• Познаје основне физичке формуле, самостално решава задатке средње тежине, и проблеме.	• Приликом израде рачунских задатака сналази се и решава и задатке који су сасвим нови, уз повезивање свих стечених знања из математике.	• Самостално образлаже садржај наводећи и своје примере, решава и сложене проблеме и задатке. Одлично познаје физичке појаве, изводи закључке на основу физичких појава које је видео или замислио, повезује податке са графика.
ФИЗИКА И САВРЕМЕНИ СВЕТ		• Препознаје податке приказане графицима, сликама или у табелама али их не може у потпуности самостално интерпретирати, већ му је потребна помоћ наставника.		• Ученик репродукује градиво, разуме, надограђује стечена знања.

ОШ „ Чибуковачки партизани“

Краљево

2025/2026. година

ТЕМАТСКИ ПЛАН-МАТЕМАТИКА 8.РАЗРЕД

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: МАТЕМАТИКА

Р.Б. Наст. Теме	ПРОГРАМСКИ САДРЖАЈИ РАСПОРЕЂЕНИ ПО НАСТАВНИМ ТЕМАМА	ИСХОДИ - НИВОИ ПОСТИГНУЋА	НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА	ПРАЋЕЊЕ И ВРЕДНОВАЊЕ

1.	Пропорционалне величине. Талесова теорема. Сличност троуглова. Примене сличности.	Схватају појам размере, владају појмом троугла, цртај троугао користећи прибор, разликује основне врсте троуглова, препознају основне елементе троугла -интуитивно схватају појам сличних фигура, деле дуж на једнаке делове, , деле дуж на три,пет, седам, делова; Решавају задатке користећи Питагорину теорему, користе сличност, везују је са карактеристичним својствима фигура, схватају Талесову теорему у задацима. Разумеју Талесову теорему, деле дату дуж у датој размери; Закључују користећи особине паралелних правих, примењују сличност троуглова, повезујући	Поновити размеру дужи и израчунавања растојања на основу дате размере на географској карти. На примерима показати израчунавање и конструкцију четврте геометријске пропорционале, објаснити самерљиве и несамерљиве дужи. Поступним закључивањем формулисати исказ Талесове теореме. Размотрити случајеве примене Талесове и обрнуте Талесове теореме конструктивном поделом дужи на једнаке делове. Сличност троуглова, примену и коефицијент сличности увести разматрањем ситуација из свакодневног живота.За пропорционалност страница сличних троуглова и формулацију ставова сличности искористити Талесову теорему. Примену сличности реализовати на	- Иницијално тестирање свакодневно праћење ученика од почетка до краја часа кроз дијалог вођен између ученика и наставника, као и између ученика и ученика - Петоминутне провере на крају часа одрађене путем усмених одговора или кратких писмених одговора - Целочасовна провера знања путем контролне вежбе - Праћење израде домаћих задатака

		тако разна својства геометријских објеката, примењују Талесову теорему и примењују је у конструктивним задацима. Умеју да примене сличност троуглова , повезујући тако разна својства геометријских објеката, конструишу четврту геометријску пропорционалу , умеју да конструишу троугао сличан датом;	примерима из историје математике (висина Кеопсове пирамиде) и примени на правоугли троугао.	
2.	Однос тачке и праве, тачке и равни. Односи правих; мимоилазне праве. Односи праве и равни, нормала на раван, растојање тачке од равни. Односи две равни. Ортогонална пројекција на раван (тачке, дужи и праве).	Влада појмовима дуж, полуправа, права и раван, уочава њихове моделе у реалним ситуацијама и уме да их нацрта користећи прибор, разликује врсте углова и паралелне и нормалне праве, израчунава непознату страницу правоуглог троугла примењујући Питагорину теорему, ортогонално пројектује	Обраду међусобних односа тачака, правих и равни у простору засновати на посматрању и анализи објеката у окружењу, користећи математичку терминологију и одговарајуће ознаке. Посебну размотрити <i>паралелно</i> и <i>нормално</i> (између две праве, између праве и равни, односно између две равни). Угао	Свакодневно праћење ученика од почетка до краја часа кроз дијалог вођен између ученика и наставника, као и између ученика и ученика Петоминутне провере на крају часа одрађене путем

	Угао између праве и равни. Полиедар.	тачку у реалној ситуацији; Решава задатке користећи Питагорину теорему Зна чиме је одређена права и раван, усвојио је појам компланарних и колинеарних тачака, разуме ортогоналну пројекцију; црта ортогоналну пројекцију дужи, праве или полуправе на раван. Представља цртежом односе геометријских објеката у равни и простору и користи их приликом решавања задатака; Закључује користећи особине паралелних и нормалних правих, усваја теореме о одређености равни и користи их, познаје и користи својства ортогоналне пројекције при израчунавању. Анализира односе тачака,	између праве и равни увести као угао између праве и њене ортогоналне пројекције на ту раван. Питагорину теорему илустровати у примерима у вези са ортогоналним пројектовањем дужи на раван. Полиедар увести као део простора ограничен многоугловима, анализирати облик и број страна полиедара, својства коцке и квадра и повезати их са осталим садржајима ове наставне теме. Неопходно је код ученика подстицати вештину цртања (слободном руком) просторних фигура. Обратити посебно пажњу на цртање пуних и непрекиданих линија.	усмених одговора или кратких писмених одговора Праћење реализације домаћих задатака Праћење ученика при решавању задатака по нивоима знања Праћење ученика приликом рада у групи Целочасовна провера знања путем контролне вежбе
--	---	--	--	---

		правих и равни у простору и запише те односе математичким писмом; Уочава правоугли троугао у простору и примењује Питагорину теорему у геометријским задацима и реалном контексту;		
3.	Линеарна једначина. Решавање линеарних једначина с једном непознатом. Линеарна неједначина. Решавање линеарних неједначина с једном непознатом. Примена у реалним ситуацијама.	Решава линеарне једначине у којима се непозната појављује само у једном члану; Решава линеарне једначине, користи једначине у једноставним текстуалним задацима; Саставља и решава линеарне једначине и неједначине, користи једначине и неједначине решавајући и сложеније текстуалне задатке	На конкретним примерима показати да линеарна једначина $ax = b$: -у случају да је $a \neq 0$ и $b \in R$ има јединствено решење, -у случају да је $a = 0$ и $b \neq 0$ нема решења (скуп решења једначине је празан) и -у случају да је $a = 0$ и $b = 0$ има бесконачно много решења (сваки реалан број је решење). Ученици треба да овладају техникама	Праћење рада и напредовања се обавља континуирано и систематски. При томе се користе разноврсне методе и облици, односно технике као што су: разне форме усменог испитивања, домаћи задаци, петоминутна проверавања, контролна вежба, праћење рада и понашања на часу, уредности радова, праћење рада у

		Решава текстуалне проблеме, укључујући оне из сродних предмета, као и из реалног контекста, увиђа потребу за састављањем одговарајућих једначина и неједначина, при чему утврђује научене формалне поступке, сагледава потребу за њиховом применом и умеју да образложе добијено решење.	помоћу којих се неке једначине могу еквивалентним трансформацијама свести на једначину облика $ax = b$. Укључивати и примере који се свODE на линеарне, а помоћу којих се обнављају и користе стечена знања о: апсолутној вредности (само случај $ax + b = c$), формулама за квадрат бинома и разлику квадрата Код неједначина истаћи да се множењем негативним бројем мења смисао неједнакости). Решења неједначина приказивати на бројевној правој и у одговарајућем скуповном запису.	допунском и додатном раду, интересовање ученика, услова у којима ученик ради Прате се и резултати самовредновања.
4.	Призма: појам, врсте, елементи. Мрежа праве призме. Површина праве призме.	Препознаје коцку и квадар Уочава њихове моделе у реалним ситуацијама и њихове основне елементе	За упознавање призме, њених елемената, уочавање дијагоналних пресека и израчунавање површине и запремине	Прикупљање информација из различитих извора (свакодневна посматрања,

	Запремина праве призме.	Рачуна њихову површину и запремину ако су дати основни елементи; Влада појмом призме Рачуна површину и запремину призме када су неопходни елементи непосредно дати у задатку; Рачуна површину и запремину призме укључујући случајеве када неопходни елементи нису непосредно дати	треба користити њене моделе, мреже, скице и слике. Ученици цртају мреже и израђују моделе призме. Предвиђено је рачунање површине и запремине праве тростране, четворостране и правилне шестостране призме. Инсистирати на што прецизнијем цртању скице призме, водећи рачуна о цртању видљивих ивица пуном линијом и невидљивих испрекиданом. Формулу за запремину призме везати за формулу за запремину квадра. Рачунати површине и запремине помоћу основних елемената и зависних елемената (бочне висине, полупречника описаног или уписаног круга, дијагонала ...). Приликом израде задатака треба поћи од општих формула	активност на часу, учествовање у разговору и дискусији, самосталан рад, рад у групи, тестови) помаже наставнику да сагледа постигнућа (развој и напредовање) ученика и степен остварености исхода. Свака активност је добра прилика за процену напредовања и давање повратне информације, а важно је ученике оспособљавати и охрабривати да процењују сопствени напредак у учењу.
--	--------------------------------	--	---	--

			за призму: $P = 2B + M$ и $V = BH$, и анализирањем конкретног случаја решавати задатак. Посебно размотрити примере једнакоивичних призми. На часовима систематизације применити знања о површини и запремини призме и у ситуацијама из свакодневног живота.	
5.	Пирамида; појам, врсте, елементи. Мрежа пирамиде. Површина пирамиде. Запремина пирамиде.	Препознаје моделе пирамида (уочава их у реалним ситуацијама), уме да покаже њене основне елементе и рачуна њену површину и запремину када су неопходни елементи непосредно дати у задатку; Влада појмом пирамида Рачуна њену површину и	За упознавање пирамиде, њених елемената, уочавање дијагоналних пресека и израчунавање површине и запремине треба користити њене моделе, мреже, скице и слике. Ученици цртају мреже и израђују моделе пирамиде. Предвиђено је рачунање површине и запремине правилне	Прикупљање информација из различитих извора (свакодневна посматрања, активност на часу, учествовање у разговору и дискусији, самосталан рад, рад у групи, тестови) помаже наставнику

		запремину када су неопходни елементи непосредно дати у задатку; Рачуна површину, запремину и масу пирамиде, укључујући случајеве када неопходни елементи нису непосредно дати.	троугране, четворугране и шестугране призме. Инсистирати на што прецизнијем цртању скице пирамиде, водећи рачуна о цртању видљивих ивица пуном линијом и невидљивих испрекиданом. Рачунати површине и запремине помоћу основних елемената и зависних елемената (бочне висине, полупречника описаног или уписаног круга, дијагонала ...). Приликом израде задатака треба поћи од општих формула за пирамиду: $P = B + M \text{ и } V = \frac{1}{3}BH$ и анализирањем конкретног случаја решавати задатак. Посебно размотрити примере једнакоивичних пирамида. На часовима систематизације	да сагледа постигнућа (развој и напредовање) ученика и степен остварености исхода. Свака активност је добра прилика за процену напредовања и давање повратне информације, а важно је ученике оспособљавати и охрабривати да процењују сопствени напредак у учењу.
--	--	--	---	--

			применити знања о површини и запремини пирамиде и у ситуацијама из свакодневног живота.	
6.	Линеарна функција ($y = kx + n$). График линеарне функције; нула и знак функције, монотоност. Имплицитни облик задавања линеарне функције. Цртање и читање графика линеарних функција.	Чита и разуме податак са графикона, дијаграма или из табеле, и одређује минимум или максимум зависне величине Одређује вредност функције дате формулом или таблицом; Уочава зависност међу променљивим, функцију $y = ax$ графички интерпретира и усваја њена својства, исказује функцију формулом ако је задата на други начин у једноставним примерима, испитује бар две особине функције, испитује линеарну функцију задату формулом;	Најпре поновити појам функције директне пропорционалности и њеног приказивања у координатном систему. Увести појам линеарне функције једне реалне променљиве ($y = kx + n$), не помињући општи појам функције. Показати да је график те функције права, уз посебно разматрање случајева $k = 0$, $k > 0$, $k < 0$, као и $n = 0$, $n > 0$, $n < 0$. Увести појмове: нула функције, знак функције, растућа и опадајућа функција и објаснити како се они илуструју на графику и како зависе од вредности коефицијената	Прикупљање информација из различитих извора (свакодневна посматрања, активност на часу, учествовање у разговору и дискусији, самосталан рад, рад у групи, тестови) помаже наставнику да сагледа постигнућа (развој и напредовање) ученика и степен остварености исхода. Свака активност је добра прилика за процену напредовања и

		Користи функцију $y=ax+b$ и графички интерпретира њена својства (преводећи из имплицитног у експлицитни облик по потреби) Тумачи дијаграме и табеле.	k и n. Ученици треба у потпуности да овладају поступком цртања графика линеарне функције и његовог анализирања, тј. „читања“ својстава те функције када јој је график задат. Обрадити својства линеарне функције када је она задата имплицитном релацијом $ax + by = c$.	давање повратне информације, а важно је ученике оспособљавати и охрабривати да процењују сопствени напредак у учењу.
7.	Појам линеарне једначине с две непознате. Појам система од две линеарне једначине с две непознате. Решавање система методом замене и методом супротних коефицијената; графичка интерпретација система. Примена у реалним ситуацијама.	Решава линеарне једначине у којима се непозната појављује само у једном члану; Решава најједноставније системе линеарних једначина са две непознате; Саставља и решава системе линеарних једначина са две непознате, користи системе једначина решавајући и сложеније	Ученике упознати са линеарном једначином с две непознате облика $ax + by = c$, да схвате да је график ове једначине права и да умеју да нацртају тај график. Увести појам система две линеарне једначине с две непознате, као и појам решења као уређеног пара бројева. Системе линеарних једначина решавати	Свакодневна посматрања, активност на часу, учествовање у разговору и дискусији, самосталан рад, рад у групи, тестови, домаћи задаци су начини којима наставник сагледава постигнућа ,развој и напредовање ученика и степен остварености

		текстуалне задатке.	методама замене, супротних коефицијената и графички. Ученици увиђају потребу за састављањем система линеарних једначина, сагледавају потребу за њиховом применом и образлажу добијено решење	исхода. Свака активност је добра прилика за процену напредовања и давање повратне информације, а важно је ученике оспособљавати и охрабривати да процењују сопствени напредак у учењу.
8.	Ваљак и његови елементи. Мрежа ваљка. Површина и запремина правог ваљка. Купа и њени елементи. Мрежа купе. Површина и запремина праве купе. Појам лопте и сфере. Пресеци лопте (сфере) и равни. Површина и запремина лопте.	Влада појмом ваљка, уочава моделе ваљка у реалним ситуацијама, препознаје његове основне елементе, влада појмом купе, уочава моделе купе у реалним ситуацијама, препознаје њене основне елементе, влада појмом лопте, уочава моделе лопте у реалним ситуацијама, препознаје њене основне елементе; Израчунава површину и запремину купе када су	Истаћи да су ваљак, купа и лопта ротациона тела. Ради бољег уочавања елемената и осних пресека ваљка и купе, као и пресека лопте (сфере) и равни, користити моделе тела. Оспособити ученике за цртање мреже ваљка и купе, израду њихових модела као и што прецизнијих скица приликом решавања задатака. Ваљак и купу повезати са	Свакодневна посматрања, активност на часу, учествовање у разговору и дискусији, самосталан рад, рад у групи, тестови, домаћи задаци су начини којима наставник сагледава постигнућа, развој и напредовање ученика и степен остварености

		неопходни елементи непосредно дати у задатку, израчуна површину и запремину лопте када су неопходни елементи непосредно дати у задатку, израчунава површину и запремину ваљка када су неопходни елементи непосредно дати у задатку; Израчунава површину и запремину ваљка, укључујући случајеве када неопходни елементи нису непосредно дати, израчунава површину и запремину купе, укључујући случајеве када неопходни елементи нису непосредно дати, израчунава површину и запремину лопте, укључујући случајеве када неопходни елементи нису непосредно дати.	призмом и пирамидом и указивати на аналогije између призме и ваљка, односно пирамиде и купе. Ту аналогiju користити за образложење формула за површину и запремину ваљка и купе. Приликом извођења формуле за површину купе, повезати површину омотача са површином кружног исечка, а обим базе са дужином кружног лука. Пре дефинисања сфере, односно лопте потребно је подсетити се дефиниција кружнице и круга. Формуле за површину и запремину лопте се наводе без доказивања. На часовима систематизације применити знања о површини и запремини ваљка, купе и лопте у ситуацијама из свакодневног живота.	исхода. Свака активност је добра прилика за процену напредовања и давање повратне информације, а важно је ученике оспособљавати и охрабривати да процењују сопствени напредак у учењу.
--	--	--	---	---

--	--	--	--	--

Тематски план за 8

Р.Б. Наст. Теме	ПРОГРАМСКИ САДРЖАЈИ РАСПОРЕЂЕНИ ПО НАСТАВНИМ ТЕМАМА	ИСХОДИ - НИВОИ ПОСТИГНУЋА	НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА	ПРАЋЕЊЕ И ВРЕДНОВАЊЕ
1.	Пропорционалне величине. Талесова теорема. Сличност троуглова. Примене сличности.	Схватају појам размере, владају појмом троугла, цртај троугао користећи прибор, разликује основне врсте троуглова, препознају основне елементе троугла -интуитивно схватају појам сличних фигура, деле дуж на једнаке делове, , деле дуж на три,пет, седам, делова; Решавају задатке користећи Питагорину теорему, користе сличност, везују је са карактеристичним	Поновити размеру дужи и израчунавања растојања на основу дате размере на географској карти. На примерима показати израчунавање и конструкцију четврте геометријске пропорционале, објаснити самерљиве и несамерљиве дужи. Поступним закључивањем формулисати исказ Талесове теореме. Размотрити случајеве примене Талесове и обрнуте Талесове теореме конструктивном поделом	- Иницијално тестирање свакодневно праћење ученика од почетка до краја часа кроз дијалог вођен између ученика и наставника, као и између ученика и ученика - Петоминутне провере на крају часа одрађене путем усмених одговора или кратких писмених одговора - Целочасовна

		својствима фигура, схватају Талесову теорему у задацима. Разумеју Талесову теорему, деле дату дуж у датој размери; Закључују користећи особине паралелних правих, примењују сличност троуглова, повезујући тако разна својства геометријских објеката, примењују Талесову теорему и примењују је у конструктивним задацима. Умеју да примене сличност троуглова , повезујући тако разна својства геометријских објеката, конструишу четврту геометријску пропорционалу , умеју да конструишу троугао сличан датом;	дужи на једнаке делове. Сличност троуглова, примену и коефицијент сличности увести разматрањем ситуација из свакодневног живота. За пропорционалност страница сличних троуглова и формулацију ставова сличности искористити Талесову теорему. Примену сличности реализовати на примерима из историје математике (висина Кеопсове пирамиде) и примени на правоугли троугао.	провера знања путем контролне вежбе - Праћење израде домаћих задатака
--	--	--	---	---

2.	Однос тачке и праве, тачке и равни. Односи правих; мимоилазне праве. Односи праве и равни, нормала на раван, растојање тачке од равни. Односи две равни. Ортогонална пројекција на раван (тачке, дужи и праве). Угао између праве и равни. Полиедар.	Влада појмовима дуж, полуправа, права и раван, уочава њихове моделе у реалним ситуацијама и уме да их нацрта користећи прибор, разликује врсте углова и паралелне и нормалне праве, израчунава непознату страницу правоуглог троугла примењујући Питагорину теорему, ортогонално пројектује тачку у реалној ситуацији; Решава задатке користећи Питагорину теорему Зна чиме је одређена права и раван, усвојио је појам компланарних и колинеарних тачака, разуме ортогоналну пројекцију; црта ортогоналну пројекцију дужи, праве или полуправе на раван. Представља цртежом односе геометријских објеката у равни и	Обраду међусобних односа тачака, правих и равни у простору засновати на посматрању и анализи објеката у окружењу, користећи математичку терминологију и одговарајуће ознаке. Посебну размотрити <i>паралелно</i> и <i>нормално</i> (између две праве, између праве и равни, односно између две равни). Угао између праве и равни увести као угао између праве и њене ортогоналне пројекције на ту раван. Питагорину теорему илустровати у примерима у вези са ортогоналним пројектовањем дужи на раван. Полиедар увести као део простора ограничен многоугловима, анализирати облик и број страна полиедара, својства коцке и квадра и повезати их са осталим садржајима ове наставне теме. Неопходно је код	Свакодневно праћење ученика од почетка до краја часа кроз дијалог вођен између ученика и наставника, као и између ученика и ученика Петоминутне провере на крају часа одрађене путем усмених одговора или кратких писмених одговора Праћење реализације домаћих задатака Праћење ученика при решавању задатака по нивоима знања Праћење ученика приликом рада у групи Целочасовна
----	---	--	---	---

		простору и користи их приликом решавања задатака; Закључује користећи особине паралелних и нормалних правих, усваја теореме о одређености равни и користи их, познаје и користи својства ортогоналне пројекције при израчунавању. Анализира односе тачака, правих и равни у простору и запише те односе математичким писмом; Уочава правоугли троугао у простору и примењује Питагорину теорему у геометријским задацима и реалном контексту;	ученика подстицати вештину цртања (слободном руком) просторних фигура. Обратити посебно пажњу на цртање пуних и испрекиданих линија.	провера знања путем контролне вежбе
3.	Линеарна једначина. Решавање линеарних једначина с једном непознатом.	Решава линеарне једначине у којима се непозната појављује само у једном члану;	На конкретним примерима показати да линеарна једначина $ax =$	Праћење рада и напредовања се обавља континуирано и систематски. При

	Линеарна неједначина. Решавање линеарних неједначина с једном непознатом. Примена у реалним ситуацијама.	Решава линеарне једначине, користи једначине у једноставним текстуалним задацима; Саставља и решава линеарне једначине и неједначине, користи једначине и неједначине решавајући и сложеније текстуалне задатке Решава текстуалне проблеме, укључујући оне из сродних предмета, као и из реалног контекста, увиђа потребу за састављањем одговарајућих једначина и неједначина, при чему утврђује научене формалне поступке, сагледава потребу за њиховом применом и умеју да образложе добијено решење.	b: -у случају да је $a \neq 0$ и $b \in R$ има јединствено решење, -у случају да је $a = 0$ и $b \neq 0$ нема решења (скуп решења једначине је празан) и -у случају да је $a = 0$ и $b = 0$ има бесконачно много решења (сваки реалан број је решење). Ученици треба да овладају техникама помоћу којих се неке једначине могу еквивалентним трансформацијама свести на једначину облика $ax = b$. Укључивати и примере који се свode на линеарне, а помоћу којих се обнављају и користе стечена знања о: апсолутној вредности (само случај $ax + b = c$), формулама за квадрат бинома и разлику	томе се користе разноврсне методе и облици, односно технике као што су: разне форме усменог испитивања, домаћи задаци, петоминутна проверавања, контролна вежба, праћење рада и понашања на часу, уредности радова, праћење рада у допунском и додатном раду, интересовање ученика, услова у којима ученик ради Прате се и резултати самовредновања.
--	--	---	--	---

			квадрата Код неједначина истаћи да се множењем негативним бројем мења смисао неједнакости). Решења неједначина приказивати на бројевној правој и у одговарајућем скуповном запису.	
4.	Призма: појам, врсте, елементи. Мрежа праве призме. Површина праве призме. Запремина праве призме.	Препознаје коцку и квадар Уочава њихове моделе у реалним ситуацијама и њихове основне елементе Рачуна њихову површину и запремину ако су дати основни елементи; Влада појмом призме Рачуна површину и запремину призме када су неопходни елементи непосредно дати у задатку; Рачуна површину и запремину призме укључујући случајеве када неопходни елементи нису непосредно дати	За упознавање призме, њених елемената, уочавање дијагоналних пресека и израчунавање површине и запремине треба користити њене моделе, мреже, скице и слике. Ученици цртају мреже и израђују моделе призме. Предвиђено је рачунање површине и запремине праве троугране, четворостране и правилне шестостране призме. Инсистирати на што прецизнијем цртању скице призме, водећи рачуна о цртању видљивих ивица пуном линијом и невидљивих	Прикупљање информација из различитих извора (свакодневна посматрања, активност на часу, учествовање у разговору и дискусији, самосталан рад, рад у групи, тестови) помаже наставнику да сагледа постигнућа (развој и напредовање) ученика и степен остварености исхода. Свака активност је добра прилика за процену

			испрекиданом. Формулу за запремину призме везати за формулу за запремину квадра. Рачунати површине и запремине помоћу основних елемената и зависних елемената (бочне висине, полупречника описаног или уписаног круга, дијагонала ...). Приликом израде задатака треба поћи од општих формула за призму: $P = 2B + M$ и $V = BH$, и анализирањем конкретног случаја решавати задатак. Посебно размотрити примере једнакоивичних призми. На часовима систематизације применити знања о површини и запремини призме и у ситуацијама из свакодневног живота.	напредовања и давање повратне информације, а важно је ученике оспособљавати и охрабривати да процењују сопствени напредак у учењу.
--	--	--	--	---

5.	Пирамида; појам, врсте, елементи. Мрежа пирамиде. Површина пирамиде. Запремина пирамиде.	Препознаје моделе пирамида (уочава их у реалним ситуацијама), уме да покаже њене основне елементе и рачуна њену површину и запремину када су неопходни елементи непосредно дати у задатку; Влада појмом пирамида Рачуна њену површину и запремину када су неопходни елементи непосредно дати у задатку; Рачуна површину, запремину и масу пирамиде, укључујући случајеве када неопходни елементи нису непосредно дати.	За упознавање пирамиде, њених елемената, уочавање дијагоналних пресека и израчунавање површине и запремине треба користити њене моделе, мреже, скице и слике. Ученици цртају мреже и израђују моделе пирамиде. Предвиђено је рачунање површине и запремине правилне троугла, четворостране и шестостране призме. Инсистирати на што прецизнијем цртању скице пирамиде, водећи рачуна о цртању видљивих ивица пуном линијом и невидљивих испрекиданом. Рачунати површине и запремине помоћу основних елемената и зависних елемената (бочне висине, полупречника описаног или уписаног круга,	Прикупљање информација из различитих извора (свакодневна посматрања, активност на часу, учествовање у разговору и дискусији, самосталан рад, рад у групи, тестови) помаже наставнику да сагледа постигнућа (развој и напредовање) ученика и степен остварености исхода. Свака активност је добра прилика за процену напредовања и давање повратне информације, а важно је ученике оспособљавати и охрабривати да процењују

			дијагоналу ...). Приликом израде задатака треба поћи од општих формула за пирамиду: $P = B + M \text{ и } V = \frac{1}{3}BH \text{ и}$ анализирањем конкретног случаја решавати задатак. Посебно размотрити примере једнакоивичних пирамида. На часовима систематизације применити знања о површини и запремини пирамиде и у ситуацијама из свакодневног живота.	сопствени напредак у учењу.
6.	Линеарна функција ($y = kx + n$). График линеарне функције; нула и знак функције, монотоност. Имплицитни облик задавања линеарне функције. Цртање и читање графика	Чита и разуме податак са графикона, дијаграма или из табеле, и одређује минимум или максимум зависне величине Одређује вредност функције дате формулом	Најпре поновити појам функције директне пропорционалности и њеног приказивања у координатном систему. Увести појам линеарне функције једне реалне	Прикупљање информација из различитих извора (свакодневна посматрања, активност на часу, учествовање у

	линеарних функција.	или таблицом; Уочава зависност међу променљивим, функцију $y=ax$ графички интерпретира и усваја њена својства, исказује функцију формулом ако је задата на други начин у једноставним примерима, испитује бар две особине функције, испитује линеарну функцију задату формулом; Користи функцију $y=ax+b$ и графички интерпретира њена својства (преводећи из имплицитног у експлицитни облик по потреби) Тумачи дијаграме и табеле.	променљиве ($y = kx + n$), не помињући општи појам функције. Показати да је график те функције права, уз посебно разматрање случајева $k = 0$, $k > 0$, $k < 0$, као и $n = 0$, $n > 0$, $n < 0$. Увести појмове: нула функције, знак функције, растућа и опадајућа функција и објаснити како се они илуструју на графику и како зависе од вредности коефицијената k и n. Ученици треба у потпуности да овладају поступком цртања графика линеарне функције и његовог анализирања, тј. „читања“ својстава те функције када јој је график задат. Обрадити својства линеарне функције када је она задата имплицитном релацијама $ax + by = c$.	разговору и дискусији, самосталан рад, рад у групи, тестови) помаже наставнику да сагледа постигнућа (развој и напредовање) ученика и степен остварености исхода. Свака активност је добра прилика за процену напредовања и давање повратне информације, а важно је ученике оспособљавати и охрабривати да процењују сопствени напредак у учењу.
--	---------------------	--	---	---

7.	Појам линеарне једначине с две непознате. Појам система од две линеарне једначине с две непознате. Решавање система методом замене и методом супротних коефицијената; графичка интерпретација система. Примена у реалним ситуацијама.	Решава линеарне једначине у којима се непозната појављује само у једном члану; Решава најједноставније системе линеарних једначина са две непознате; Саставља и решава системе линеарних једначина са две непознате, користи системе једначина решавајући и сложеније текстуалне задатке.	Ученике упознати са линеарном једначином с две непознате облика $ax + by = c$, да схвате да је график ове једначине права и да умеју да нацртају тај график. Увести појам система две линеарне једначине с две непознате, као и појам решења као уређеног пара бројева. Системе линеарних једначина решавати методама замене, супротних коефицијената и графички. Ученици увиђају потребу за састављањем система линеарних једначина, сагледавају потребу за њиховом применом и образлажу добијено решење	Свакодневна посматрања, активност на часу, учествовање у разговору и дискусији, самосталан рад, рад у групи, тестови, домаћи задаци су начини којима наставник сагледава постигнућа, развој и напредовање ученика и степен остварености исхода. Свака активност је добра прилика за процену напредовања и давање повратне информације, а важно је ученике оспособљавати и охрабривати да процењују сопствени напредак у учењу.
----	--	--	---	---

8.	Ваљак и његови елементи. Мрежа ваљка. Површина и запремина правог ваљка. Купа и њени елементи. Мрежа купе. Површина и запремина праве купе. Појам лопте и сфере. Пресеци лопте (сфере) и равни. Површина и запремина лопте.	Влада појмом ваљка, уочава моделе ваљка у реалним ситуацијама, препознаје његове основне елементе, влада појмом купе, уочава моделе купе у реалним ситуацијама, препознаје њене основне елементе, влада појмом лопте, уочава моделе лопте у реалним ситуацијама, препознаје њене основне елементе; Израчунава површину и запремину купе када су неопходни елементи непосредно дати у задатку, израчуна површину и запремину лопте када су неопходни елементи непосредно дати у задатку, израчунава површину и запремину ваљка када су неопходни елементи непосредно дати у задатку; Израчунава површину и запремину ваљка,	Истаћи да су ваљак, купа и лопта ротациона тела. Ради бољег уочавања елемената и осних пресека ваљка и купе, као и пресека лопте (сфере) и равни, користити моделе тела. Оспособити ученике за цртање мреже ваљка и купе, израду њихових модела као и што прецизнијих скица приликом решавања задатака. Ваљак и купу повезати са призмом и пирамидом и указивати на аналогije између призме и ваљка, односно пирамиде и купе. Ту аналогiju користити за образложење формула за површину и запремину ваљка и купе. Приликом извођења формуле за површину купе, повезати површину омотача са површином кружног исечка, а обим базе са	Свакодневна посматрања, активност на часу, учествовање у разговору и дискусији, самосталан рад, рад у групи, тестови, домаћи задаци су начини којима наставник сагледава постигнућа, развој и напредовање ученика и степен остварености исхода. Свака активност је добра прилика за процену напредовања и давање повратне информације, а важно је ученике оспособљавати и охрабривати да процењују сопствени напредак у учењу.
----	--	---	---	---

		укључујући случајеве када неопходни елементи нису непосредно дати, израчунава површину и запремину купе, укључујући случајеве када неопходни елементи нису непосредно дати, израчунава површину и запремину лопте, укључујући случајеве када неопходни елементи нису непосредно дати.	дужином кружног лука. Пре дефинисања сфере, односно лопте потребно је подсетити се дефиниција кружнице и круга. Формуле за површину и запремину лопте се наводе без доказивања. На часовима систематизације применити знања о површини и запремини ваљка, купе и лопте у ситуацијама из свакодневног живота.	
--	--	--	--	--

Предметни наставник: Јелена Думић

МП

Директор школе: Катарина Здравковић

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: Верска настава			Разред: шести
ЦИЉ УЧЕЊА ПРЕДМЕТА : Ученици треба да савладају основна знања о верским празницима, као и о Символу вере. Битно је да ученици савладају основе православне вере. Осим знања и заинтересованости, веома је битно код деце распламсати жељу за Богом, молитвом и црквеним животом. Ученици треба да доживе литургијски живот и сусрет са Богом. Осећај да нас Бог силно воли и да можемо увек да му се обратимо је величанствен. Веома је значајно да дете може развијати своју личност уз оваква сазнања.			Годишњи фонд часова: 36
Наставна тема	Исходи по темама	Наставни садржаји	Начин остваривања
УВОД	-моћи да сагледа садржаје којима ће се бавити настава Православног катихизиса у току осмог разреда основне школе; -моћи да уочи какво је његово предзнање из градива Православног катихизиса обрађеног у претходном разреду школовања.	- ученици ће се упознати са садржајем програма који ће радити у осмом разреду - ученици ће обновити програм седмог разреда	Предавање, рад на тексту, анализа, учешће у раду, активност, певање, глума, креативност, квиз, видео садржаји, аудио садржаји, мој блог Веронаутика - позив на царствовање
ЧОВЕК ЈЕ ИКОНА БОЖИЈА	-моћи да увиди да је човек икона Божија јер је слободна личност и да је служба човекова да буде спона између Бога и света. -моћи да увиди да се човек остварује као личност у слободној заједници љубави са другим. -бити подстакнут да учествује у литургијској заједници. -моћи да сагледа грех као промашај људског назначења; -моћи да разликује слободу од самовоље; -моћи да увиди да човек може бити роб својих лоших особина и навика; -бити подстакнут да увиди вредност ближњега у сопственом животу;	-ученици ће разумети да је сваки човек икона Божија и да то подразумева да има лик и подобје Божије - човек има слободу и потребу да личи на Бога - објашњење Свете Литургије и практично појашњење за учешћем у истој	Предавање, рад на тексту, анализа, учешће у раду, активност, певање, глума, креативност, квиз, видео садржаји, аудио садржаји, мој блог Веронаутика - позив на царствовање

	-моћи да усвоји став да једино кроз љубав човек може превазићи конфликт; -моћи да вреднује своје поступке на основу Христових заповести о љубави.		
ПОДВИЖНИЧКО – ЕВХАРИСТИЈСКИ ЕТОС	-моћи да увиди да је подвиг начин живота у Цркви; -моћи да препозна различите подвиге као путеве који воде ка истом циљу; -моћи да објасни кад и како се пости; -моћи да увиди смисао и значај поста; -бити подстакнут на пост и молитву као начин служења Богу; -бити подстакнут да развија хришћанске врлине; -бити подстакнут да се критички односи према својим поступцима; -бити подстакнут да чита Житија Светих; -бити подстакнут да заснује свој однос према Богу на захвалности.	- ученици ће се упознати са појмом подвиг у хришћанском животу - објашњење подвига и живота Светитеља - пост, подела поста, врста поста и људска потреба за постом - објашњење хришћанских врлина и потреба за истим	Предавање, рад на тексту, анализа, учешће у раду, активност, певање, глума, креативност, квиз, видео садржаји, аудио садржаји, мој блог Веронаутика - позив на царствовање
ЛИТУРГИЈА	-моћи да увиди да је молитва разговор са Богом; -бити подстакнут да преиспита и обогати свој молитвени живот; -моћи да схвати личну молитву као припрему за саборну молитву; -моћи да објасни значење речи Литургија и Евхаристија;	-објашњење молитве заједничке и личне - лична молитва и јединствени разговор са Богом - појашњење Свете Литургије као заједничке молитве	Предавање, рад на тексту, анализа, учешће у раду, активност, певање, глума, креативност, квиз, видео садржаји, аудио садржаји, мој блог Веронаутика - позив на царствовање

	-моћи да однос међу члановима Цркве пореди са повезаношћу удова у људском телу; -моћи да препозна неке од елемената Литургије; -моћи да увиди да Молитва Господња има литургијску основу; -моћи да наведе најважније делове храма и препозна њихову богослужбену намену. -моћи да именује нека богослужења и да зна да постоје покретни и непокретни празници; -бити подстакнут да активније учествује у богослужењима;	- разумевање литургијског живота и храма као основе богослужења	
ЦАРСТВО БОЖИЈЕ	-моћи да објасни да је Бог створио свет са циљем да постане Царство Божије; -моћи да објасни да Царство Божије у пуноћи наступа по другом Христовом доласку и васкрсењу мртвих; -моћи да објасни да је Бог створио човека као сарадника на делу спасења; -моћи да препозна да је Литургија икона Царства Божијег; -бити подстакнут да активније учествује у Светој Литургији. -моћи да преприча догађај Преображења Господњег;	- упознавање са појмом Царство Божије - разумевање Царства Божијег као испуњености, љубави, савршенства, заједништва са самим Богом - појашњењ Царства са односом Васкрсења Господњег - објашење иконе, моштију, чуда, као доказа постојања и присуства Божијег	Предавање, рад на тексту, анализа, учешће у раду, активност, певање, глума, креативност, квиз, видео садржаји, аудио садржаји, мој блог Веронаутика - позив на царствовање

	-моћи да повеже појмове светости и обожења са дејством Светога Духа -моћи да препозна да је предукус Царства Божијег присутан у моштима, чудотворним иконама, исцељењима... -моћи да препозна разлику између православне иконографије и световног сликарства; -моћи да препозна икону као символ Царства Божијег; -бити подстакнут да на правилан начин изражава поштовање према хришћанским светињама.		
Праћење и вредновање	Активност, заинтересованост, учешће у раду, анализа, разумевање, знање, примена у свом животу, љубав према Богу и молитви, разумевање другог, уважавање и поштовање својих другара, сарађивање у тиму...		
Начин прилагођавања	Видео садржаји, аудио садржаји, креативност према индивидуалним способностима ученика...		

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: Хемија			Разред: 8
ЦИЉ УЧЕЊА ПРЕДМЕТА : развијање логичког мишљења, развијање функционалне хемијске писмености, стицање радних навика, педантности у раду, развијање љубави према експерименталним наукама, развијање способности комуникације.			Годишњи фонд часова: 68
Наставна тема	Исходи по темама	Наставни садржаји	Начин остваривања
Метали, оксиди и хидроксиди	-разуме да су физичка и хемијска својства метала одређена њиховом структуром -разуме хемијска својства оксида -зна да општа својства база зависе од њихове структуре	Физичка и хемијска својства метала Практична примена Примере оксида и база у свакодневном животу	-смислено: повезивањем са оним што зна и са ситуацијама из живота -повезивањем са оним што је учио из хемије и других предмета; -проблемски: самосталним прикупљањем и анализирањем података и информација -кооперативно: кроз сарадњу са ученицима -огледима, предавањима и ученичким пројектима
Неметали, оксиди и киселине	-разуме да су физичка и хемијска својства неметала одређена њиховом структуром -разуме хемијска својства оксида -зна да општа својства киселина зависе од њихове структуре	Физичка и хемијска својства неметала Практична примена Примере оксида и киселина у свакодневном животу Основна физичка и хемијска својства оксида и киселина	-смислено: повезивањем са оним што зна и са ситуацијама из живота -повезивањем са оним што је учио из хемије и других предмета; -проблемски: самосталним прикупљањем и анализирањем података и информација -кооперативно: кроз сарадњу са ученицима -огледима, предавањима и ученичким пројектима
Соли	-разуме да физичка и хемијска својства соли зависе од њихове структуре -уме да изведе неутрализацију	Формула соли Својства соли Примена	-смислено: повезивањем са оним што зна и са ситуацијама из живота -повезивањем са оним што је учио из хемије и других предмета; -проблемски: самосталним прикупљањем и анализирањем података и информација -кооперативно: кроз сарадњу са ученицима -огледима, предавањима и ученичким пројектима
Органска једињења и њихова општа својства	-зна структуру грађе атома угљеника	Атом угљеника Својства	-смислено: повезивањем са оним што зна и са ситуацијама из живота -повезивањем са оним што је учио из хемије и других предмета; -проблемски: самосталним прикупљањем и

			анализирањем података и информација -кооперативно: кроз сарадњу са ученицима -огледима, предавањима и ученичким пројектима
Угљоводоници	-разуме хемијске реакције угљоводоника и видове практичне примене угљоводоника	Формуле угљоводоника Физичка и хемијска својства угљоводоника Практичан значај угљоводоника	-смислено: повезивањем са оним што зна и са ситуацијама из живота -повезивањем са оним што је учио из хемије и других предмета; -проблемски: самосталним прикупљањем и анализирањем података и информација -кооперативно: кроз сарадњу са ученицима -огледима, предавањима и ученичким пројектима
Органска једињења са кисеоником	-разуме хемијске реакције алкохола, карбонилних једињења, карбоксилних киселина и естара -зна и разуме видове практичне примене алкохола, карбонилних једињења, карбоксилних киселина и естара на основу својстава која имају	Формуле алкохола Физичка и хемијска својства алкохола Практичан значај алкохола	-смислено: повезивањем са оним што зна и са ситуацијама из живота -повезивањем са оним што је учио из хемије и других предмета; -проблемски: самосталним прикупљањем и анализирањем података и информација -кооперативно: кроз сарадњу са ученицима -огледима, предавањима и ученичким пројектима
Биолошки важна органска једињења	-зна основу структуре молекула који чини масти и уља, угљене хидрате и протеине -разуме основна хемијска својства масти и уља, угљених хидрата и протеина	Физичка својства масти и уља, угљених хидрата и протеина Заступљености масти и уља, угљених хидрата и протеина у намирницама	-смислено: повезивањем са оним што зна и са ситуацијама из живота -повезивањем са оним што је учио из хемије и других предмета; -проблемски: самосталним прикупљањем и анализирањем података и информација -кооперативно: кроз сарадњу са ученицима -огледима, предавањима и ученичким пројектима
Заштита животне средине и зелена хемија	-зна значај безбедног поступања са супстанцама, начин њиховог правилног складиштења, а са циљем очувања здравља и животне средине и предлаже нове начине заштите	Безбедно поступања са супстанцама Очувања здравља и животне средине	-смислено: повезивањем са оним што зна и са ситуацијама из живота -повезивањем са оним што је учио из хемије и других предмета; -проблемски: самосталним прикупљањем и анализирањем података и информација -кооперативно: кроз сарадњу са ученицима

			-огледима, предавањима
Праћење и вредновање	-усмено одговарање -комуникација са ученицима - домаћи задаци, - огледи и лабораторијске вежбе - писмена провера знања		
Начин прилагођавања	-стандардизовани тестови, задаци по нивоима, прилагођени програму по којем раде просторно, садржајно и методичко прилагођавање наставног програма (нпр. размештај седења, избор градива за учење и вежбање, прилагођавање задатака, начина и врста оцењивања, домаћих...) што већа индивидуализација наставе, а посебно са ученицима којима је потребна додатна образовна подршка и надареним ученицима размена искустава и сарадња са члановима Већа и стручним сарадницима у школи... коришћење вршњачке подршке и помоћи у савладавању програмских садржаја и све друго што ће се применити у складу са конкретним случајем		

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: Географија (допунска настава) – 8. разред			Разред:
ЦИЉ УЧЕЊА ПРЕДМЕТА : Допунска настава географије намењена је ученицима који отежано усвајају предвиђене географске садржаје. Часове допунске наставе могу похађати ученици који су у индивидуалном образовном програму, ученици који су дуго одсуствовали са часова редовне наставе, али и они ученици који имају жељу да утврде стечена знања. Допунска настава се, углавном, реализује за мање групе, како би било могуће применити и индивидуални приступ ученицима. Садржаји који се обрађују на споменутим часовима, морају бити у складу са наставним планом и програмом редовне наставе			Годишњи фонд часова: 36
Наставна тема	Исходи по темама	Наставни садржаји	Начин остваривања
1. ГЕОГРАФСКИ ПОЛОЖАЈ, ГРАНИЦЕ И ВЕЛИЧИНА ТЕРИТОРИЈЕ СРБИЈЕ	- показује географски положај Србије на географској карти света, и показује државе са којима се Србија граничи - уочава географски положај Србије у умереном топлотном појасу - препознаје положај Србије између Јужне, Средње и Источне Европе	1. Југоисточна Европа – мост између Европе и Азије 2. Географски положај Србије, границе Србије и њени државни симболи 3. Југоисточна Европа и географски положај Србије - вежба	Користити методе/технике и облике рада, које активирају ученике и у којима су самосталнији у раду: анализа слика, географске карте, географских извора, различитих графичких организатора, ППТ, видео материјали, пројектна настава; израда шема и др. Корелација са сродним предметима: историја, веронаука, ликовно, биологија, хемија, физика, математика, ТиТ кроз интегративну наставу и тематско повезивање Стално коришћење географске карте карте Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: илустрација, табела, ППТ, питања Посета локалним географским објектима. Упућивање ученика на коришћење уџбеника, додатне литературе, интернета, енциклопедија, ради израде паноя, кратких записа, кратких излагања Коришћење е-уџбеника, платформе и др. Постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације

2. ФИЗИЧКО – ГЕОГРАФСKE ОДЛИКЕ СРБИЈЕ	- препозна на карти и именује највеће рељефне целине у Србији, планине, низије, котлине, веће реке, бање и језера - наводи типове земљишта у Србији - именује спољашње и унутрашње факторе климе - наводи типове климе у Србији - именује морске сливове у нашој земљи и веће реке и језера - препознаје биљне и животињске врсте на територији Србије - познаје разлику између термоминералних и и минералних вода и уочава њихов значај - наводи узроке загађења ваздуха, воде и земљишта - проналази податке о природним непогодама у Србији	4. Тектонски облици рељефа на простору Србије 5. Сеизмизам Србије 6. Облици рељефа настали радом воде, леда, ветра и крашки облици рељефа 7. Облици рељефа - вежбе 8. Климатски елементи, климатски фактори и климатске области Србије 9. Подземне, минералне и термоминералне воде 10. Реке и језера Србије 11. Воде Србије - вежбе 12. Земљиште, биљни и животињски свет 13. Загађење ваздуха, воде и земљишта и природне непогоде	Користити методе/технике и облике рада, које активирају ученике и у којима су самосталнији у раду: анализа слика, географске карте, географских извора, различитих графичких организатора, ППТ, видео материјали, пројектна настава; израда шема и др. Корелација са сродним предметима: историја, веронаука, ликовно, биологија, хемија, физика, математика, ТиТ кроз интегративну наставу и тематско повезивање Стално коришћење географске карте карте Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: илустрација, табела, ППТ, питања Посета локалним географским објектима. Упућивање ученика на коришћење уџбеника, додатне литературе, интернета, енциклопедија, ради израде паноа, кратких записа, кратких излагања Коришћење е-уџбеника, платформе и др. Постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације

3. ДРУШТВЕНО – ГЕОГРАФСKE ОДЛИКЕ СРБИЈЕ	- дефинише природни прираштај - дефинише миграције и наводи типове миграција - дефинише густину насељености - препознаје народе и етничке заједнице у Србији -наводи демографске проблеме у Србији - разликује врсте и типове насеља у Србији - именује главни град и веће градове на територији Србије - дефинише појам привреде и препознаје факторе који утичу на њен развој - именује гране пољопривреде и њихове одлике - наводи значај шума - именује енергетске изворе и руде обојених и црних метала - именује гране индустрије -дефинише саобраћај, трговину и туризам и њихову поделу	14. Природно кретање становништва – природни прираштај 15. Механичко кретање становништва – миграције 16. Густина насељености 17. Структуре становништва 18. Демографски проблеми и популациона политика 19. Типови насеља у Србији – одлике сеоских насеља 20. Одлике градских насеља и проблеми урбанизације 21. Одлике насеља - вежбе 22. Природни услови за развој привреде Србије и одлике привреде 23. Пољопривреда – одлике, подела, услови развоја, гране пољопривреде 24. Шумарство, лов и риболов 25. Рударство и енергетика 26. Индустрија 27. Саобраћај	Користити методе/технике и облике рада, које активирају ученике и у којима су самосталнији у раду: анализа слика, географске карте, географских извора, различитих графичких организатора, ППТ, видео материјали, пројектна настава; израда шема и др. Корелација са сродним предметима: историја, веронаука, ликовно, биологија, хемија, физика, математика, ТиТ кроз интегративну наставу и тематско повезивање Стално коришћење географске карте карте Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: илустрација, табела, ППТ, питања Посета локалним географским објектима. Упућивање ученика на коришћење уџбеника, додатне литературе, интернета, енциклопедија, ради израде паноа, кратких записа, кратких излагања Коришћење е-уџбеника, платформе и др. Постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације
---	---	---	--

		28. Трговина и туризам 29. Услугне и ванпривредне делатности 30. Привреда - вежбе	
4. ПРИРОДНА И КУЛТУРНА БАШТИНА СРБИЈЕ	-дефинише појам природне баштине и препознаје њихов значај -дефинише појам културне баштине и препознаје њихов значај	31. Природна баштина Србије 32. Културна баштина Србије	Користити методе/технике и облике рада, које активирају ученике и у којима су самосталнији у раду: анализа слика, географске карте, географских извора, различитих графичких организатора, ППТ, видео материјали, пројектна настава; израда шема и др. Корелација са сродним предметима: историја, веронаука, ликовно, биологија, хемија, физика, математика, ТиТ кроз интегративну наставу и тематско повезивање Стално коришћење географске карте карте Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: илустрација, табела, ППТ, питања Посета локалним географским објектима. Упућивање ученика на коришћење уџбеника, додатне литературе, интернета, енциклопедија, ради израде панорама, кратких записа, кратких излагања Коришћење е-уџбеника, платформе и др. Постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације
			Користити методе/технике и облике рада, које активирају ученике и у којима су самосталнији у раду: анализа слика, географске карте, географских извора, различитих графичких организатора, ППТ,

5. ГЕОГРАФИЈА ЗАВИЧАЈА	-одређује географски положај завичаја на географској карти Србије - препозна на карти и именује планине, низије, котлине, реке, бање и језера у околини завичаја - препознаје типове климе, земљишта, биљног и животињског света у околини завичаја - препознаје одлике становништва и привреде завичаја	33. Појам и географски положај завичаја 34. Природне карактеристике завичаја 35. Друштвене карактеристике завичаја	видео материјали, пројектна настава; израда шема и др. Корелација са сродним предметима: историја, веронаука, ликовно, биологија, хемија, физика, математика, ТиТ кроз интегративну наставу и тематско повезивање Стално коришћење географске карте карте Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: илустрација, табела, ППТ, питања Посета локалним географским објектима. Упућивање ученика на коришћење уџбеника, додатне литературе, интернета, енциклопедија, ради израде паноя, кратких записа, кратких излагања Коришћење е-уџбеника, платформе и др. Постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације
6. СРБИ У РЕГИОНУ И ДИЈАСПОРИ	-познавати основне демографске појмове (број становника, миграције, врсте миграција, земље у којима живе Срби) - препознавати основне друштвене одлике наше државе – појам избеглица	36. Срби у региону и дијаспори	Користити методе/технике и облике рада, које активирају ученике и у којима су самосталнији у раду: анализа слика, географске карте, географских извора, различитих графичких организатора, ППТ, видео материјали, пројектна настава; израда шема и др. Корелација са сродним предметима: историја, веронаука, ликовно, биологија, хемија, физика, математика, ТиТ кроз интегративну наставу и тематско повезивање Стално коришћење географске карте карте Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: илустрација, табела, ППТ, питања Посета локалним географским објектима. Упућивање ученика на коришћење уџбеника, додатне литературе, интернета,

			енциклопедија, ради израде паноа, кратких записа, кратких излагања Коришћење е-уџбеника, платформе и др. Постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације
			Користити методе/технике и облике рада, које активирају ученике и у којима су самосталнији у раду: анализа слика, географске карте, географских извора, различитих графичких организатора, ППТ, видео материјали, пројектна настава; израда шема и др. Корелација са сродним предметима: историја, веронаука, ликовно, биологија, хемија, физика, математика, ТиТ кроз интегративну наставу и тематско повезивање Стално коришћење географске карте карте Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: илустрација, табела, ППТ, питања Посета локалним географским објектима. Упућивање ученика на коришћење уџбеника, додатне литературе, интернета, енциклопедија, ради израде паноа, кратких записа, кратких излагања Коришћење е-уџбеника, платформе и др. Постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације
Праћење и вредновање	-Формативно, свакодневно оцењивање усмених одговора ученика -Процењивање рада у пару и групи -Самоевалуација на крају месеца и током појединих часова -Домаћи задаци -Писана провера -Вежба 15 минута -Индивидуални рад Мини истраживање -Сумативно оцењивање		

	-Табеларна евиденција о писменим проверама -Протоколи посматрања -Упитници (за групни и рад у пару) -Учесталост јављања (јављање +; више пута датума и области)
Начин прилагођавања	Неки од препоручених начина прилагођавања програма наставе и учења ученицима којима је потребна додатна образовна подршка: - просторно, садржајно и методичко прилагођавање наставног програма (нпр. размештај седења, избор градива за учење и вежбање, прилагођавање задатака, начина и врста оцењивања, домаћих...) - што већа индивидуализација наставе, а посебно са ученицима којима је потребна додатна образовна подршка и надареним ученицима - размена искустава и сарадња са члановима Већа и стручним сарадницима у школи... - коришћење вршњачке подршке и помоћи у савладавању програмских садржаја и све друго што ће се применити у складу са конкретним случајем